

**DIAGNOZA SYTUACJI
SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ
I PRZESTRZENNEJ GMINY
PRZYTUŁY**

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
2. SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA.....	4
2.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE.....	4
2.2. GLEBY ORAZ ZASOBY GEOLOGICZNE	16
2.3. POŁOŻENIE KOMUNIKACYJNE	20
2.4. WALORY PRZYRODNICZE	22
2.4.1. OBSZARY CHRONIONE.....	22
2.4.2. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	24
2.5. WALORY KULTUROWE.....	30
2.6. HISTORIA GMINY	31
2.7. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	32
3. SFERA SPOŁECZNA.....	33
3.1. DEMOGRAFIA.....	33
3.2. WIEK I STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW.....	37
3.3. MIESZKALNICTWO	44
3.4. STRUKTURA ZATRUDNIENIA I RYNEK PRACY, ŹRÓDŁA UTRZYMANIA MIESZKAŃCÓW	48
3.5. BEZROBOCIE	50
4. SFERA GOSPODARCZA.....	53
4.1. ROLNICTWO.....	53
4.2. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	56
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	60
5.1. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA I KOMUNIKACYJNA.....	60
5.2. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.....	68
5.3. GOSPODARKA ODPADAMI	72
5.4. INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA I GAZOWA	75
6. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	77
6.1. INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA.....	77
6.2. INFRASTRUKTURA SPORTOWA I REKREACYJNA.....	81
6.3. INFRASTRUKTURA KULTURY	82
6.4. INFRASTRUKTURA OCHRONY ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ.....	84
6.5. INFRASTRUKTURA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO	87

7. FINANSE SAMORZĄDOWE	88
8. PODSUMOWANIE ANALIZY I DIAGNOZY	92
8.1. PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADANIA ANKIETOWEGO	92
8.2. ANALIZA SWOT	102
9. SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW.....	107

1. WPROWADZENIE

Opracowana w ramach przedmiotowego dokumentu „Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Przytuły” będzie stanowiła punkt wyjścia i bazę dla opracowania strategii rozwoju gminy zgodnie z art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1057).

Diagnoza została podzielona na trzy główne sfery, w ramach których zawarto opis poszczególnych dziedzin życia w gminie: sferę przestrzenno-środowiskową, społeczną i gospodarczą, ponadto opisano infrastrukturę techniczną, społeczną oraz finanse samorządowe. Diagnoza zawiera także podsumowanie wyników badania ankietowego, które zostało przeprowadzone na terenie Gminy Przytuły wśród jej mieszkańców.

Diagnoza przygotowana została w dwóch wariantach:

- 1) Dynamicznym – przeprowadzona została analiza trendów/tendencji społeczno-gospodarczych i przestrzennych zachodzących w gminie i jej otoczeniu w ostatnich latach. Diagnoza została zatem przeprowadzana w układzie dynamicznym (kilkuletnim), który pozwolił na uzyskanie informacji o dokonujących się zmianach.
- 2) Porównawczym – w diagnozie zastosowane zostały porównania, które pozwoliły umiejscowić gminę w szerszym kontekście, a jednocześnie mogą posłużyć jako podstawa do samodoskonalenia. Kluczowy w tym przypadku był dobór tła porównawczego. Gminę przedstawiono na tle powiatu, województwa, a niekiedy również kraju. Ponadto dokonano porównań gminy z jednostkami samorządu terytorialnego wchodzących w skład powiatu łomżyńskiego.

Na sam koniec warto wspomnieć, że diagnoza nie jest w procesie planowania celem samym w sobie, ale stanowi podstawę do dalszych prac. Ma ona bowiem umożliwić podejmowanie właściwych decyzji strategicznych, takich jak: określenie wizji rozwoju gminy, ustalenie celów, ukierunkowanie działań i instrumentów realizacyjnych, zdefiniowanie oczekiwanych rezultatów i wskaźników ich osiągnięcia, wskazanie obszarów strategicznej interwencji.

2. SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA

2.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE

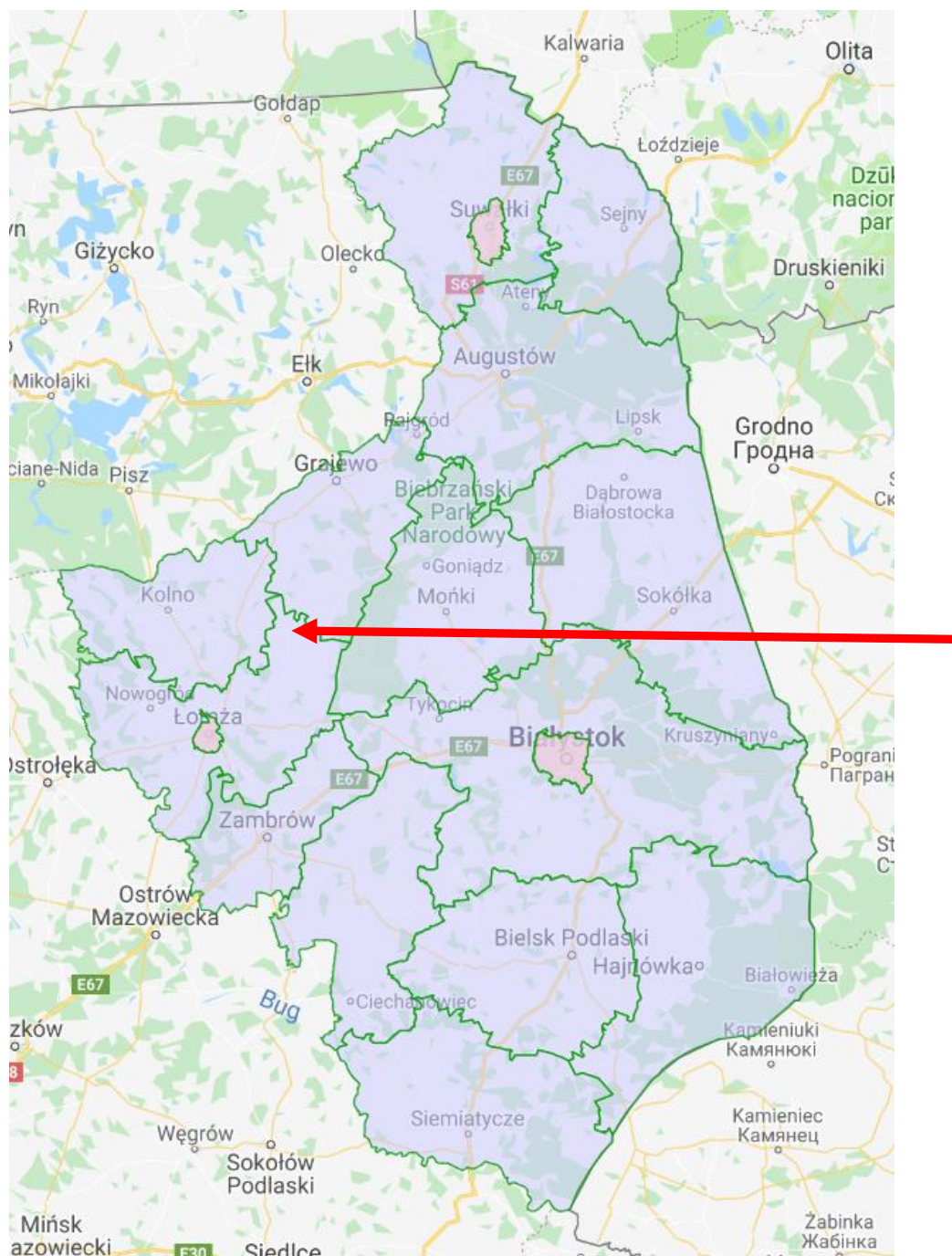
Gmina Przytuły leży w województwie podlaskim, w powiecie łomżyńskim. Siedzibą gminy jest miejscowość Przytuły. Gmina znajduje się, wraz z resztą powiatu, w części zachodniej województwa, a północno - wschodniej powiatu. Ma charakter gminy wiejskiej. Sam powiat łomżyński graniczy z takimi powiatami jak: kolneński, grajewski, moniecki, zambrowski, ostrołęcki, ostrowski. Gmina Przytuły graniczy z następującymi gminami: Grabowo, Jedwabne, Radziłów, Stawiski oraz Wąsosz.

Rysunek 1. Położenie Gminy Przytuły na tle powiatu łomżyńskiego

Źródło: <https://www.osp.org.pl>

Rysunek 2. Lokalizacja projektu w województwie podlaskim

Źródło: www.zpp.pl

W skład gminy wchodzi następujące miejscowości: Bagienice, Borawskie, Chrzanowo, Doliwy, Gardoty, Grzymki, Kubra-Przebudówka, Mieczki, Mrocзки, Nowa Kubra, Obrytki, Pieńki Okopne, Przytuły, Przytuły-Kolonia, Przytuły-Las, Stara Kubra, Supy, Trzaski, Wagi oraz Wilamowo.

Tabela 1. Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców
1.	Bagienice	75
2.	Borawskie	58
3.	Chrzanowo	132
4.	Doliwy	85
5.	Gardoty	93
6.	Grzymki	61
7.	Kubra-Przebudówka	137
8.	Mieczki	89
9.	Mroczy	78
10.	Nowa Kubra	138
11.	Obrytki	167
12.	Przytuły	183
13.	Przytuły-Kolonia	97
14.	Przytuły-Las	64
15.	Pieńki Okopne	49
16.	Stara Kubra	88
17.	Supy	113
18.	Trzaski	48
19.	Wagi	87
20.	Wilamowo	247

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Przytułach, stan na 20.09.2021 r.

Zestawienie gruntów w posiadaniu Gminy Przytuły zaprezentowano w tabeli 2. Zaś zestawienie gruntów w poszczególnych miejscowościach prezentuje tabela 3.

Tabela 2. Zestawienie gruntów w posiadaniu gminy

Lp.	Wyszczególnienie	J. m.	Wartość
1	użytki rolne, w tym:	ha	7,7766
	grunty orne	ha	6,2421
	sady	ha	-
	łąki	ha	-
	pastwiska	ha	1,1002
	grunty rolne zabudowane	ha	-
	grunty pod stawami i rowami	ha	0,4343
2	las i grunty leśne	ha	-
3	nieużytki i tereny różne	ha	5,2831
4	tereny komunikacyjne	ha	111.1978
Razem		ha	124 2575

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Przytułach, stan na 21.09.2021 r.

Tabela 3. Zestawienie gruntów Gmina Przytuły, stan na 31.09.2021 r.

Nazwa obwodu	Opis	Powierz. (ha)
Bagienice	Grunty rolne zabudowane	5.8130
	Lasy i grunty leśne	29.3486
	Nieużytki	3.8935
	Pastwiska trwałe	25.6532
	Grunty orne	147.6444
	Sady	0.2988
	Tereny komunikacyjne - drogi	4.4527
	Łąki trwałe	0.0977
Borawskie	Tereny zabudowane inne	0.0235
	Grunty rolne zabudowane	7.5032
	Lasy i grunty leśne	80.6724
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na uz, rolnych	3.2757
	Nieużytki	0.5528
	Pastwiska trwałe	74.1965
	Grunty orne	208.4393
	Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	0.1569
	Grunty pod rowami	1.1525
	Tereny komunikacyjne - drogi	8.3754
	Łąki trwałe	6.8626
Chrzanowo	Grunty rolne zabudowane	9.9026
	Lasy i grunty leśne	40.8141
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na uz. rolnych	2.3715
	Nieużytki	2.4289
	Pastwiska trwałe	48.4043
	Grunty orne	183.2804
	Sady	0.0982
	Grunty pod rowami	0.1027
	Wody śródlądowe płynące	1.1773
	Tereny komunikacyjne - drogi	8.7604
	Łąki trwałe	13.6310
Doliwy	Tereny przemysłowe	0.0998
	Grunty rolne zabudowane	6.1798
	Lasy i grunty leśne	27.8409
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na uz, rolnych	0.7651
	Nieużytki	1.1188
	Pastwiska trwałe	53.0734
	Grunty orne	121.4855
	Sady	0.2634
	Grunty pod rowami	0.1895
	Tereny komunikacyjne - drogi	6.6110
	Łąki trwałe	5.3478

Nazwa obwodu	Opis	Powierz. (ha)
Gardoty	Grunty rolne zabudowane	6.9696
	Lasy i grunty leśne	17.2479
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na uz. rolnych	2.5405
	Nieużytki	2.3133
	Pastwiska trwałe	70.3659
	Grunty orne	184.1625
	Grunty pod rowami	0.2455
	Tereny komunikacyjne - drogi	8.4611
	Łąki trwałe	13.2994
Grzymki	Grunty rolne zabudowane	4.8692
	Lasy i grunty leśne	9.1311
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na uz, rolnych	0.1306
	Nieużytki	1.5318
	Pastwiska trwałe	24.9379
	Grunty orne	129.5518
	Grunty pod rowami	0.1339
	Tereny komunikacyjne - drogi	4.1739
	Łąki trwałe	1.0913
Kubra Przebudówka	Grunty rolne zabudowane	6.9743
	Lasy i grunty leśne	90.5198
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na uz. rolnych	0.4341
	Nieużytki	1.3808
	Pastwiska trwałe	64.2367
	Grunty orne	185.1436
	Grunty pod rowami	0.1435
	Tereny komunikacyjne - drogi	6.9821
Mieczki	Grunty rolne zabudowane	7.3681
	Lasy i grunty leśne	97.5195
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na uz. rolnych	1.8372
	Nieużytki	0.3314
	Pastwiska trwałe	42.4764
	Grunty orne	203.9292
	Grunty pod rowami	0.1374
	Wody śródlądowe płynące	1.2717
	Tereny komunikacyjne - drogi	11.8882
	Łąki trwałe	8.9051
Mroczyki	Grunty rolne zabudowane	6.9188
	Lasy i grunty leśne	13.4022
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na uz. rolnych	1.0724
	Nieużytki	0.5060
	Pastwiska trwałe	43.7974

Nazwa obwodu	Opis	Powierz. (ha)
	Grunty orne	134.5116
	Grunty pod rowami	0.3120
	Tereny komunikacyjne - drogi	5.3625
	Łąki trwałe	7.9544
Nowa Kubra	Tereny przemysłowe	0.6013
	Tereny zabudowane inne	0.2467
	Grunty rolne zabudowane	10.0626
	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	1.0614
	Lasy i grunty leśne	28.0732
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na uz. rolnych	1.0206
	Nieużytki	2.1597
	Pastwiska trwałe	49.1379
	Grunty orne	143.4391
	Grunty pod rowami	0.1755
	Wody śródlądowe płynące	1.1707
	Tereny komunikacyjne - drogi	8.4759
	Łąki trwałe	13.0611
Obrytki	Tereny mieszkaniowe	0.3391
	Grunty rolne zabudowane	11.5356
	Lasy i grunty leśne	109.4967
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na uz. rolnych	6.0472
	Nieużytki	3.0661
	Pastwiska trwałe	95.0793
	Grunty orne	453.3213
	Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	0.0029
	Grunty pod rowami	0.3773
	Tereny komunikacyjne - drogi	17.5208
	Łąki trwałe	15.2375
Pieńki Okopne	Grunty rolne zabudowane	4.8521
	Lasy i grunty leśne	30.8888
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na uz. rolnych	0.5198
	Nieużytki	1.0784
	Pastwiska trwałe	22.7644
	Grunty orne	119.9184
	Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	0.0880
	Grunty pod rowami	0.0847
	Wody śródlądowe płynące	0.3023
	Tereny komunikacyjne - drogi	5.3433
	Łąki trwałe	2.5981
Przytuły	Tereny mieszkaniowe	0.5838
	Tereny przemysłowe	0.1129

Nazwa obwodu	Opis	Powierz. (ha)
	Tereny zabudowane inne	6.9383
	Tereny zurbanizowane niezabudowane lub w trakcie zabudowy	0.0799
	Grunty rolne zabudowane	10.6542
	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	0.0494
	Lasy i grunty leśne	15.0205
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na uz. rolnych	3.7687
	Nieużytki	0.1662
	Pastwiska trwałe	60.8469
	Grunty orne	168.1465
	Sady	0.2425
	Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	0.0068
	Grunty pod rowami	0.2983
	Wody śródlądowe płynące	0.8680
	Tereny komunikacyjne - drogi	11.1806
	Łąki trwałe	24.1922
Przytuły Kolonia	Grunty rolne zabudowane	10.2005
	Lasy i grunty leśne	67.0331
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na uz. rolnych	2.5315
	Nieużytki	0.8386
	Pastwiska trwałe	89.3376
	Grunty orne	195.8713
	Sady	0.1639
	Grunty pod rowami	0.2713
	Wody śródlądowe płynące	1.2864
	Tereny komunikacyjne - drogi	11.1755
	Łąki trwałe	6.7306
Przytuły Las	Tereny przemysłowe	3.5611
	Grunty rolne zabudowane	7.6177
	Lasy i grunty leśne	84.2031
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na uz. rolnych	4.2552
	Nieużytki	1.0485
	Pastwiska trwałe	64.7072
	Grunty orne	174.2626
	Sady	0.2358
	Wody śródlądowe płynące	0.6669
	Grunty pod stawami	0.4201
	Tereny komunikacyjne - drogi	5.5869
	Łąki trwałe	2.5327
Stara Kubra	Grunty rolne zabudowane	12.3641
	Lasy i grunty leśne	15.3298
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na uz.	2.8167

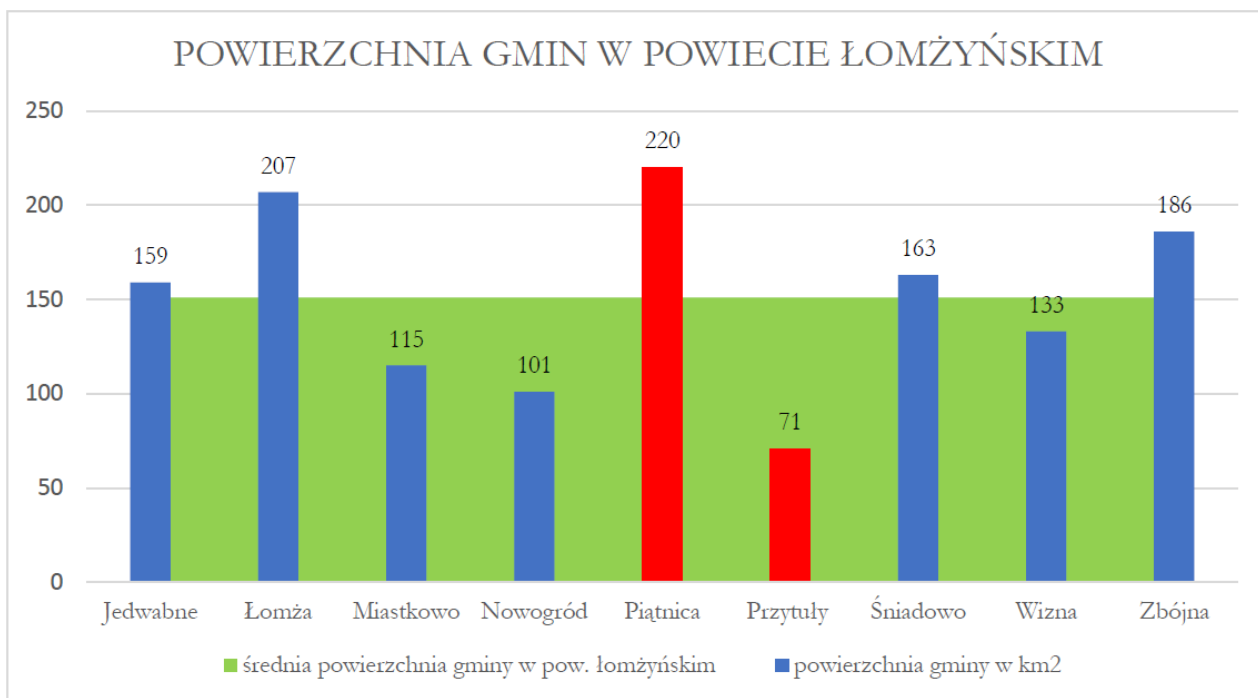
Nazwa obwodu	Opis	Powierz. (ha)
	rolnych	
	Nieużytki	2.4585
	Pastwiska trwałe	128.9830
	Grunty orne	232.1545
	Grunty pod rowami	0.8370
	Wody śródlądowe płynące	0.3918
	Tereny komunikacyjne - drogi	9.3765
Supy	Tereny zabudowane inne	0.2285
	Grunty rolne zabudowane	9.9594
	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	0.0943
	Lasy i grunty leśne	84.6689
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na uz. rolnych	0.3041
	Nieużytki	0.8147
	Pastwiska trwałe	53.0384
	Grunty orne	280.3070
	Grunty pod rowami	0.5169
	Wody śródlądowe płynące	0.0262
	Tereny komunikacyjne - drogi	9.3670
Trzaski	Tereny zabudowane inne	0.0828
	Grunty rolne zabudowane	4.8604
	Lasy i grunty leśne	7.0968
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na uz. rolnych	1.2067
	Nieużytki	0.6064
	Pastwiska trwałe	46.1789
	Grunty orne	87.2942
	Grunty pod rowami	0.3488
	Tereny komunikacyjne - drogi	4.0869
	Łąki trwałe	3.4042
Wagi	Tereny zabudowane inne	0.8594
	Grunty rolne zabudowane	6.5507
	Lasy i grunty leśne	60.0410
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na uz. rolnych	0.3863
	Nieużytki	0.6856
	Pastwiska trwałe	50.0322
	Grunty orne	150.2855
	Grunty pod rowami	0.3484
	Tereny komunikacyjne - drogi	7.5462
	Łąki trwałe	6.9319
Wilamowo	Tereny zabudowane inne	3.4608
	Tereny zurbanizowane niezabudowane lub w trakcie zabudowy	0.0978
	Grunty rolne zabudowane	15.5490
	Lasy i grunty leśne	249.1002

Nazwa obwodu	Opis	Powierz. (ha)
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na uz. rolnych	28.3012
	Nieużytki	5.2114
	Pastwiska trwałe	200.1174
	Grunty orne	464.9969
	Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	0.0005
	Wody śródlądowe płynące	1.5132
	Grunty pod stawami	46.1050
	Tereny komunikacyjne - drogi	23.6793
	Łąki trwałe	26.8638
SUMA		7116,0685

Źródło: Dane Urzędu Gminy Przytuły

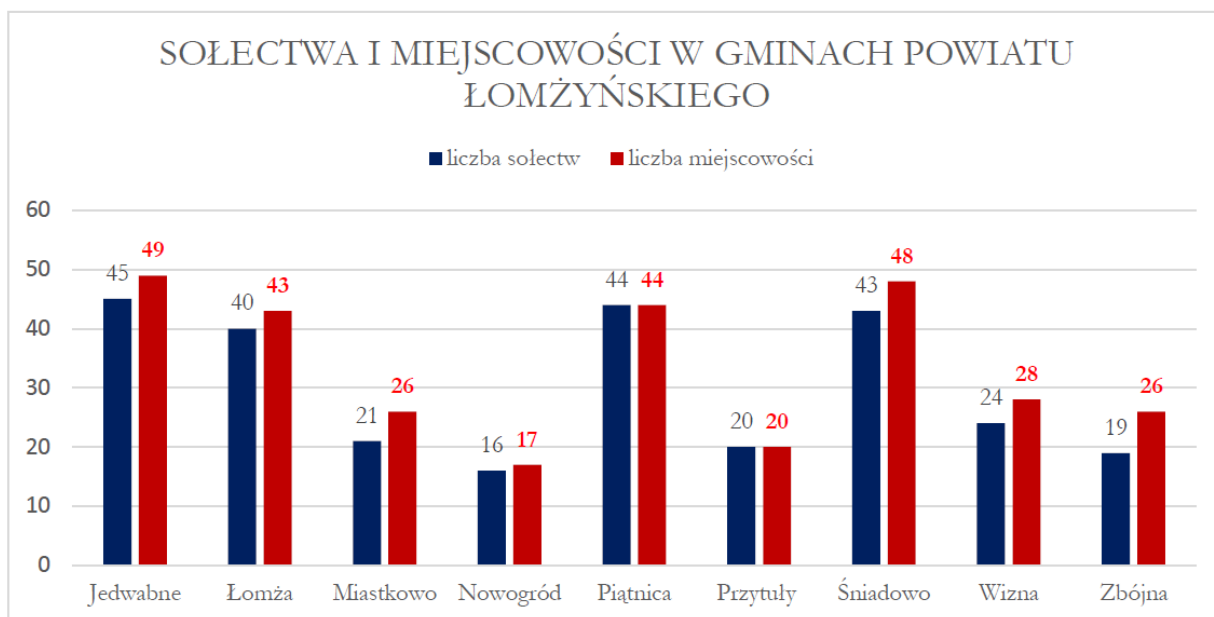
Pod względem powierzchni Gmina Przytuły zajmuje ostatnie miejsce w powiecie łomżyńskim. Na wykresie 2 zaprezentowano zaś zestawienie miejscowości i sołectw zlokalizowanych w poszczególnych gminach.

Wykres 1. Powierzchnia gmin w powiecie łomżyńskim

Źródło: Raport o stanie powiatu łomżyńskiego – rok 2020

Wykres 2. Sołectwa i miejscowości w gminach powiatu łomżyńskiego

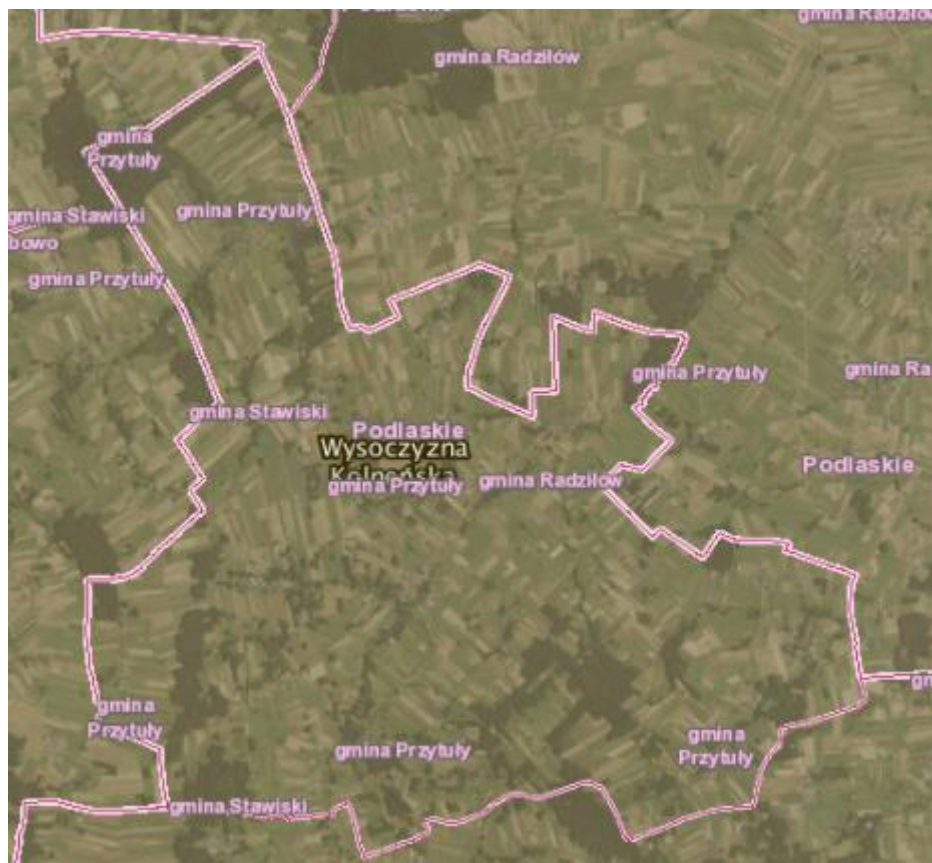
Źródło: Raport o stanie powiatu łomżyńskiego – rok 2020

W podziale fizyczno – geograficznym Gmina Przytuły położona jest w granicach:

- Mezuregionu: Wysoczyzna Kolneńska;
- Makroregionu: Nizina Północnopodlaska;
- Podprowincji: Wysoczyzny Podlasko-Białoruskie;

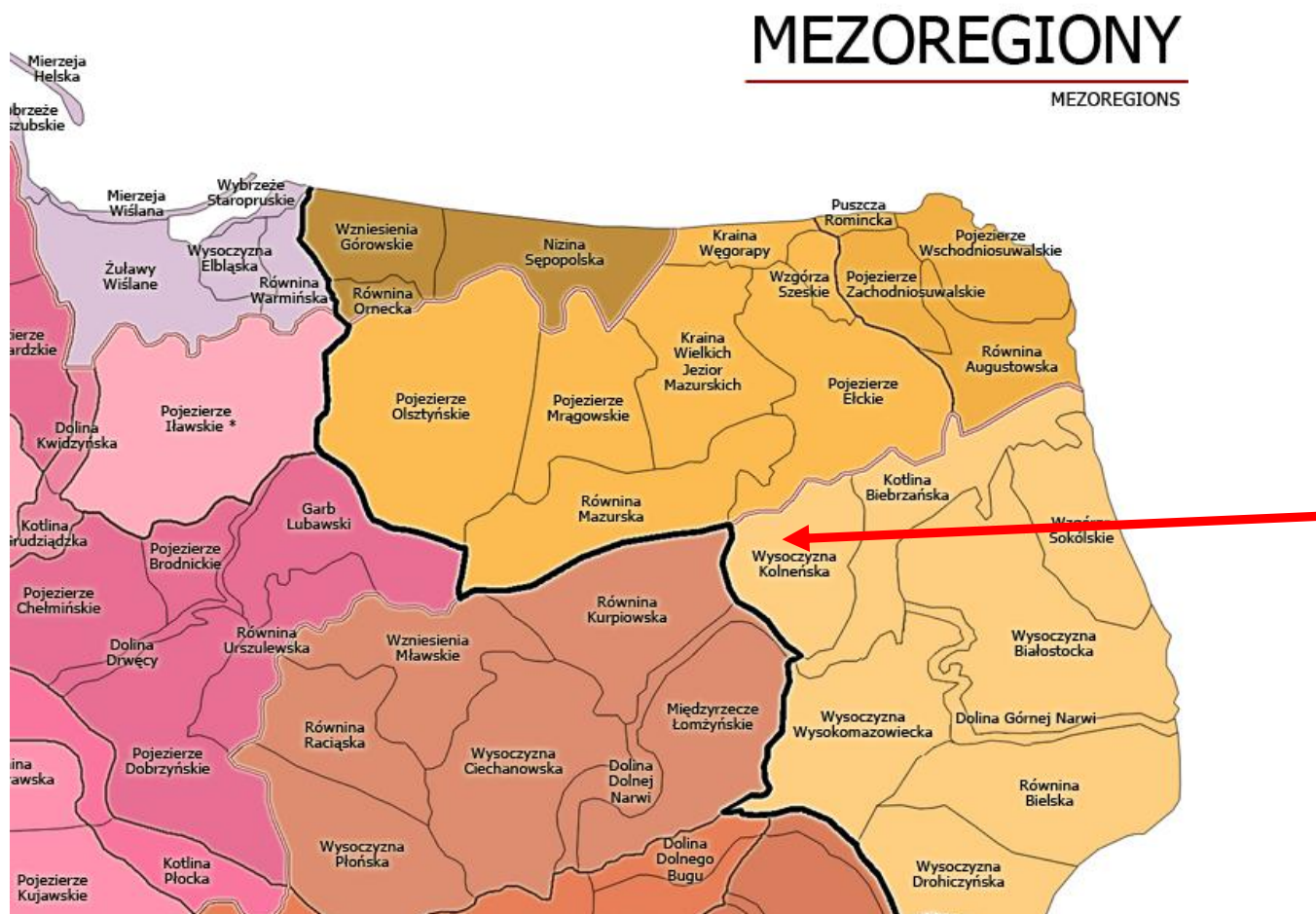
- Prowincji: Niż Wschodniobałtycko-Białoruski;
- Megaregionu: Niż Wschodnioeuropejski.

Rysunek 3. Położenie Gminy Przytuły na tle regionów fizycznogeograficznych, cz. 1

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

Rysunek 4. Położenie Gminy Przytuły na tle regionów fizycznogeograficznych, cz. 2

Źródło: Kondracki J., „Geografia regionalna Polski”, PWN, 2002 r.

Pod względem geologicznym obszar Gminy Przytuły leży na prekambryjskiej platformie wschodnioeuropejskiej w obrębie wyniesienia mazursko - suwalskiego. Podłoże mezozoiczne stanowią utwory kredy górnej wykształcone w postaci margli i opoki. Osady trzeciorzędowe tworzą oligoceńskie piaski oraz mułki, mioceńskie piaski drobne i pylaste oraz iły przewarstwione wkładkami węgla brunatnego, a także plioceńskie iły będące bezpośrednim podłożem osadów czwartorzędnych. Czwartorzęd reprezentowany jest tutaj przez utwory wszystkich zlodowaceń, a ich miąższość waha się od 170 do 200 m.

Z okresu zlodowacenia środkowo - polskiego pochodzą gliny zwałowe występujące w okolicach wsi Mazewo, Czarnowo, Czarnówek, Bzury. W budowie moren martwego lodu udział bierze materiał piaszczysto - żwirowy o bezwładnej strukturze. Moreny te tworzą wzniesienia w zachodniej i wschodniej części gminy.

Ponadto występują tu osady akumulacji szczelinowej (wały i wzgórza kemowe) wykształcone jako warstwowe piaski oraz żwiry przykryte gruzowo - głazowym lub piaszczysto - gliniastym płaszczem moreny ablacyjnej oraz osady akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej

w postaci nieregularnych płatów z domieszką żwirów, piasków podścielonych glinami zwałowymi.

Z okresem zlodowacenia północno - polskiego wiążą się utwory akumulacji lodowcowej (gliny piaszczyste) występujące w północnej części gminy, a także utwory akumulacji fluwioglacjalnej zalegające na równinie sandrowej i w dolinie Wissy. W ich skład wchodzi piaski pylaste, piaski drobne i średnie przewarstwione żwirami. Osady te należą wiekowo do plejstocenu.

Najmłodszymi utworami uczestniczącymi w budowie geologicznej obszaru są osady holocenyckie o charakterze aluwialno - deluwialnym oraz utwory bagienne. Osady aluwialno - deluwialne reprezentują grunty mineralne (piaski drobnoziarniste z domieszką części organicznych) zalegające dna dolinek denudacyjnych i nieckowatych odcinków większych dolin. Utwory akumulacji bagiennej (namuły organiczno-pylaste lub piaszczyste oraz torfy) wypełniają na całej długości współczesną dolinę Wissy oraz prawie wszystkie zagłębienia terenowe.

W budowie geologicznej terenu uczestniczą: prekambryjska platforma wschodnioeuropejska, utwory triasu, jury oraz kredy, a następnie trzeciorzędu wykształconego jedynie w miocenie w postaci piasków z wkładkami węgla brunatnego i mułków.

Czwartorzęd reprezentują utwory trzech pierwszych zlodowaceń o łącznej miąższości 150 - 170 m. Wały kemowe stanowiące kulminacje terenowe na zachodzie budują utwory akumulacji wodnolodowcowej w postaci piasków drobnych i średnich. Na obszarze wysoczyzny występują również pagórki martwego lodu, które bezładnie tworzą piaski oraz żwiry z domieszką kamieni o zmiennej miąższości. Na obrzeżach obszarów wysoczyzny spotyka się osady piasków akumulacji wodnolodowcowej reprezentowane przez frakcje różnoziarniste z niewielką ilością żwirów.

W centralnej części terenu zgodnie z morfologią występują utwory akumulacji rzecznej. Są to holocenyckie piaski drobne oraz średnie przewarstwione żwirami zalegające w terasie nadzalewowej (erozyjno - akumulacyjnej) oraz torfy położone w obrębie terasy zalewowej doliny Wissy.

Dna dolinek erozyjno - denudacyjnych wyścielone są namułami organicznymi pylastymi lub piaszczystymi o miąższości 1,5 - 2 m lub piaskami gliniastymi i glinami.

2.2. GLEBY ORAZ ZASOBY GEOLOGICZNE

Gleby

Gmina Przytuły to region rolniczo – hodowlany. Leży w granicach „Zielonych Płuc Polski”, jest to obszar o minimalnym stopniu zanieczyszczenia, bardzo wartościowy pod względem przyrodniczym i turystycznym.

Na ogólną powierzchnię Gminy Przytuły wynoszącą 7118 ha w użytki rolne zajmują 5692 ha. Na jednego mieszkańca przypada 2,70 ha użytków rolnych. Na terenie gminy dominują gleby klasy IV i V. Zdecydowanej większości użytki rolne są własnością indywidualnych gospodarstw rolnych.

Tabela 4. Struktura gleb wg klas botanicznych

Grunty orne + sady			Użytki zielone		
klasa	ha	%	klasa	ha	%
I	-	-	I	-	-
II	2	0,0	II	-	-
IIIa	1	0,0	III	24	1,9
IIIb	53	1,2	IV	505	40,3
IVa	667	15,2	V	548	43,7
IVb	1529	34,8	VI	173	13,8
V	1525	34,7	VIz	4	0,3
VI	593	13,5			
VIz	20	0,5			

Źródło: Raport o Stanie Gminy Przytuły za 2020 r.

Badania gleb pod kątem: odczynu pH, potrzeb wapnowania oraz zawartości w makroelementy: fosfor, potas i magnez na terenie powiatu łomżyńskiego przeprowadziła natomiast Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Białymstoku. W latach 2011-2014 przebadano 557 próbek glebowych pobranych z użytków rolnych na terenie powiatu. W tabeli 5 zaprezentowano szczegółowe wyniki przeprowadzonych badań.

Tabela 5. Zestawienie zasobności gleb na terenie powiatu łomżyńskiego w latach 2011-2014

Liczba gospodarstw (szt.)		557
Liczba prób (szt.)		4747
Zbadana powierzchnia (ha)		7875,47
pH (%)	bardzo kwaśny	29
	kwaśny	36
	lekko kwaśny	22
	obojętny	11
	zasadowy	2
Potrzeby wapnowania (%)	konieczne	30
	potrzebne	20
	wskazane	16
	ograniczone	11
	zbędne	23
Zawartość fosforu (%)	bardzo niska	13

	niska	29
	średnia	26
	wysoka	13
	bardzo wysoka	19
Zawartość potasu (%)	bardzo niska	31
	niska	32
	średnia	20
	wysoka	8
	bardzo wysoka	9
Zawartość magnezu (%)	bardzo niska	10
	niska	16
	średnia	28
	wysoka	20
	bardzo wysoka	26

Źródło: Wyniki badań odczynu i zasobności gleb na terenie poszczególnych powiatów woj. podlaskiego w latach 2011 – 2014

Jednym z podstawowych wskaźników oceny jest odczyn gleb. Zależy on od wielu czynników m.in. rodzaju skały macierzystej, składu granulometrycznego gleby, warunków przyrodniczych oraz zabiegów agrotechnicznych. Na terenie powiatu występuje 36% gleb kwaśnych, 22% - lekko kwaśnych i 29% - bardzo kwaśnych. Odczyn środowiska glebowego wpływa w znacznym stopniu na życie roślin, mikroorganizmów ale również na egzystencje fauny glebowej. Decyduje tym samym o aktywności biologicznej gleby. Częściej spotykane kwaśne odczyny gleb, powodują obniżanie plonowania roślin. Ułatwiają one również przyswajanie przez rośliny metali ciężkich. Z odczynem gleb ściśle związana jest także potrzeba ich wapnowania. Wapnowanie poprawiające właściwości fizyczne, chemiczne i biologiczne gleb, jest zabiegiem agrotechnicznym, który powinien być stosowany na tych terenach, w których procentowy udział gleb wymagających wapnowania w przedziale koniecznym i potrzebnym przekroczył 50%. Na terenie powiatu łomżyńskiego dla 23% przebadanych gleb nie dostrzeżono potrzeby wapnowania.

Zawartość w glebie przyswajalnych form fosforu, potasu i magnezu jest ważnym wskaźnikiem pozwalającym ustalić poziom racjonalnego nawożenia.

Fosfor jest składnikiem niezbędnym dla rozwoju roślin, pełniąc ważne funkcje w procesach życiowych roślin: reguluje podziały komórek, rozwój korzeni, ma wpływ na procesy kwitnienia, zawiązywanie nasion oraz procesy dojrzewania. Potas jest jednym z trzech, obok wspomnianych wcześniej azotu i fosforu, makroskładników o zasadniczym znaczeniu w żywieniu roślin. Pierwiastek ten odgrywa istotną rolę w gospodarce wodnej rośliny, aktywuje

enzymy, bierze udział w procesie fotosyntezy i transportu asymilatów oraz warunkuje wrażliwość na stres wodny związany z suszą. Z kolei magnez jest składnikiem o dużym znaczeniu fizjologicznym dla roślin. Podstawowa rola magnezu w roślinie jest związana z jego obecnością w cząsteczce chlorofilu, a zatem wpływem na procesy fotosyntezy. Ponadto magnez aktywuje enzymy i reguluje gospodarkę azotem w roślinie. Pierwiastek ma istotne znaczenie w kształtowaniu jakości produktów roślinnych, z punktu widzenia ich wartości żywieniowej dla zwierząt i człowieka.

Procentowy udział gleb o bardzo niskiej i niskiej zawartości fosforu (P_2O_6) na terenie powiatu wynosi 42%. Udział gleb o zawartości potasu (K_2O) bardzo niskiej i niskiej wynosi 63%, a magnezu - 26%. Określenie zasobności gleb w makroelementy jest podstawą do ustalenia optymalnych dawek nawozów sztucznych.

Monitoring chemizmu gleb ornych Polski jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, piąta tura Monitoringu przypadła na lata 2015-2017 i podobnie jak w poprzednich latach była realizowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Na terenie województwa podlaskiego przeprowadzono badanie w 6 punktach, żaden z nich nie był zrealizowany na terenie Gminy Przytuły, ani na terenie powiatu łomżyńskiego. Był realizowany na terenie sąsiedniej jednostki samorządu terytorialnego – powiat zambrowski:

- Miejscowość: Mężenin (Gmina Rutki),
- Kompleks: 4 (żytni bardzo dobry (pszenno-żytni)); Typ: AP (gleby płowe); Klasa bonitacyjna: IIb,
- Gatunek gleby wg: BN-78/9180-11: glp (głina lekka pylasta), PTG 2008: gl (głina lekka).

Zgodnie z „Raportem z III etapu realizacji zamówienia „Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2015-2017”” w omawianym punkcie:

- odczyn "pH " w zawiesinie H_2O w 2015 r. wynosił 5,9 (mniejszy niż w 1995 r. i 2010 r.),
- odczyn "pH " w zawiesinie KCl w 2015 r. wynosił 5,3 (mniejszy niż w 2010 r. większy niż w pozostałych latach analizy – 1995 r., 2000 r., 2005 r.).

Biorąc pod uwagę zaprezentowane dane oraz informacje wynikające z opracowania: „Stan Środowiska w Polsce. Raport 2018” można stwierdzić, że również na terenie Gminy Przytuły jakość gleb ulega pewnej poprawie. Nadal jednak istnieje potrzeba różnych działań, aby stan gleb był jak najlepszy.

Zgodnie ze „Stanem Środowiska w Polsce. Raport 2018” należy zauważyć, że badania monitoringowe ukazują, iż historyczne zanieczyszczenia gleb pozostałościami środków ochrony roślin nie stanowią znacznego problemu dla produkcji rolniczej i zdrowia ludzi. Należy jednak zwrócić uwagę, że aktualnie następuje stały wzrost zużycia środków ochrony roślin w Polsce. Ten ogólny trend można również uznać za obecny na terenie gminy i wymagać on będzie dalszej obserwacji.

W „Stanie Środowiska w Województwie Podlaskim. Raport 2020” brak informacji o stanie gleb na terenie województwa. Wspomina się o niej m.in. przy omawianiu nielegalnych praktyk w gospodarce z odpadami czy nielegalnych praktyk w zakresie demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Raport ten ukazuje, że odpady (w tym szczególnie odpady niebezpieczne) i sposób ich przechowywania spowodowały problemy w Gminie Przytuły oraz drobne problemy w Gminie Miastkowo i Gminie Jedwabne.

Problem ten został więc zidentyfikowany na terenie Gminy Przytuły. Potrzebna są działania ograniczające to zjawisko i nie pozwalające sytuacji się powtórzyć w przyszłości.

Złoża zasobów geologicznych

Zgodnie z danymi wynikającymi z „Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2020 r.” na terenie Gminy Przytuły występują złoża piasku i żwiru. Teren gminy nie jest zatem zbyt zasobny w surowce mineralne.

Tabela 6. Złoża zasobów geologicznych na terenie Gminy Przytuły, 2020 r.

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby geologiczne bilansowe	Zasoby przemysłowe	Wydobycie
Złoża piasku i żwiru – tys. t					
1.	Pieńki Okopne*	E	105	-	9

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2020 r.

Objaśnienia do tabeli:

* - złoża zawierające piasek ze żwirem

E – złoża eksploatowane

2.3. POŁOŻENIE KOMUNIKACYJNE

Przez teren Gminy Przytuły przebiega 10,2 km dróg wojewódzkich oraz 40 km dróg powiatowych. Przez gminę przebiegają dwie drogi wojewódzkie – nr 648 Stawiski – Przytuły i nr 668 Jedwabne – Przytuły – Radziłów. Miejscowość gminna jest lokalnym węzłem o promienistym układzie dróg. W jej rejonie zbiega się 7 kierunków dróg powiatowych

i wojewódzkich. Drogi te prowadzą głównie ruch docelowy i gminny. Układ komunikacyjny Gminy został podporządkowany tylko potrzebom gospodarki rolnej i historycznie ukształtowanej sieci osiedleńczej.

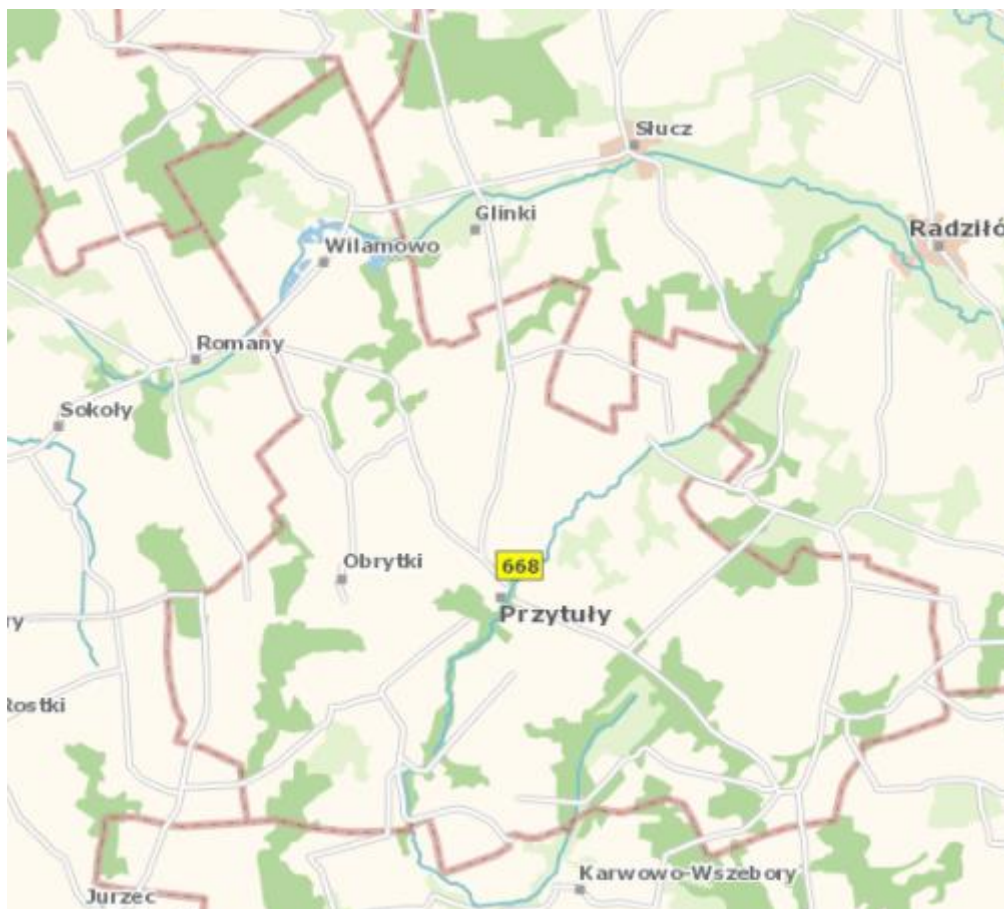
Transport zbiorowy zewnętrzny w gminie odbywa się autobusami PKS NOVA.

Długość dróg w gminie na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosiła 46,426 km w tym:

- Bitumiczna: 20.238 km,
- Żwirowa: 16.772 km,
- Gruntowa: 9.416 km,
- Brukowa: 0 km.

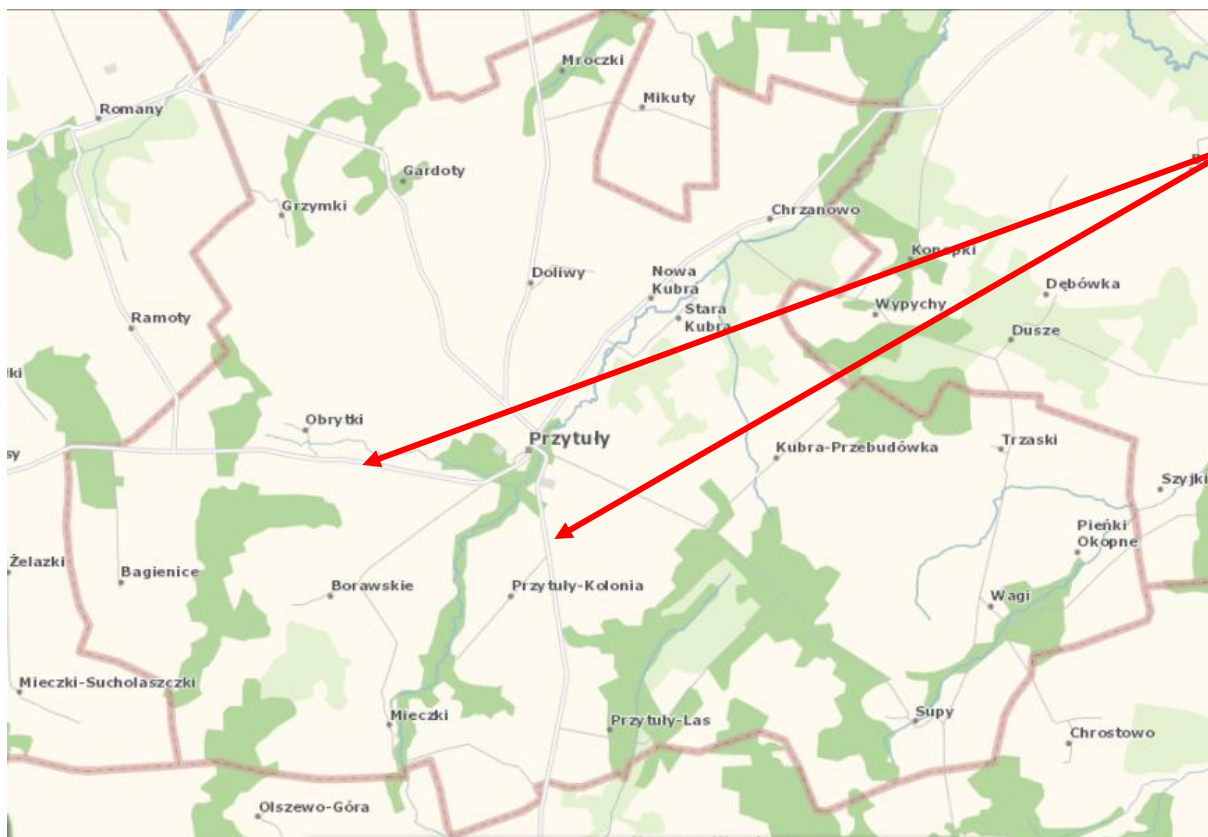
Zgodnie z danymi GUS w 2020 r. w zakresie transportu publicznego mieszkańcy mogli skorzystać z 19 przystanków znajdujących się w granicach gminy. Brak dostępu do komunikacji kolejowej.

Rysunek 5. Przebieg ważniejszych szlaków komunikacyjnych przez teren Gminy Przytuły

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Rysunek 6. Drogi wojewódzkie przebiegające przez Gminę Przytuły

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

2.4. WALORY PRZYRODNICZE

2.4.1. OBSZARY CHRONIONE

Na omawianym terenie brak użytków ekologicznych, rezerwatów, parków krajobrazowych, parków narodowych, obszarów chronionego krajobrazu, zespołów przyrodniczo – krajobrazowych, obszarów NATURA 2000 czy stanowisk dokumentacyjnych.

Zlokalizowane są pomniki przyrody (4).

Tabela 7. Pomniki przyrody, stan na 18.08.2021 r.

Nazwa pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Miejscowość	Obręb ewidencyjny	Nr działki ewidencyjnej	Opis lokalizacji
głaz pojedynczy	Zarządzenie Woj. Łom. Nr 54/82 (Dz. Urz. WRN w Łomży z 1982, Nr 3, poz 34)	głaz narzutowy o obwodzie 6,8 m, wysokości 0,6 m, szerokości 1,8 i długości 2,8 m	Borawskie	1	57	we wsi Borawskie ok. 60 m na lewo od drogi Borawskie - Obrytki
głaz pojedynczy	Zarządzenie Woj. Łom. Nr 54/82 (Dz. Urz. WRN w Łomży z 1982, Nr 3, poz 34)	głaz narzutowy o obwodzie 6,5 m, wysokości 0,5 m, szerokość 1,8 m, długość 2,8 m	Borawskie	1	58	we wsi Borawskie ok. 100 m. na lewo od drogi Borawskie-Obrytki
głaz pojedynczy	Zarządzenie Woj. Łom. Nr 54/82 (Dz. Urz. WRN w Łomży z 1982, Nr 3, poz 34)	głaz narzutowy o obw. 7,0 m, długości 2,3 m, szerokości 1,8 m, wysokości 1,0 m	Przytuły Kolonia	13	175	ok. 200 m na wschód od wsi, w lesie
głaz pojedynczy	Zarządzenie Woj. Łom. Nr 54/82 (Dz. Urz. WRN w Łomży z 1982, Nr 3, poz 34)	głaz narzutowy o obw. 10,3 m, długości 3,3 m, szerokości 2, 3 m, wysokości 0,9 m	Przytuły Kolonia	13	149	przy drodze stanowiącej granicę między wsią Przytuły Kolonia i Mieczki

Źródło: bip.bialystok.rdos.gov.pl

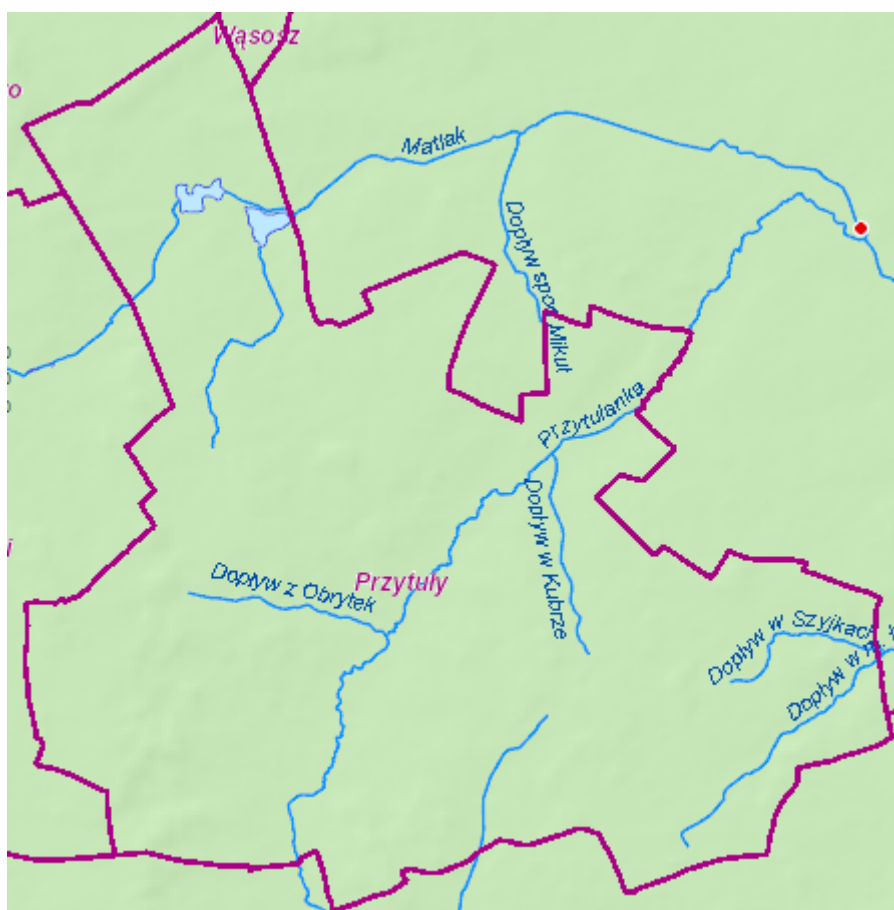
W północnej części gminy przebiega korytarz ekologiczny KPn-1B Puszcza Piłska – Dolina Biebrzy Środkowej.

2.4.2. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Gmina Przytuły położona jest w zlewni rzeki Przytulanka. Przytulanka płynie z południowego zachodu na północny – wschód i po otrzymaniu wody z cieków Matlak poniżej Radziłowa uchodzi do Wisły. W czasie wiosennych roztopów rzeki cyklicznie występują z koryta rzek oraz zatapiają położone po obu stronach użytki zielone. Rozlewiska nie stanowią zagrożenia dla istniejącej zabudowy.

Obszary dolinek cieków wodnych oraz obniżeń terenowych pełnią funkcję ciągów ekologicznych tworząc na terenie gminy system lokalnych powiązań przyrodniczych. W skład systemu wchodzi biocenozy łąkowo-pastwiskowe, leśne, bagienne i wodne skupiające obszary biologicznie czynne.

Rysunek 7. Zestawienie obiektów piętrzących

Źródło: <http://geoportal.kzgw.gov.pl/>

Zgodnie z zapisami „Programu wodno-środowiskowego kraju” obszar Gminy Przytuły leży na terenie Obszaru Dorzecza Wisły. Wchodzi w skład:

JCW rzeczne (Europejski kod JCWP - Nazwa JCWP - Scalona część wód powierzchniowych (SCWP)):

- PLRW2000172629689 – Matlak - SW1102,
- PLRW20001726296929 - Dopływ w m. Łoje-Awissa - SW1102.

Brak danych dotyczących JCW jeziornych.

Tabela 8. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Gminy Przytuły

Kod JCWP	Nazwa JCWP
RW20001726296729	Dopływ z Ławska
RW2000172629689	Matlak
RW20001726296929	Dopływ w m. Łoje-Awissa
RW200017262972	Dopływ spod Borawskich
RW20001726328	Łojewek od źródeł do dopływu w Olszynach
RW2000172649849	Skroda od źródeł do Dzierzbi

Źródło: www.kzgw.gov.pl

Na terenie Gminy Przytuły w ostatnich latach umiejscawiano punkty badawcze wód powierzchniowych. Poniższe tabele przedstawiają wyniki przeprowadzanych badań.

Tabela 9. Jakość wód powierzchniowych przepływających przez Gminę Przytuły – elementy biologiczne i pH

Kod ppk	Nazwa ppk	Kod jcwp	Nazwa jcwp	Klasa elementów biologicznych			Odczyn pH		
				Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Klasa	wartość średnia	klasa	rok
PL01S0801_3753	Dopływ z Ławska - Ławsk	PLRW20001726296729	Dopływ z Ławska	2018	2018	2		2	2018
PL01S0801_3419	Matlak - Radziłów	PLRW2000172629689	Matlak	2016	2019	3	7,7	1	2019
PL01S0801_3744	Dopływ w m. Łoje-Awissa - Łoje-Awissa	PLRW20001726296929	Dopływ w m. Łoje-Awissa	2016	2019	4	7,7	1	2019
PL01S0801_3735	Dopływ spod Borawskich - Pluty	PLRW200017262972	Dopływ spod Borawskich	2018	2018	3		2	2018
PL01S0801_3446	Łojewek - Kownaty	PLRW20001726328	Łojewek od źródeł do dopływu w Olszynach	2014	2017	2		1	2017
PL01S0801_3805	Skroda - Borkowo	PLRW2000172649849	Skroda od źródeł do Dzierzbi	2018	2018	3		2	2018

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu

Tabela 10. Jakość wód powierzchniowych przepływających przez Gminę Przytuły – stan fizykochemiczny i ekologiczny

Nazwa jcwp	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)			Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)			Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego			
	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Klasa	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Klasa	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Klasa	Stan / potencjał ekologiczny
Dopływ z Ławska	2018	2018	>2	2018	2018	2	2018	2018	3	umiarkowany stan ekologiczny
Matlak	2016	2019	>2	2016	2019	2	2016	2019	3	umiarkowany stan ekologiczny
Dopływ w m. Łoje-Awissa	2016	2019	>2	2016	2019	2	2016	2019	4	słaby stan ekologiczny
Dopływ spod Borawskich	2018	2018	>2	2018	2018	2	2018	2018	3	umiarkowany stan ekologiczny
Łojewek od źródeł do dopływu w Olszynach	2017	2017	2				2014	2017	2	dobry stan ekologiczny
Skroda od źródeł do Dzierzbi	2018	2018	>2	2018	2018	>2	2018	2018	3	umiarkowany stan ekologiczny

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu

Tabela 11. Jakość wód powierzchniowych przepływających przez Gminę Przytuły – stan chemiczny i ocena stanu jcwp

Nazwa jcwp	Klasyfikacja stanu chemicznego			Ocena stanu jcwp		
	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Stan chemiczny	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Ocena
Dopływ z Ławska	2018	2018	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2018	zły stan wód
Matlak	2016	2019	stan chemiczny poniżej dobrego	2016	2019	zły stan wód
Dopływ w m. Łoje-Awissa	2016	2019	stan chemiczny poniżej dobrego	2016	2019	zły stan wód
Dopływ spod Borawskich	2018	2018	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2018	zły stan wód
Łojewek od źródeł do dopływu w Olszynach						brak możliwości wykonania oceny
Skroda od źródeł do Dzierzbi	2018	2018	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2018	zły stan wód

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu

Gmina Przytuły znajduje się w zasięgu następujących jednolitych części wód podziemnych:

- PLGW200031,
- PLGW200032,
- PLGW200051.

JCWPd 31:

Liczba pięter wodonośnych: 2.

Udział zasilania podziemnego w odpływie całkowitym rzek w obrębie JCWPd: 60%.

Ekosystemy lądowe zależne od wód podziemnych: Mokradła (16% powierzchni obszarów chronionych).

Leje depresji (lej regionalny-lokalny) związane z poborem wód podziemnych, odwodnieniami kopalnianymi, wpływem aglomeracji itp.: Nie występują.

JCWPd 32:

Liczba pięter wodonośnych: 3.

Udział zasilania podziemnego w odpływie całkowitym rzek w obrębie JCWPd: 48%.

Ekosystemy lądowe zależne od wód podziemnych: Mokradła (52% powierzchni obszarów chronionych).

Leje depresji (lej regionalny-lokalny) związane z poborem wód podziemnych, odwodnieniami kopalnianymi, wpływem aglomeracji itp.: Nie występują.

JCWPd 51:

Liczba pięter wodonośnych: 2.

Udział zasilania podziemnego w odpływie całkowitym rzek w obrębie JCWPd: 59%.

Ekosystemy lądowe zależne od wód podziemnych: Mokradła (33% powierzchni obszarów chronionych).

Leje depresji (lej regionalny-lokalny) związane z poborem wód podziemnych, odwodnieniami kopalnianymi, wpływem aglomeracji itp.: Lokalne leje depresji związane z poborem wód podziemnych.

Badania monitoringowe w 2019 r. nie zostały przeprowadzone na terenie Gminy Przytuły. Na terenie powiatu łomżyńskiego przeprowadzono badania na terenie Gminy Nowogród – miejscowość Morgowniki. Klasa jakości 2019 końcowa tego punktu wyniosła: II.

W 2020 r. nie badano wód podziemnych na terenie województwa podlaskiego (tym samym także nie przeprowadzono badań na terenie Gminy Przytuły).

Stan wód podziemnych w JCWPd nr 31, nr 32 oraz nr 51 zgodnie z informacjami zawartymi na stronie Monitoringu jakości wód podziemnych w 2012 r., 2016 r. jak i 2019 r. był dobry.

2.5. WALORY KULTUROWE

Na terenie Gminy Przytuły znajdują się zabytki wpisane do Wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomych.

Tabela 12. Wykaz obiektów zabytkowych, stan na 10 sierpnia 2021 roku

miejsowość	adres	zabytek	wpisany do rejestru	nr rej	I dz
Chrzanowo	Chrzanowo nr 32	młyn wodny /elektr./			
Doliwy	Doliwy nr 13	wiatrak holender			
Przytuły	ul. Kościelna nr 9	kaplica cmentarna			
Przytuły	ul. Kościelna nr 9	cmentarz rzymskokatolicki	x	358 z dn. 07.04.1988 r.	KL-WKZ-5340-5/88
Przytuły	ul. Kościelna nr 9	plebania	x	122 z dn. 27.04.1981 r.	KL-WKZ-5340/37/81
Przytuły	ul. Kościelna nr 10	czworak			
Przytuły		park			
Supy		cmentarz wojenny z I wojny św.	x	245 z dn. 23.02.1987 r.	KL-WKZ-5340/6/87
Wilamowo		park			

Źródło: <http://wosoz.pbip.pl>

W Rejestrze A - Wykazu zabytków nieruchomych województwa podlaskiego (zgodnie ze stanem na 11.06.2021 r.) zostały wpisane następujące nieruchomości z terenu Gminy Przytuły:

- miejscowość: Przytuły, plebania, 1889, nr rej.: 122 z 27.04.1981, najstarsza część cmentarza rzym.-kat., 1 poł. XIX, nr rej.: 358 z 7.04.1988,
- miejscowość: Supy, cmentarz wojenny z I wojny światowej, nr rej.: 245 z 23.02.1987.

W Wykazie zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru rejestr C – zabytki archeologiczne znajduje się (stan na dzień 18.03.2019 r.):

- Pieńki Okopne, grodzisko wczesnośredniowieczne, XI-XIII w., Nr rej. 46/A (biał.), A - 188 (łomż.), dec. 670-1/6/67 z dn. 30.03.1967 r. 175,
- Pieńki Grodzisko, cmentarzysko wczesnośredniowieczne z grobami w obudowach kamiennych.

Rysunek 8. Kościół parafialny w Przytułach – widok współczesny z lewej, kościół przed zniszczeniem w 1941 roku z prawej

Źródło: Raporty o stanie Gminy Przytuły za 2020 r.

2.6. HISTORIA GMINY

Początki wsi Przytuły sięgają pierwszej ćwierci XIV wieku. W 1422 roku Książę Janusz I nadał Kielczowa herbu Kościesza wójtostwo we wsi książęcej, która od jego imienia przyjęła nazwę Kielczewo i tak była początkowo nazywana. W 1436r. Książę Władysław wystawił akt fundacji kościoła w Przytułach, swojej książęcej wsi. W 1506 roku w Przytułach odbył się sejmik ziemi wiskiej, gdzie została zawarta ugoda między bartnikami i szlachtą wiską, zezwalająca szlachcie na wykup barci w swoich dobrach pod określonymi warunkami. Rzeka Przytułanka, która przepływa przez Przytuły, aż do 1481 roku nazywana była Kubrą. Parafia w Przytułach jest jedną z najstarszych w powiecie łomżyńskim erygowana została w pierwszej połowie XV wieku. Pierwszy drewniany kościół spłonął w 1656 roku, drugi rozebrano w 1770 roku, a trzeci przetrwał aż do 1941 roku, kiedy to został zniszczony podczas działań wojennych. Obecny kościół pod wezwaniem Krzyża Świętego budowano w latach 1950- 1960.

Na cmentarzu parafialnym w Przytułach znajduje się pomnik Sybiraków - wywiezionych przemocą osób w głąb Związku Radzieckiego, a także grób symboliczny jednego z "żołnierzy wyklętych" - majora Jana Tabortowskiego "Bruzdy", którego ostatnia potyczka z MO/SB w Przytułach zakończyła się tragicznie. W 90 rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości w centrum miejscowości odsłonięto obelisk upamiętniający to wydarzenie.

Natomiast na cmentarzu wojskowym w Supach spoczywają żołnierze polegli w okresie I Wojny Światowej. Do ważnych zabytków gminy należy grodzisko w Pieńkach, gdzie w XII- XIII w. znajdował się wczesnośredniowieczny gród obronny należący do systemu obronnego ziem wiskiej oraz wiatrak holender z I ćwierci XX wieku w Doliwach, zaś najstarsze budowle w Przytułach to plebania z 1889 roku.

2.7. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Dokumentem określającym kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy Przytuły jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przytuły (Uchwała Nr IX/37/03 Rady Gminy Przytuły z dnia 22 lipca 2003 roku, zmieniona Uchwałą Nr XVII/115/2017 Rady Gminy Przytuły z dnia 16 lutego 2017 roku w sprawie: uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przytuły). Wskazuje on, że z uwagi na uwarunkowania środowiska, komunikacyjne i społeczne oraz ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej wskazane jest opracowanie kompleksowego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy obejmującego obszar docelowej zwartej zabudowy wiejskiej, elementy infrastruktury technicznej i układ komunikacyjny.

3. SFERA SPOŁECZNA

3.1. DEMOGRAFIA

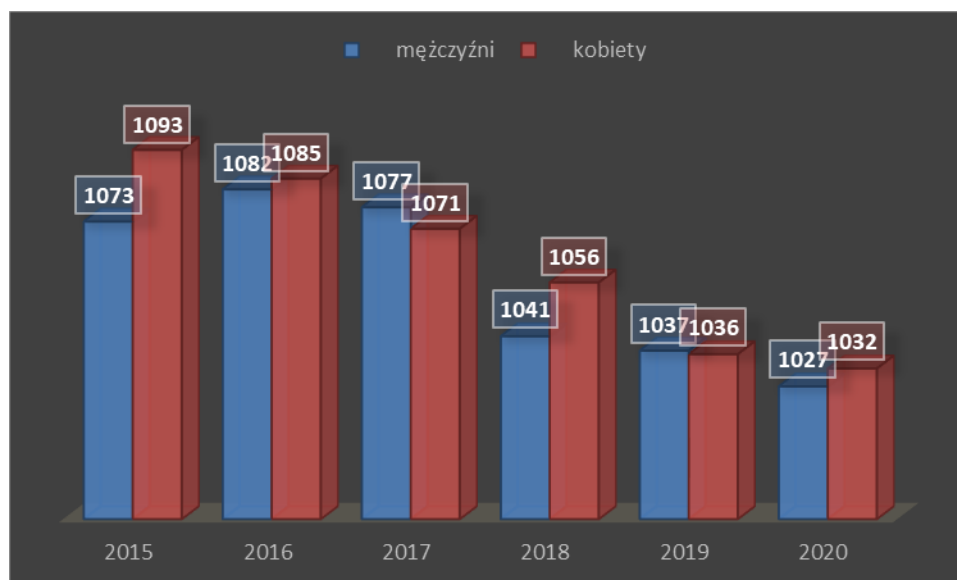
Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój Gminy Przytuły jest sytuacja demograficzna oraz perspektywy jej zmian. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2020 roku na terenie Gminy Przytuły zamieszkiwały 2.059 osoby. Ich liczba ulega zmniejszeniu od 2016 r. Ilość mieszkańców gminy porównując rok 2015 i 2020 zmniejszyła się o 107 osób. W analizowanych latach na terenie gminy raz było więcej mężczyzn raz kobiet. Więcej mężczyzn było w 2017 r. i 2019 r., kobiet zaś w 2015 r., 2016 r., 2018 r. i 2020 r.

Tabela 13. Stan ludności faktycznie zamieszkującej teren gminy

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem, miejsce zamieszkania, stan na 31 XII							
ogółem	osoba	2166	2167	2148	2097	2073	2059
mężczyźni	osoba	1073	1082	1077	1041	1037	1027
kobiety	osoba	1093	1085	1071	1056	1036	1032

Źródło: Dane GUS

Wykres 3. Ludność zamieszkująca teren gminy według płci, stan na 31 XII

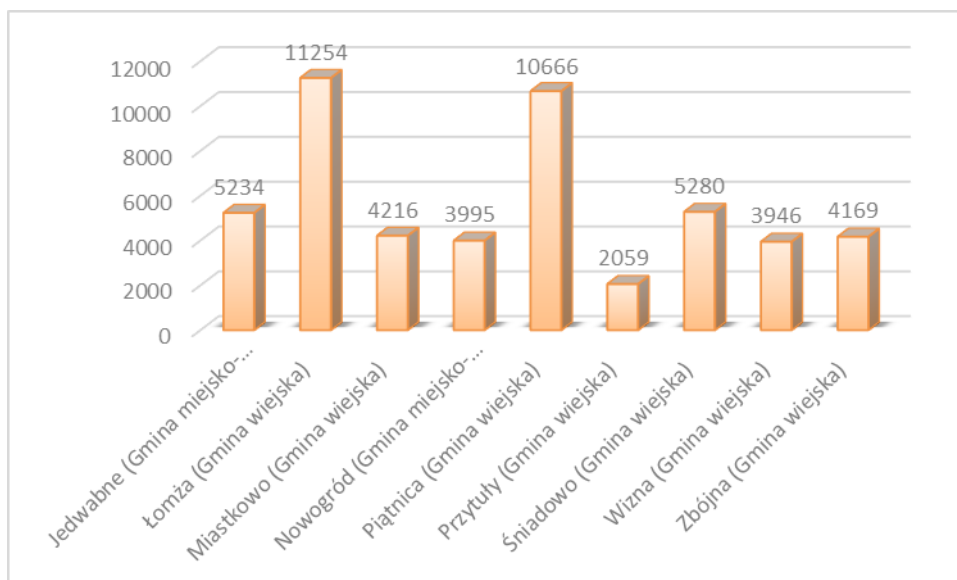

Źródło: Dane GUS

Na tle innych gmin leżących na terenie powiatu łomżyńskiego Gmina Przytuły ma najmniejszą liczbę mieszkańców. Gęstość zaludnienia przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego

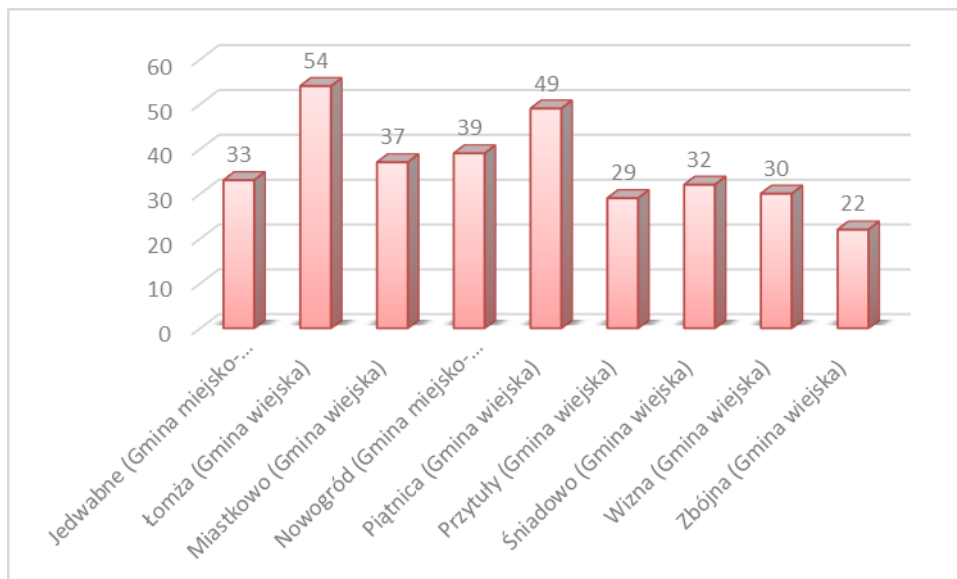
porównywalna jest do innych gmin, różnice w większości przypadków są jedynie niewielkie (jednak niższą gęstość zaludnienia ma jedynie Gmina Zbójna).

Wykres 4. Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu łomżyńskiego, 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2020 r.

Wykres 5. Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu łomżyńskiego, 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2020 r.

Współczynnik feminizacji, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2015 – 2020 utrzymywał się na podobnym poziomie, oscylował pomiędzy 99 a 102 osobami, w 2020 roku było to 100 osób.

Gęstość zaludnienia zaś w 2020 roku wyniosła 29 osób na 1 km², utrzymywała się na tym poziomie od 2018 r.

Tabela 14. Ludność na terenie Gminy Przytuły w latach 2015 – 2019 wg różnych podziałów

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Współczynnik feminizacji							
ogółem	osoba	102	100	99	101	100	100
Gęstość zaludnienia oraz wskaźniki							
ludność na 1 km ²	osoba	30	30	30	29	29	29
zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	osoba	-0,5	0,5	-8,8	-23,7	-11,4	-6,8

Źródło: Dane GUS

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w Gminie Przytuły w latach 2015 – 2020 brak jednolitej tendencji dotyczącej przyrostu naturalnego. W 2020 r. osiągnął wynik dodatni (6). Zarówno przyrost naturalny wśród mężczyzn jak i wśród kobiet był w tym roku dodatni (więcej urodzeń niż zgonów). Najgorzej sytuacja wyglądała w 2017 r., gdzie przyrost naturalny osiągnął poziom: -7. Oznacza to, że było więcej zgonów niż urodzeń.

Tabela 15. Ruch naturalny w latach 2015 – 2019

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe						
ogółem	20	19	21	24	16	22
mężczyźni	13	11	9	13	10	11
kobiety	7	8	12	11	6	11
Zgony ogółem						
ogółem	20	19	28	28	22	16
mężczyźni	11	7	9	19	12	8
kobiety	9	12	19	9	10	8
Przyrost naturalny						
ogółem	0	0	-7	-4	-6	6
mężczyźni	2	4	0	-6	-2	3
kobiety	-2	-4	-7	2	-4	3

Źródło: Dane GUS

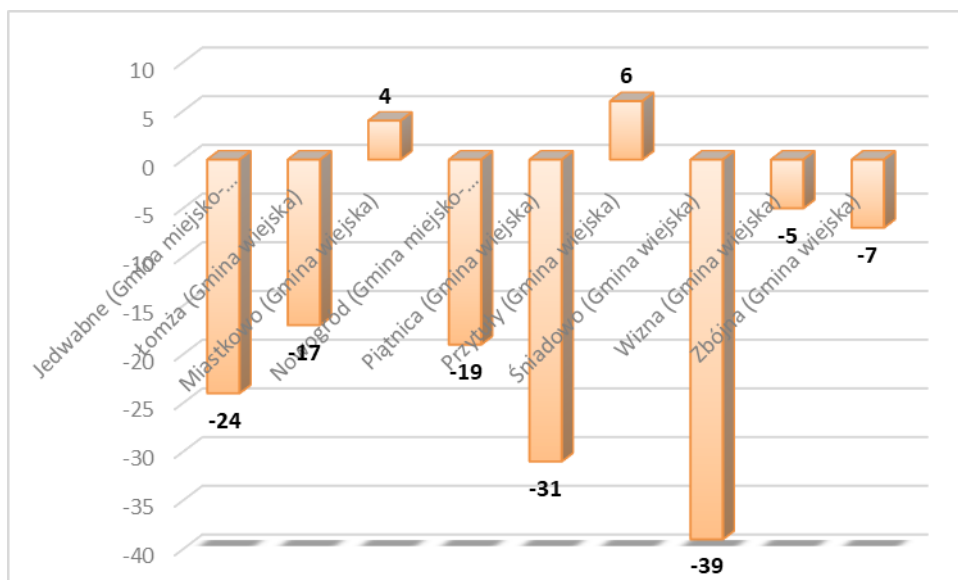
Wykres 6. Przyrost naturalny według płci w latach 2015 – 2020

Źródło: Dane GUS

Przyrost naturalny na terenie Gminy Przytuły wygląda pozytywnie na tle innych gmin z terenu powiatu łomżyńskiego. Jest on najwyższy w porównaniu do innych gmin (więcej urodzeń niż zgonów). Najgorsza sytuacja występuje w Gminie Śniadowo (więcej zgonów od urodzeń).

Wykres 7. Przyrost naturalny w gminach na terenie powiatu łomżyńskiego, 2020 r.

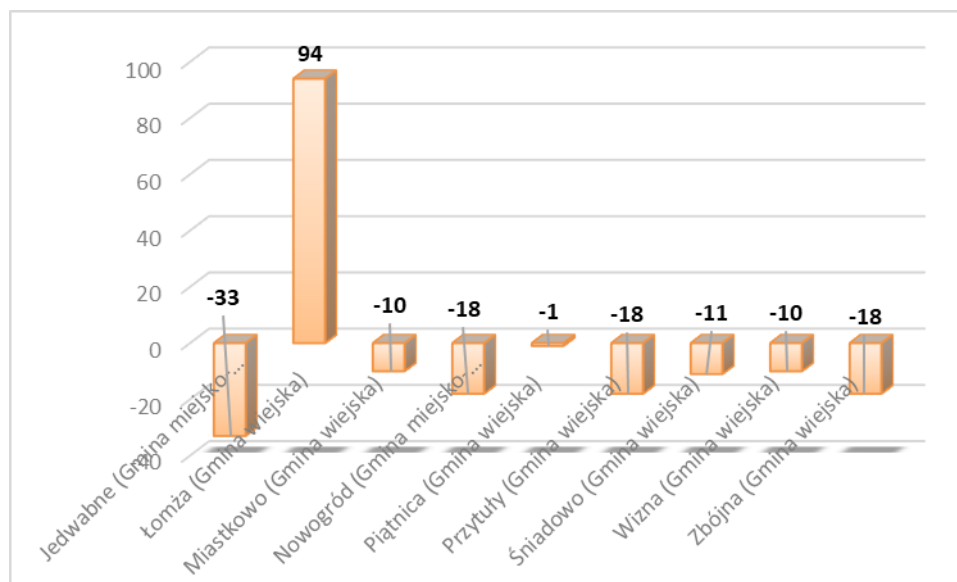

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2020 r.

Saldo migracji wewnętrznych w 2020 roku w Gminie Przytuły, według danych GUS, wyniosło -18. Migracja zagraniczna nie występowała w analizowanych latach.

Saldo to na tle innych gmin leżących na terenie powiatu łomżyńskiego wygląda umiarkowanie. Sytuacja gorzej wygląda jedynie na terenie gminy miejsko – wiejskiej Jedwabne. Na takim samym poziomie jak w Gminie Przytuły utrzymuje się jednej także w: gminie miejsko – wiejskiej Nowogród i gminie wiejskiej Zbójna.

Wykres 8. Saldo migracji ogółem w gminach leżących na terenie powiatu łomżyńskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2020 r.

Analizując dane dotyczące liczby ludności na terenie Gminy Przytuły należy stwierdzić, że dynamika zmian liczby ludności nie jest korzystna, a zatem istotne jest podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie na ten teren nowych mieszkańców, dla których istotne znaczenie ma także stan środowiska przyrodniczego oraz dostępność do podstawowej infrastruktury społecznej i technicznej.

3.2. WIEK I STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW

Na terenie Gminy Przytuły w latach 2015-2020 zmniejszył się odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym na rzecz ludności w wieku produkcyjnym, co zostało zaprezentowane w tabeli 16 i na wykresie 9. Świadczy o zmniejszaniu się zasobów pracy oraz że w dłuższym okresie czasu na obszarze gminy zaczną jeszcze przybywać osób starszych, dla których ważne staną się przede wszystkim usługi społeczne (wzrost zanotowano jedynie w ludności w wieku poprodukcyjnym co może świadczyć, że omawiany proces jest już zauważalny na obszarze jednostki samorządu terytorialnego). Wtedy także gmina będzie musiała większą ilość środków przeznaczyć na zaspokojenie potrzeb tej grupy mieszkańców, włączając w to

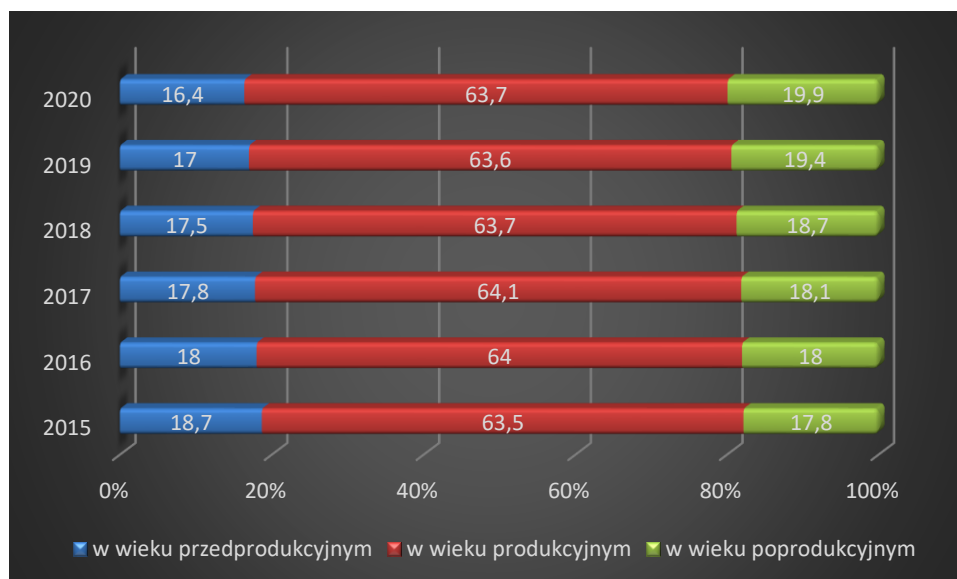
wydatki na pomoc społeczną. W celu przyrostu liczby osób w wieku produkcyjnym równoważących wzrastającą ilość osób w wieku poprodukcyjnym ważne jest przeprowadzanie inwestycji mających na celu poprawę stanu środowiska naturalnego, infrastruktury oraz zaplecza usługowego w celu dalszego przyciągania na teren gminy młodych, dobrze wykształconych mieszkańców, którzy zapewnią dodatkowe przychody dla budżetu gminy.

Tabela 16. Grupy wiekowe ludności w latach 2015-2020

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Grupy wiekowe ludności z uwzględnieniem płci							
w wieku przedprodukcyjnym							
ogółem	osoba	404	390	383	368	353	337
mężczyźni	osoba	191	188	183	173	172	169
kobiety	osoba	213	202	200	195	181	168
w wieku produkcyjnym							
ogółem	osoba	1376	1386	1377	1336	1318	1312
mężczyźni	osoba	741	753	749	720	712	700
kobiety	osoba	635	633	628	616	606	612
w wieku poprodukcyjnym							
ogółem	osoba	386	391	388	393	402	410
mężczyźni	osoba	141	141	145	148	153	158
kobiety	osoba	245	250	243	245	249	252
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem							
w wieku przedprodukcyjnym	%	18,7	18	17,8	17,5	17	16,4
w wieku produkcyjnym	%	63,5	64	64,1	63,7	63,6	63,7
w wieku poprodukcyjnym	%	17,8	18	18,1	18,7	19,4	19,9
Wskaźniki obciążenia demograficznego							
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	57,4	56,3	56	57	57,3	56,9
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	95,5	100,3	101,3	106,8	113,9	121,7
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	28,1	28,2	28,2	29,4	30,5	31,3
współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	osoba	22,9	22,7	22,7	23,9	25,2	25,5
odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	osoba	15,6	15,6	15,7	16,3	16,9	17,1

Źródło: Dane GUS

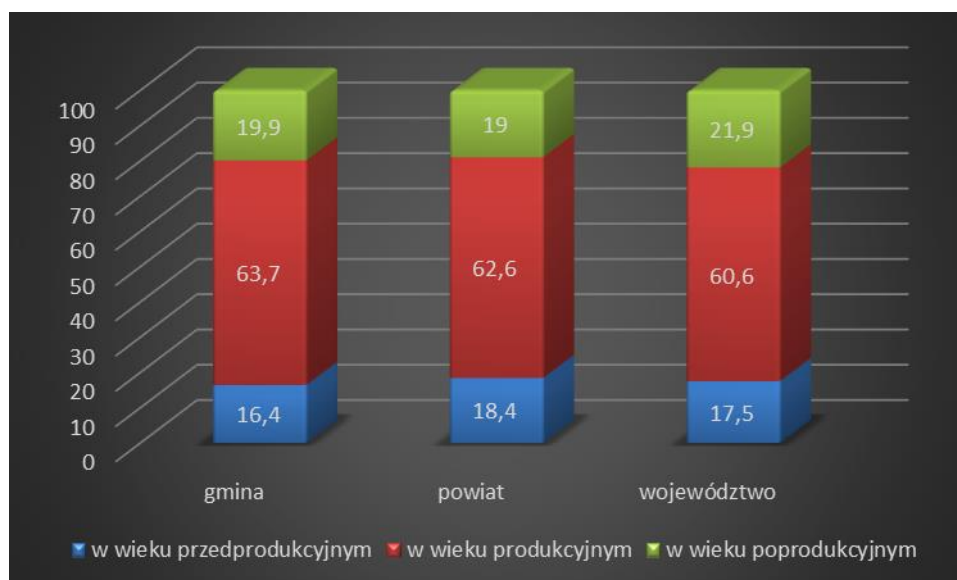
Wykres 9. Grupy wiekowe ludności

Źródło: Dane GUS

Porównanie struktury wiekowej Gminy Przytuły z analogiczną strukturą na poziomie powiatu i województwa wskazuje na nieco korzystniejszy rozkład osób w poszczególnych grupach wiekowych w województwie.

Wykres 10. Struktura ludności w podziale na główne grupy wiekowe w Gminie Przytuły, powiecie łomżyńskim i województwie podlaskim

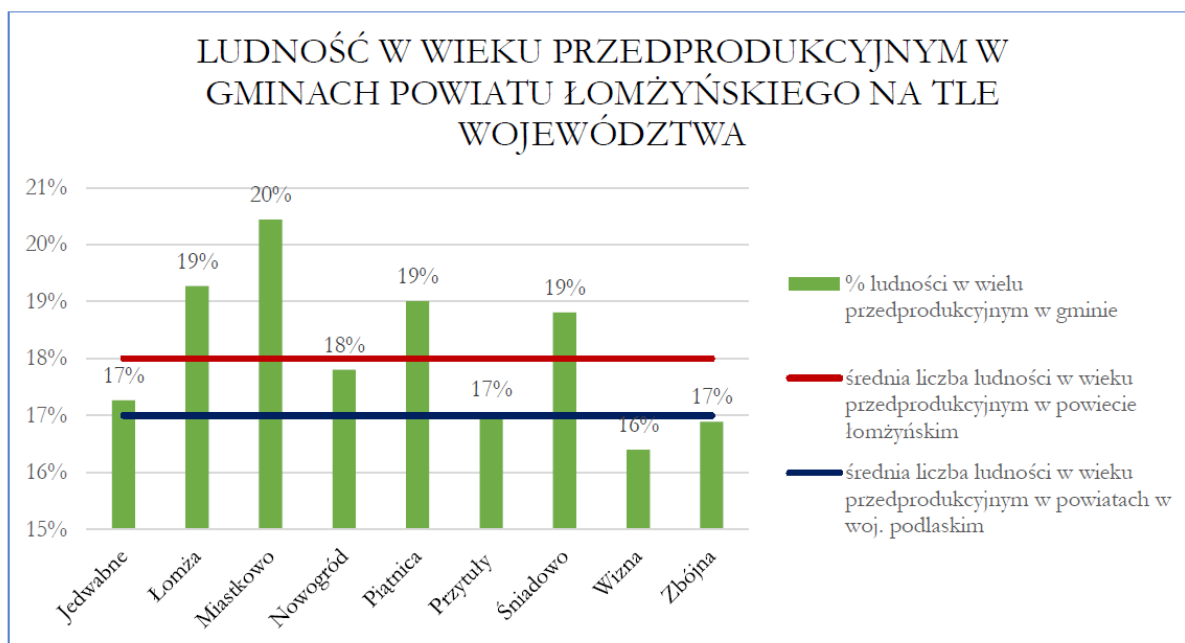

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2020 r.

W powiecie łomżyńskim najmłodsze społeczeństwo posiada Gmina Miastkowo (20% populacji w wieku 0-17 lat w 2020 r.), następnie trzy gminy są ex aequo: Łomża, Piątnica i Śniadowo

(19% populacji w wieku 0-17 lat). Gmina Przytuły posiada porównywalnie stare społeczeństwo jak Gmina Nowogród.

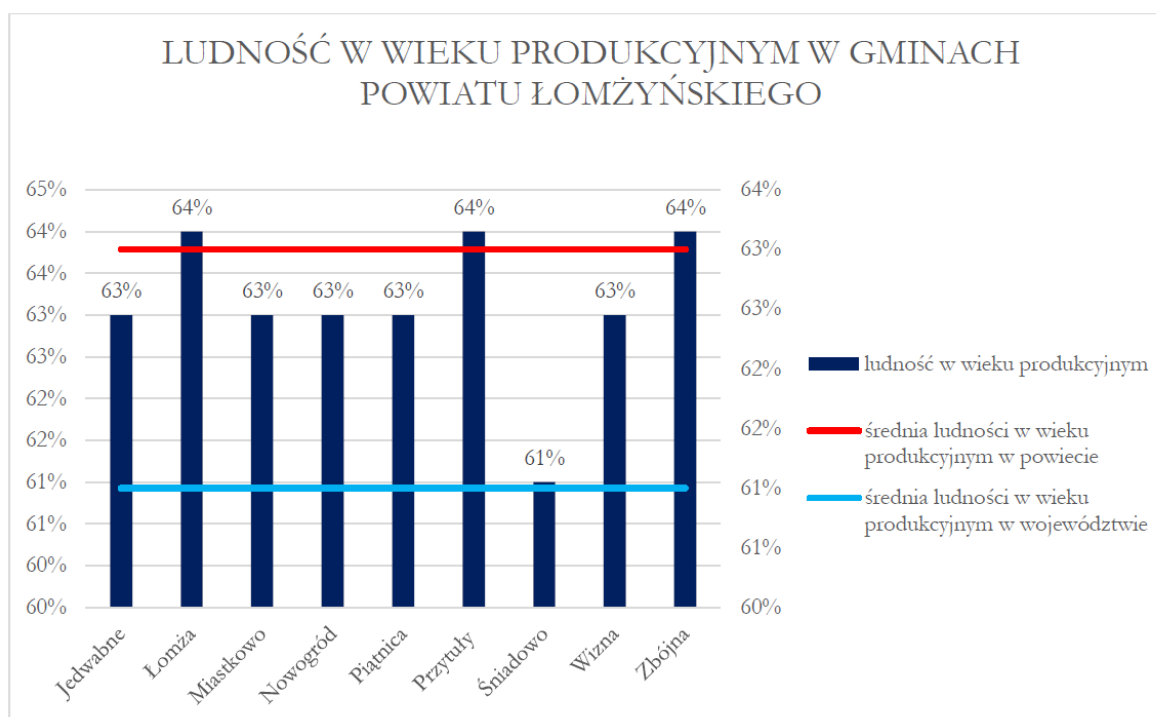
Wykres 11. Ludność w wieku przedprodukcyjnym w gminach powiatu łomżyńskiego

Źródło: Raport o stanie powiatu łomżyńskiego – rok 2020

W zakresie liczby ludności w wieku produkcyjnym w gminach powiatu łomżyńskiego należy stwierdzić, że jest on niemal wyrównany – waha się między 63% a 64%, nieco mniej ludności w wieku produkcyjnym posiada jedynie Gmina Śniadowo, dla której wartość 61% pokrywa się ze średnią dla powiatów województwa, która jest niższa o 3 punkty procentowe od średniej liczonej dla powiatu łomżyńskiego. Obrazuje to wykres 12.

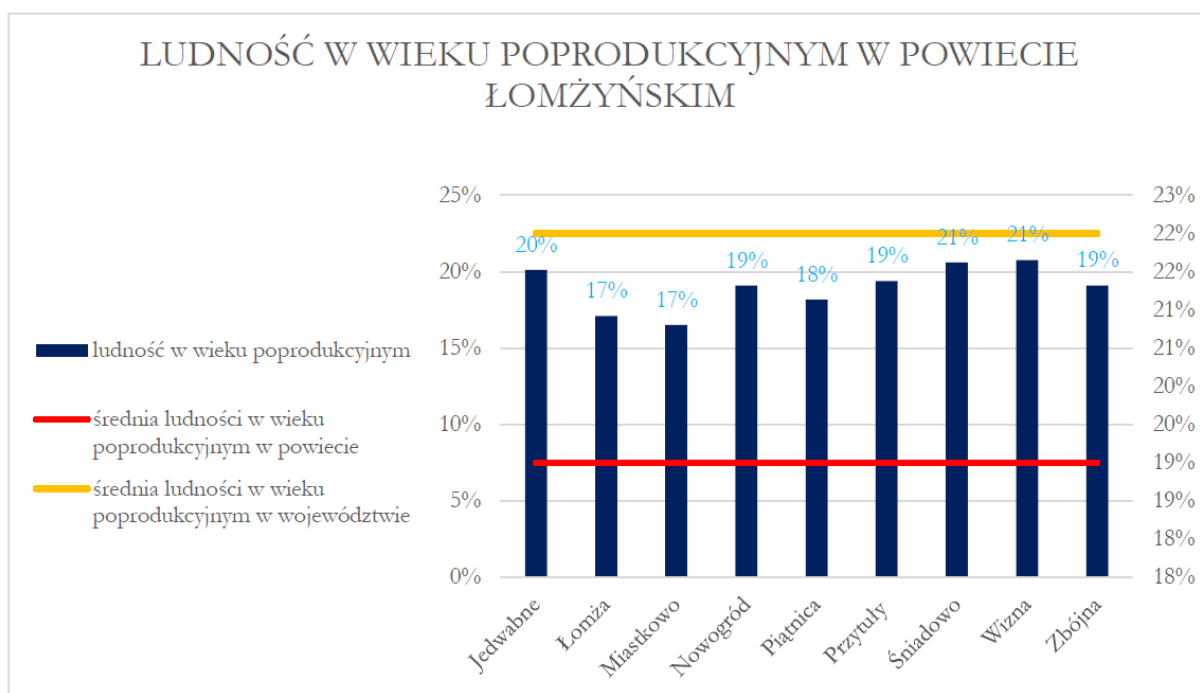
Wykres 12. Ludność w wieku produkcyjnym w gminach powiatu łomżyńskiego

Źródło: Raport o stanie powiatu łomżyńskiego – rok 2020

Procentowy udział ludności w wieku poprodukcyjnym w gminach powiatu łomżyńskiego kształtuje się w przedziale 17% (Łomża i Miastkowo) – 21% (Śniadowo i Wizna). Górne wartości nie przekraczają zatem średniej dla powiatów województwa (21%), natomiast najniższe są mniejsze o 4 punkty procentowe. Poniżej średniej kształtowała się właśnie liczba mieszkańców na terenie Gminy Przytuły, co prezentuje wykres 13.

Wykres 13. Ludność w wieku poprodukcyjnym w gminach powiatu łomżyńskiego

Źródło: Raport o stanie powiatu łomżyńskiego – rok 2020

Wykształcenie ludności jest wskaźnikiem w dużym stopniu obrazującym potencjał regionu do rozwoju, zmiany struktury społeczno-gospodarczej i aktywności ekonomicznej. Zgodnie z danymi pochodzącymi z Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r. (w chwili przygotowania Diagnozy nie są dostępne bardziej aktualne dane) na terenie Gminy Przytuły dominują osoby z wykształceniem podstawowym (49,18% mieszkańców). Najmniej jest zaś osób z wykształceniem policealnym (1,17%) oraz wyższym (2,55%). Ponadto zauważalna jest tendencja związana z posiadaniem wyższego poziomu wykształcenia przez kobiety zamieszkujące Gminę Przytuły (3,38% kobiet posiada wykształcenie wyższe, 1,80% - policealne, 17,32% - średnie, natomiast w przypadku mężczyzn odsetek ten przedstawia się następująco: 1,72% mężczyzn legitymuje się wykształceniem wyższym, 0,54% - policealnym, a 11,27% - średnim).

Tabela 17. Struktura wykształcenia mieszkańców

	Jedn. miary	2002
Ludność wg poziomu wykształcenia i płci		
ogółem		
wyższe	osoba	48
policealne	osoba	22
średnie razem	osoba	269

	Jedn. miary	2002
średnie ogólnokształcące	osoba	54
średnie zawodowe	osoba	215
zasadnicze zawodowe	osoba	346
podstawowe ukończone	osoba	924
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	osoba	270
mężczyźni		
wyższe	osoba	16
policealne	osoba	5
średnie razem	osoba	105
średnie ogólnokształcące	osoba	6
średnie zawodowe	osoba	99
zasadnicze zawodowe	osoba	213
podstawowe ukończone	osoba	485
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	osoba	108
kobiety		
wyższe	osoba	32
policealne	osoba	17
średnie razem	osoba	164
średnie ogólnokształcące	osoba	48
średnie zawodowe	osoba	116
zasadnicze zawodowe	osoba	133
podstawowe ukończone	osoba	439
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	osoba	162

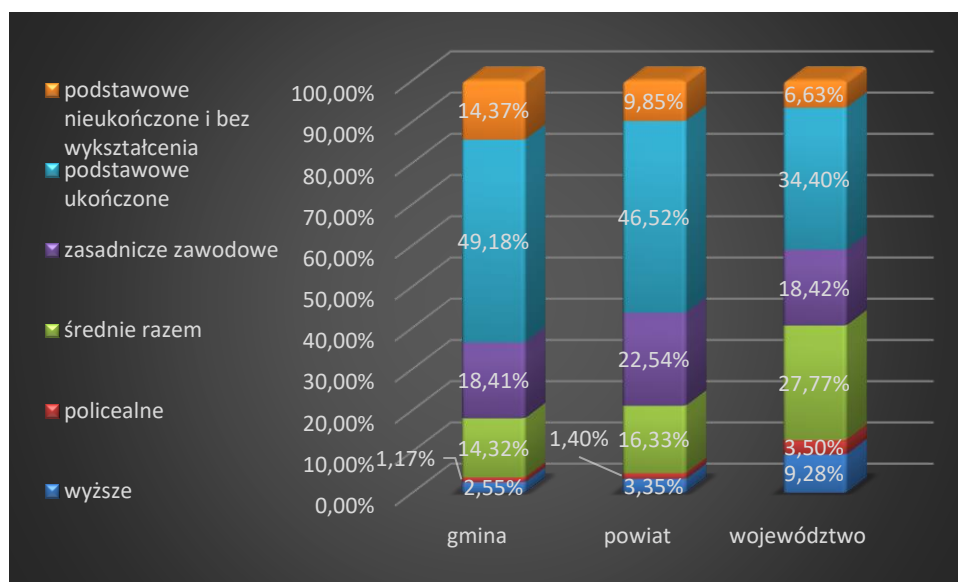
Źródło: Dane GUS, NSP 2002

W ostatnich latach zauważalna jest jednak tendencja związana z podwyższaniem poziomu wykształcenia, zarówno przez najmłodszych, jak i starszych mieszkańców gminy, wobec czego poziom obecnego wykształcenia mieszkańców może odbiegać od zaprezentowanych danych statystycznych. Podwyższanie poziomu wykształcenia przez mieszkańców może stanowić wyzwanie dla władz gmin polegające na dostosowaniu lokalnych rynków pracy do spełnienia oczekiwań osób przede wszystkim z wykształceniem wyższym. W przypadku nie podjęcia działań prorozwojowych istnieje realne zagrożenie odpływu najlepiej wykształconej części społeczeństwa do większych ośrodków miejskich.

Jednocześnie analizując poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Przytuły można zaobserwować niekorzystne zjawisko w zestawieniu ze średnim poziomem wykształcenia

zwłaszcza w województwie podlaskim, gdzie odsetek osób z wykształceniem wyższym był przeszło trzykrotnie wyższy. Z kolei poziom wykształcenia mieszkańców na terenie powiatu łomżyńskiego jest jedynie odrobinie większy od danych zaprezentowanych dla Gminy Przytuły.

Wykres 14. Poziom wykształcenia mieszkańców w Gminie Przytuły, powiecie łomżyńskim i województwie podlaskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.3. MIESZKALNICTWO

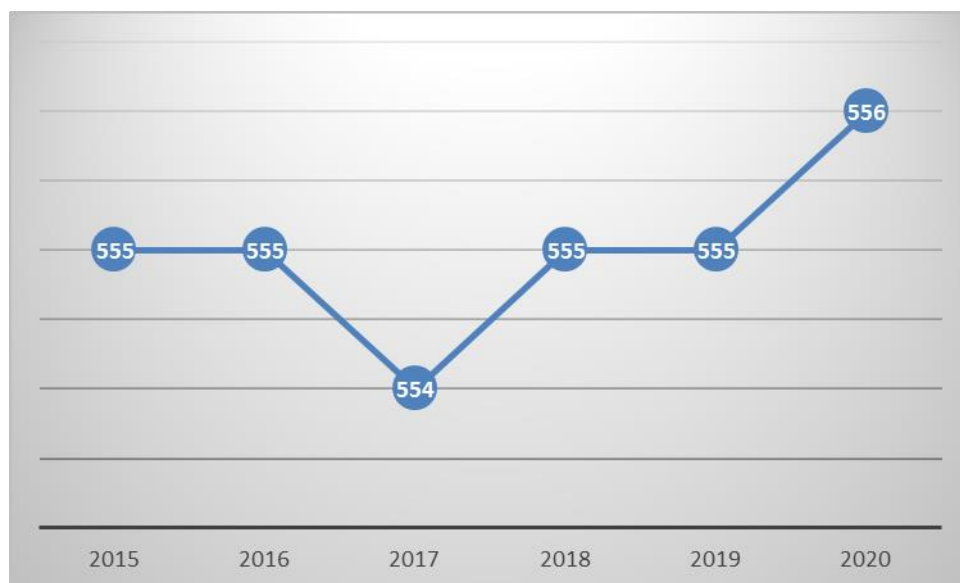
W analizowanych latach liczna mieszkań utrzymywała się praktycznie na podobnym poziomie (oscylowała pomiędzy 554 a 556). Powierzchnia użytkowa mieszkań w 2018 r. i 2019 r. pozostawała na takim samym poziomie by w 2020 r. osiągnąć największą powierzchnię, najniższa wystąpiła w 2017 r.

Tabela 18. Zasoby mieszkaniowe Gminy Przytuły w latach 2015 – 2019

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zasoby mieszkaniowe							
mieszkania	-	555	555	554	555	555	556
izby	-	2453	2453	2445	2452	2452	2459
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	62179	62179	61959	62133	62133	62350

Źródło: Dane GUS

Wykres 15. Liczba mieszkań na terenie Gminy Przytuły w latach 2015-2020

Źródło: Dane GUS

W latach 2015 – 2020 poziom wyposażenia mieszkań w instalacje utrzymywał się na podobnym poziomie i to zarówno w odniesieniu do wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki, centralnego ogrzewania jak i gazu sieciowego (od 2018 r. brak mieszkań wyposażonych w gaz).

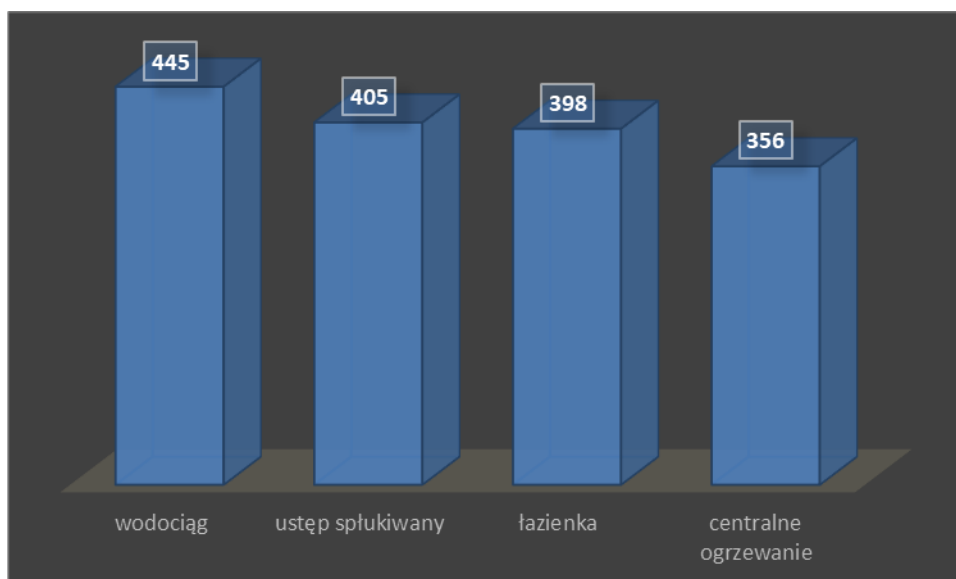
W 2020 roku 80% mieszkań wyposażonych było w wodociąg, 71,6% - w łazienkę, 72,8% w ustęp spłukiwany a 64% - w centralne ogrzewanie.

Tabela 19. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno – sanitarne na terenie Gminy Przytuły w latach 2015 – 2020

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne							
wodociąg	-	444	444	443	444	444	445
ustęp spłukiwany	-	404	404	403	404	404	405
łazienka	-	397	397	396	397	397	398
centralne ogrzewanie	-	355	355	354	355	355	356
gaz sieciowy	-	1	1	1	0	0	0
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań							
wodociąg	%	80	80	80	80	80	80
ustęp spłukiwany	%	72,8	72,8	72,7	72,8	72,8	72,8
łazienka	%	71,5	71,5	71,5	71,5	71,5	71,6
centralne ogrzewanie	%	64	64	63,9	64	64	64
gaz sieciowy	%	0,2	0,2	0,2	0	0	0

Źródło: Dane GUS

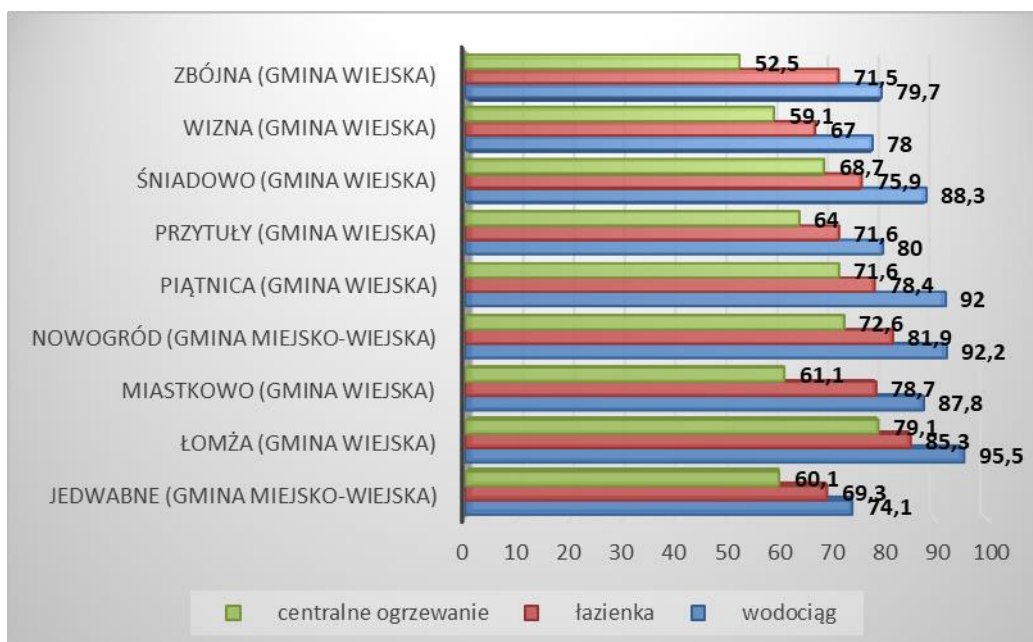
Wykres 16. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno – sanitarne, 2020 r.

Źródło: Dane GUS

Procent mieszkań wyposażonych w instalacje: centralne ogrzewanie, łazienkę i wodociąg na terenie Gminy Przytuły w 2020 r. znajdował się na porównywalnym poziomie jak w innych gminach powiatu łomżyńskiego.

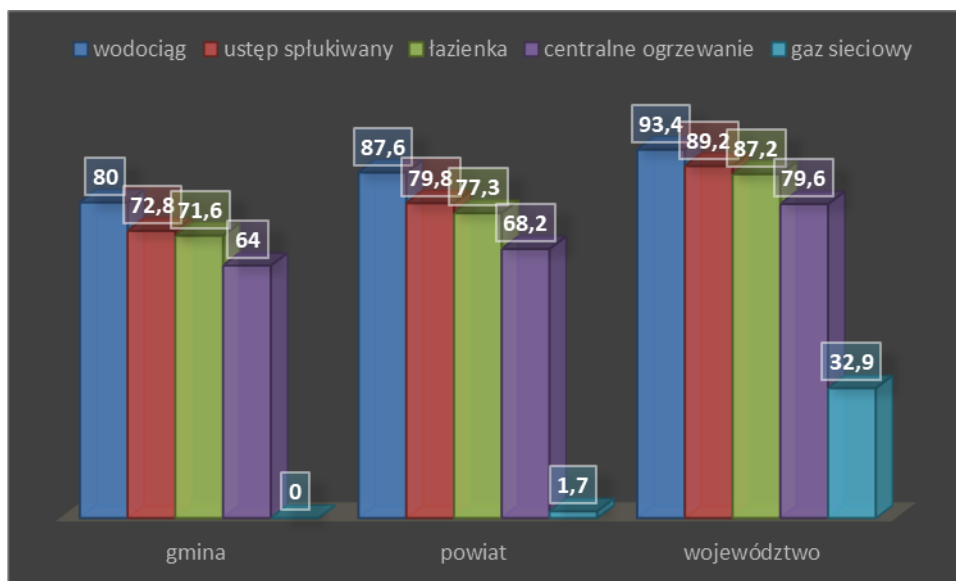
Wykres 17. Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań na terenie gmin położonych na terenie powiatu łomżyńskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

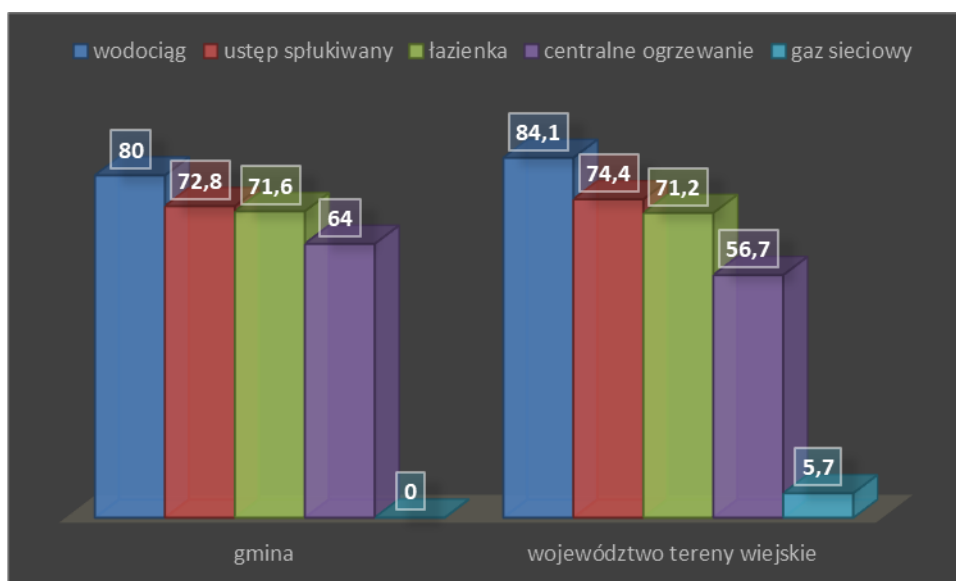
Porównując stan wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarne na terenie Gminy Przytuły, powiatu łomżyńskiego oraz województwa podlaskiego można zauważyć, że stopień wyposażenia mieszkań w gminie jest niewiele niższy niż na terenie powiatu, natomiast zdecydowanie niższy niż średnia wartość dla terenu województwa podlaskiego, przy czym porównywalne do sytuacji na terenach wiejskich w województwie.

Wykres 18. Wyposażenie sanitarne mieszkań na terenie Gminy Przytuły, powiatu łomżyńskiego oraz województwa podlaskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 19. Wyposażenie sanitarne mieszkań na terenie Gminy Przytuły i obszarach wiejskich województwa podlaskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.4. STRUKTURA ZATRUDNIENIA I RYNEK PRACY, ŹRÓDŁA UTRZYMANIA MIESZKAŃCÓW

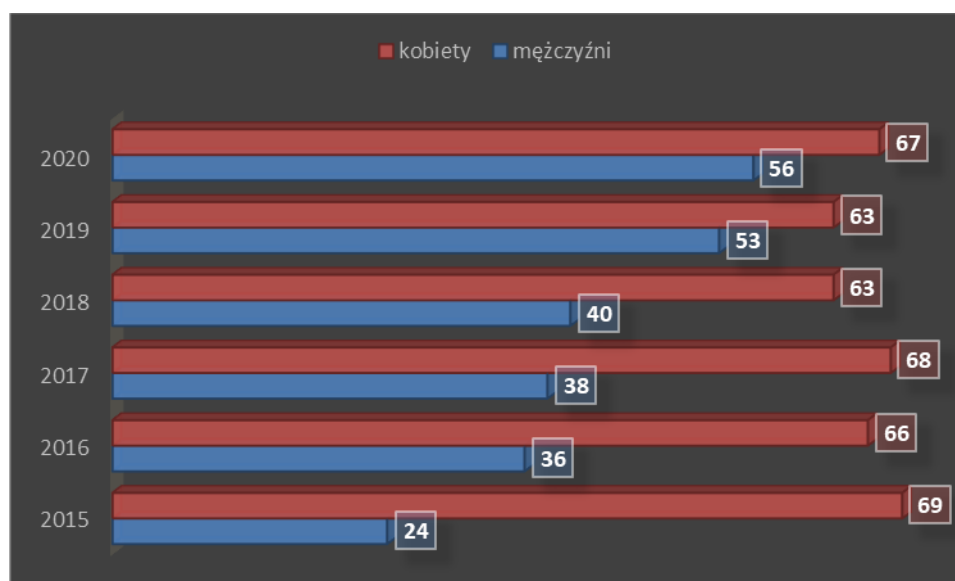
Gmina Przytuły jest gminą typowo rolniczą, w związku z tym większa część jej mieszkańców znajduje zatrudnienie w tym sektorze gospodarki. Analizując realną aktywność zawodową mieszkańców wzięto pod uwagę liczbę osób pracujących przypadających na 1000 mieszkańców. Na terenie Gminy Przytuły wskaźnik ten jest niższy niż średnia wojewódzka (200 osób w 2020 r.) i średnia dla powiatu łomżyńskiego (114 osób) i kształtuje się na poziomie 60 osób.

Tabela 20. Liczba osób pracujących na terenie Gminy Przytuły

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pracujący wg płci							
ogółem	osoba	93	102	106	103	116	123
mężczyźni	osoba	24	36	38	40	53	56
kobiety	osoba	69	66	68	63	63	67
Pracujący na 1000 ludności							
pracujący na 1000 ludności ogółem	osoba	43	47	49	49	56	60
pracujący na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	osoba	67,6	73,6	77	77,1	88	93,8

Źródło: Dane GUS

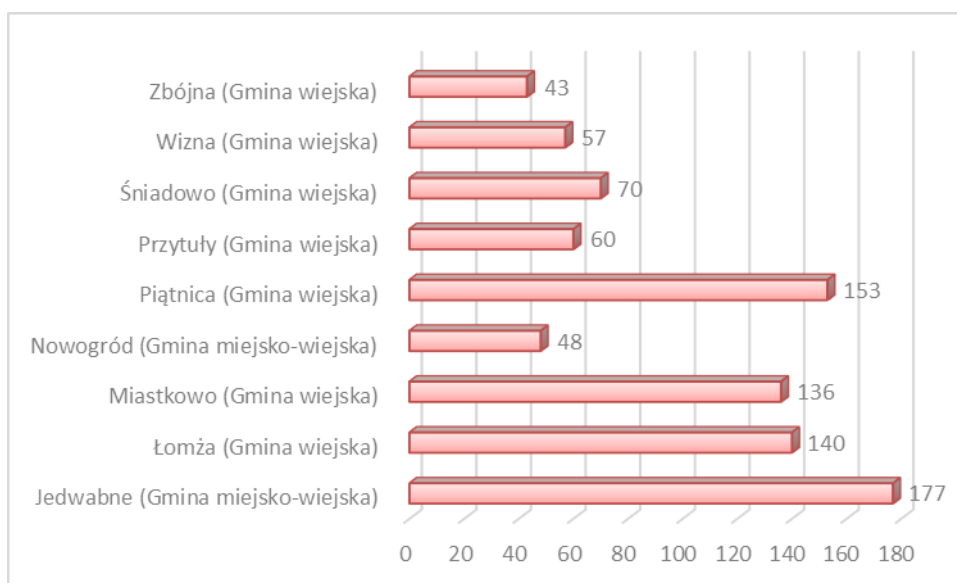
Wykres 20. Liczba osób pracujących z uwzględnieniem płci

Źródło: Dane GUS

Porównując wskaźnik pracujących na 1000 mieszkańców na terenie gmin położonych na terenie powiatu łomżyńskiego sytuacja na terenie Gminy Przytuły znajduje się w stosunkowo dobrej sytuacji, jednak wciąż mogłaby być ona lepsza. Najlepiej wypadają gmina miejsko – wiejska Jedwabne i gmina wiejska Piątnica.

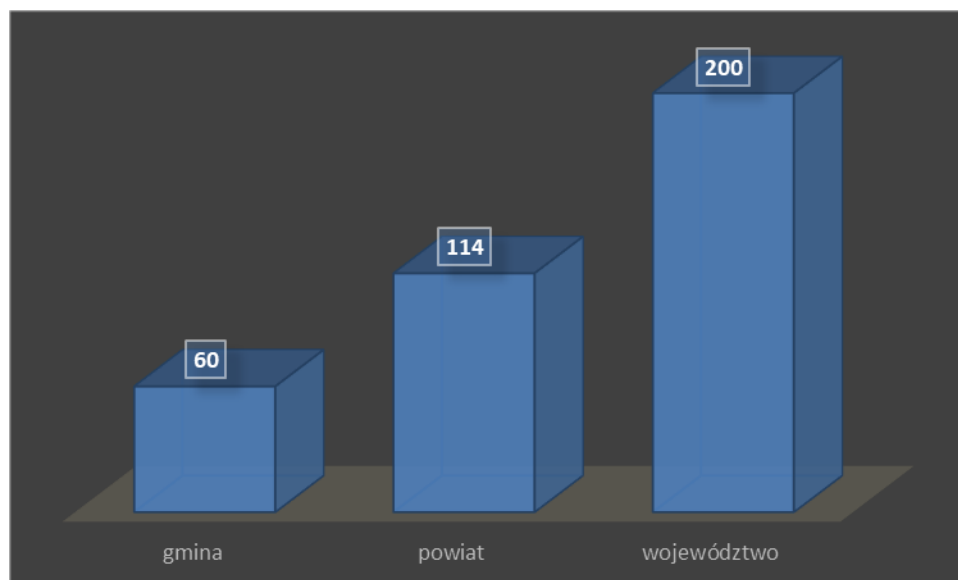
Wykres 21. Wskaźnik pracujących na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu łomżyńskiego, 2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Porównując wskaźnik pracujących na 1000 mieszkańców na terenie Gminy Przytuły z sytuacją na terenie powiatu i województwa zauważyć można, że sytuacja ta jest najgorsza. Wskaźnik ten jest przeszło dwa razy mniejszy niż w województwie.

Wykres 22. Wskaźnik pracujących na 1000 mieszkańców na terenie Gminy Przytuły, powiatu łomżyńskiego i województwa podlaskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

3.5. BEZROBOCIE

Na terenie Gminy Przytuły od kilku lat odnotowywano zmniejszanie liczby osób pozostających bez pracy, wyjątkiem był rok 2020. Sytuacja ta może mieć swoje źródło w wystąpieniu pandemii COVID-19.

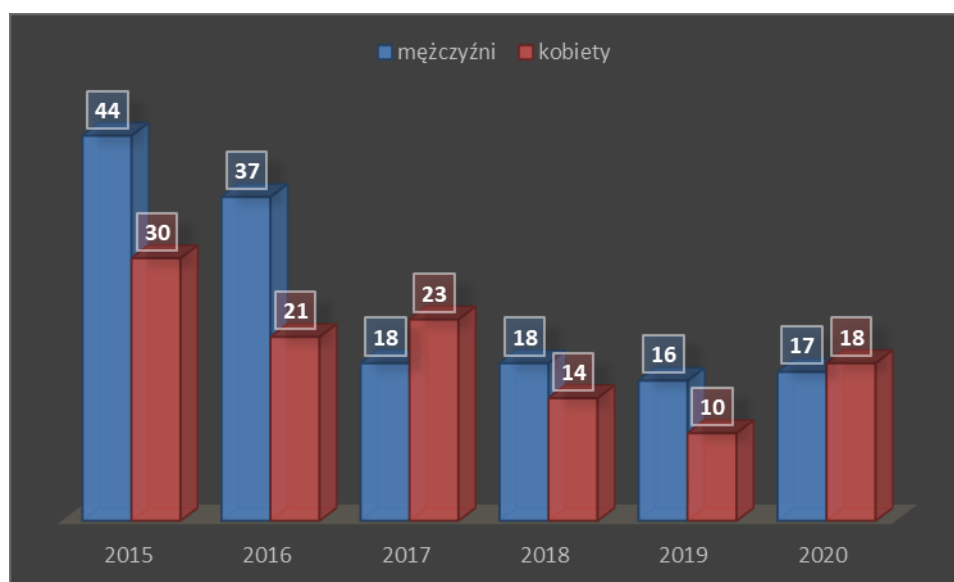
Analizując dane dotyczące bezrobocia na terenie gminy nie można zapomnieć, że badania statystyczne prowadzone przez GUS i PUP nie pokazują pełnego obrazu rynku pracy, nie rejestrując przede wszystkim problemu ukrytego bezrobocia w rolnictwie. Nie można także pomijać faktu, że w przeciągu ostatnich lat zmieniały się przepisy dotyczące sposobu określania statusu osoby bezrobotnej, które eliminowały z tej statystyki niejednokrotnie całe grupy społeczne. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na statystyki rynku pracy jest ujemne saldo migracji. Pomimo tych faktów zarówno dane statystyczne, jak i wynikające z obserwacji własnych wskazują, że w odniesieniu do rynku pracy na tym terenie można spodziewać się polepszenia sytuacji związanej ze zwiększaniem liczby osób pracujących powodując zmniejszenie stopy bezrobocia. Tymczasowy wzrost bezrobocia może wiązać się z ogólną sytuacją w kraju i Europie związaną z pojawieniem się pandemii.

Tabela 21. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Przytuły w latach 2015-2020

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bezrobotni zarejestrowani wg płci w gminach							
ogółem	osoba	74	58	41	32	26	35
mężczyźni	osoba	44	37	18	18	16	17
kobiety	osoba	30	21	23	14	10	18
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci							
ogółem	%	5,4	4,2	3	2,4	2	2,7
mężczyźni	%	5,9	4,9	2,4	2,5	2,2	2,4
kobiety	%	4,7	3,3	3,7	2,3	1,7	2,9

Źródło: Dane GUS

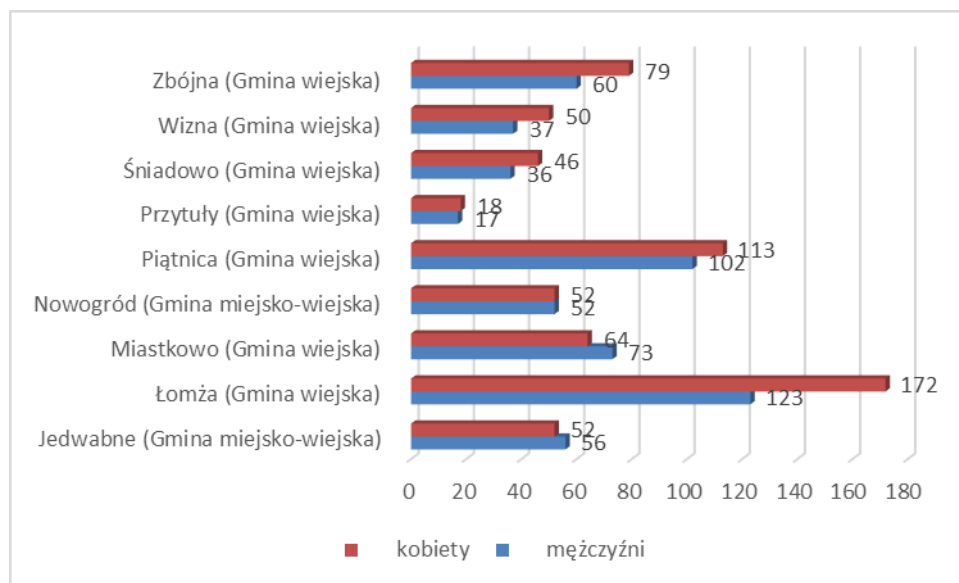
Wykres 23. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Przytuły w latach 2015-2020

Źródło: Dane GUS

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży stopa bezrobocia na obszarze jego działania na koniec listopada 2021 roku kształtowała się na poziomie 5,4%. Liczba bezrobotnych kobiet wyniosła 1336 osób i była mniejsza o 8 osób w porównaniu do poprzedniego miesiąca i również mniejsza o 325 osób w porównaniu do listopada 2020 roku. Bezrobotne kobiety stanowiły na koniec miesiąca sprawozdawczego 55,6% ogółu zarejestrowanych. Na koniec listopada 2021 roku liczba bezrobotnych mieszkających na wsi wynosiła 781 osób i była większa o 10 osób w porównaniu do poprzedniego miesiąca, a w stosunku do listopada ubiegłego roku była mniejsza o 254 osoby.

Wykres 24. Bezrobotni zarejestrowani wg płci w gminach leżących na terenie powiatu łomżyńskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

W porównaniu z innymi gminami leżącymi na terenie powiatu łomżyńskiego liczba bezrobotnych w Gminie Przytuły w 2020 r. była niewielka (najmniejsza w porównaniu do sytuacji w innych gminach). Największa różnica pomiędzy liczbą bezrobotnych wśród mężczyzn i kobiet była w gminie wiejskiej Łomża, najmniejsza w gminie miejsko – wiejskiej Nowogród, gdzie ich ilość była jednakowa.

4. SFERA GOSPODARCZA

4.1. ROLNICTWO

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku (dane ze spisu z 2020 r. w czasie tworzenia dokumentu były jeszcze niedostępne) na terenie Gminy Przytuły było 360 gospodarstw rolnych. W przedziale od 1 do 15 ha było 189 gospodarstw.

Tabela 22. Gospodarstwa rolne ogółem na terenie gminy

Wyszczególnienie	Ilość gospodarstw
ogółem	360
do 1 ha włącznie	21
powyżej 1 ha razem	339
1 - 5 ha	29
1 - 10 ha	105
1 - 15 ha	189
5 - 10 ha	76
5 - 15 ha	160
10 - 15 ha	84
5 ha i więcej	310
10 ha i więcej	234
15 ha i więcej	150

Źródło: Dane GUS, PSR 2010

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku, na terenie Gminy Przytuły było 349 gospodarstw rolnych prowadzących działalność rolniczą, z czego zdecydowana większość miała powierzchnię powyżej 1 ha.

Tabela 23. Gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą

Wyszczególnienie	Ilość gospodarstw
ogółem	349
do 1 ha włącznie	10
powyżej 1 ha razem	339
1 - 5 ha	29
1 - 10 ha	105
1 - 15 ha	189
5 - 10 ha	76

Wyszczególnienie	Ilość gospodarstw
5 - 15 ha	160
10 -15 ha	84
5 ha i więcej	310
10 ha i więcej	234
15 ha i więcej	150

Źródło: Dane GUS, PSR 2010

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (Powszechny Spis Rolny z 2010 roku) najczęściej gospodarstw zajmowało się uprawą zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 329.

Tabela 24. Gospodarstwa rolne z uprawą

Wyszczególnienie	Ilość gospodarstw
ogółem	335
zboża razem	331
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	329
ziemniaki	169
uprawy przemysłowe	6
buraki cukrowe	4

Źródło: Dane GUS, PSR 2010

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego pochodzących z Powszechnego Spisu Rolnego 2010 najczęściej na terenie gminy było gospodarstw rolnych stosujących nawozy mineralne (318) a najmniej potasowe (25).

Tabela 25. Gospodarstwa stosujące nawozy mineralne i wapniowe.

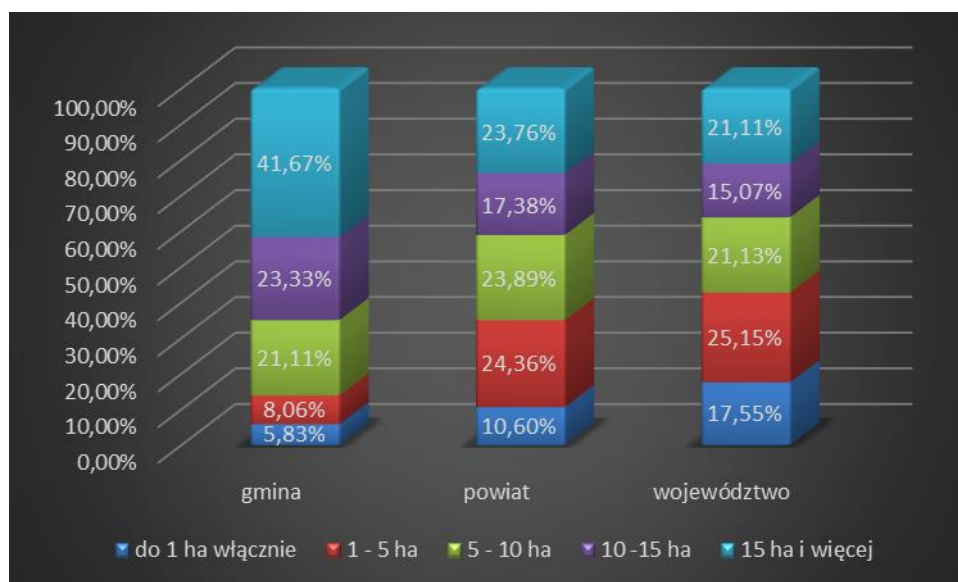
Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw
mineralne	318
azotowe	315
fosforowe	39
potasowe	25
wieloskładnikowe	179
wapniowe	75

Źródło: Dane GUS, PSR 2010

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na wykresie 25 gospodarstwa rolne w Gminie Przytuły charakteryzują się stosunkowo korzystną strukturą agrarną, gdzie największy odsetek stanowią gospodarstwa duże (15 ha i więcej). W przypadku województwa podlaskiego

zauważalne jest większe rozdrobnienie gospodarstw, które prowadzi do małej efektywności rolnictwa, a także może zniechęcać mieszkańców do czerpania dochodów z tego działu gospodarki.

Wykres 25. Struktura gospodarstw w Gminie Przytuły, powiecie łomżyńskim i województwie podlaskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według wstępnych wyników Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r., liczba gospodarstw rolnych ogółem wyniosła ok. 1,3 mln i zmniejszyła się o blisko 13% w porównaniu z danymi uzyskanymi w Powszechnym Spisie Rolnym w 2010 r. (PSR 2010). Obserwowany spadek liczby gospodarstw rolnych, przy nieznacznym spadku powierzchni użytków rolnych, znalazł swoje odzwierciedlenie we wzroście średniej powierzchni użytków rolnych (UR) przypadającej na 1 gospodarstwo rolne o ok. 13%, tj. z 9,8 ha w 2010 r. do 11,1 ha w 2020 r.

Można uznać, że ta ogólna tendencja ma również swoje przełożenie na sytuację w województwie podlaskim, powiecie łomżyńskim i Gminie Przytuły.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego przyjętego uchwałą Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r. wskazano iż na terenie Gminy Przytuły warto ograniczyć do niezbędnego minimum przeznaczania na cele nierolnicze gruntów rolnych o wysokiej waloryzacji przestrzeni produkcyjnej, strategicznych dla produkcji żywności.

4.2. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Na terenie Gminy Przytuły – zgodnie z danymi GUS – w 2020 roku istniało 86 podmiotów gospodarki narodowej, z czego sektor prywatny reprezentowało 78 podmiotów. Największa ilość podmiotów prywatnych to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w 2020 roku było ich 70.

Tabela 26. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon według sektorów własnościowych w latach 2015 – 2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Podmioty wg sektorów własnościowych						
podmioty gospodarki narodowej ogółem	76	79	71	77	82	86
sektor publiczny - ogółem	10	10	8	8	8	8
sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	8	8	6	6	6	6
sektor prywatny - ogółem	66	69	63	69	74	78
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	60	63	56	61	66	70
sektor prywatny - spółki handlowe	1	1	1	1	1	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	4	4	5	5	5	5

Źródło: Dane GUS

Na sektor publiczny składają się głównie państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, w 2020 roku było ich 6, sektor publiczny ogółem liczył 8 podmiotów. Na sektor prywatny oprócz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą składają się również spółki handlowe (1), stowarzyszenia i organizacje społeczne (5).

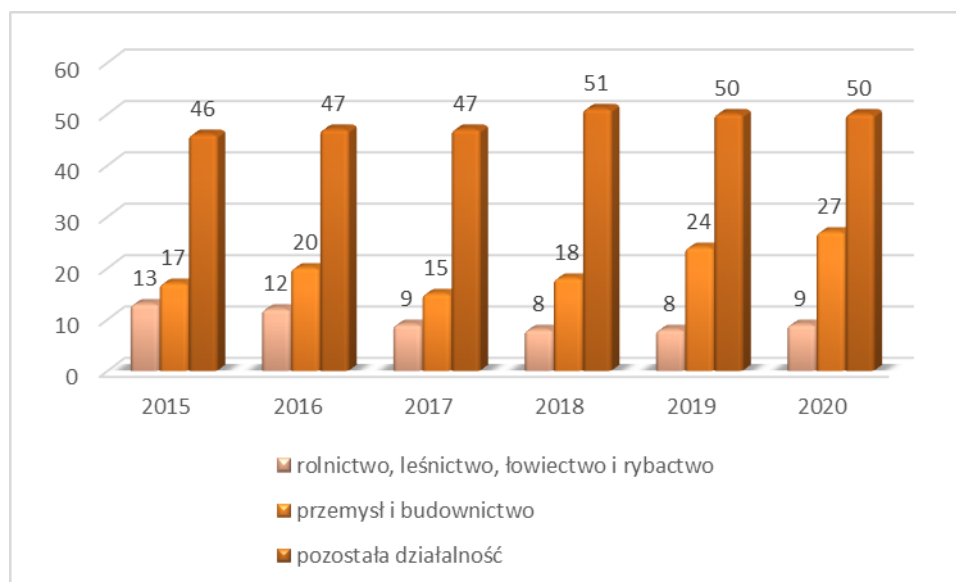
Tabela 27. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według grup rodzajów działalności PKD 2007

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007						
ogółem	76	79	71	77	82	86
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	13	12	9	8	8	9

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
przemysł i budownictwo	17	20	15	18	24	27
pozostała działalność	46	47	47	51	50	50

Źródło: Dane GUS

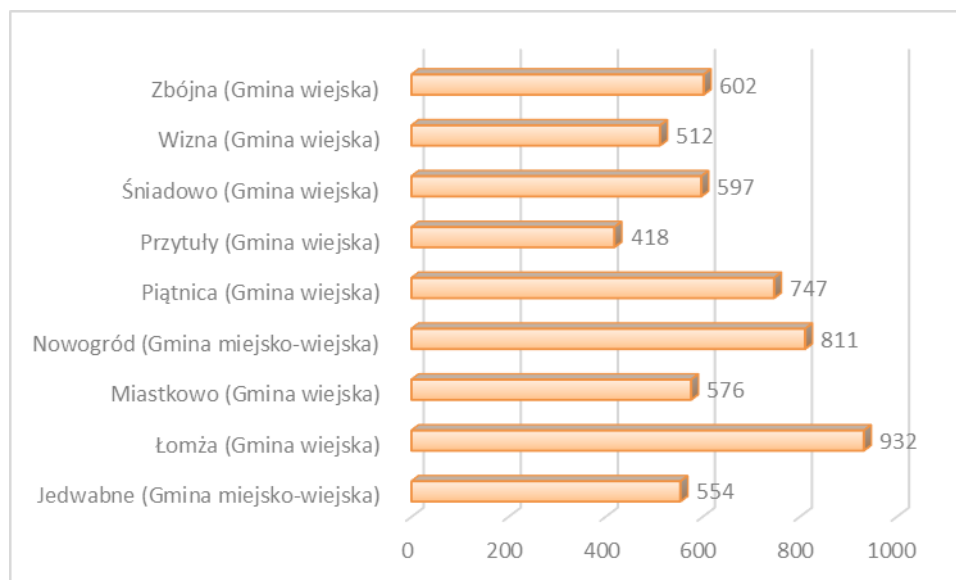
Wykres 26. Podmioty według grup rodzajów działalności PKD 2007 w latach 2015 – 2020

Źródło: Dane GUS

Analizując podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według grup rodzajów działalności PKD 2007 można zauważyć, że w 2020 roku na terenie Gminy Przytuły najwięcej podmiotów zajmowało się pozostałą działalnością – 50, a najmniej rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – 9.

Wykres 27. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności na terenie gmin powiatu łomżyńskiego

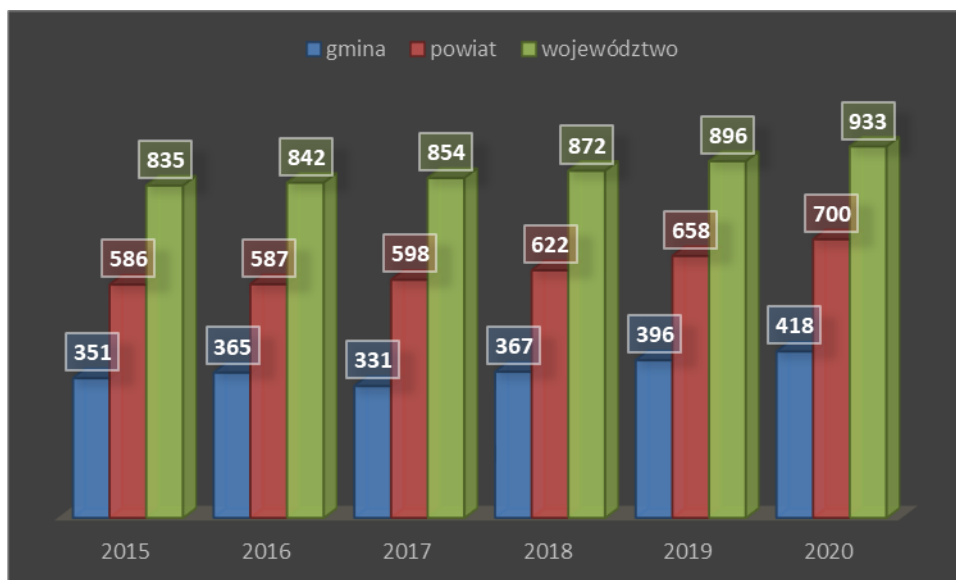

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Aktywność gospodarczą oraz przedsiębiorczość mieszkańców dobrze charakteryzuje wskaźnik podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Porównując sytuację Gminy Przytuły z innymi gminami położonymi na terenie powiatu łomżyńskiego widać, że jest ona w najgorszej sytuacji. Liczba podmiotów jest najmniejsza.

Wskaźnik ten jest też zdecydowanie niższy od wartości dla powiatu łomżyńskiego oraz województwa podlaskiego, co wskazuje na niższą przedsiębiorczość mieszkańców gminy. Wartości wskaźników dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowano na wykresie 28.

Wykres 28. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności na terenie Gminy Przytuły, powiatu łomżyńskiego i województwa podlaskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

5.1. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA I KOMUNIKACYJNA

Gmina położona jest poza ważnymi drogami tranzytowymi o charakterze drogi międzynarodowej, międzyregionalnej i z tego powodu kolizje z zewnętrznym ruchem są znikome. Na terenie Gminy nie występują drogi krajowe. Przebiega tędy 10,2 km dróg wojewódzkich oraz 40 km dróg powiatowych. Przez gminę przebiegają dwie drogi wojewódzkie – nr 648 Stawiski – Przytuły i nr 668 Jedwabne – Przytuły – Radziłów. Miejscowość gminna jest lokalnym węzłem o promienistym układzie dróg. W jej rejonie zbiega się 7 kierunków dróg powiatowych i wojewódzkich. Drogi te prowadzą głównie ruch docelowy i gminny. Układ komunikacyjny Gminy został podporządkowany tylko potrzebom gospodarki rolnej i historycznie ukształtowanej sieci osiedleńczej.

Tabela 28. Drogi publiczne na terenie Gminy Przytuły

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi	Długość drogi w km	Rodzaj nawierzchni	Nr działki, powierzchnia (ha)	Uwagi
1	104621 B	Od drogi powiatowej Przytuły - Supy do Kubra Przebudówka	2,2	Bitumiczna	165- obręb Stara Kubra- 2.5619 ha	
2	104622 B	Obrytki – Borawskie	1,42	Żwirowa	266- obręb Obrytki- 0.6803 ha 162- obręb Borawskie- 0.6466 ha	
3	104623 B	Od drogi wojewódzkiej nr 668 Przytuły Kolonia – Mieczki	2,542	Bitumiczna-1,5 km Gruntowa-1,042km	196- obręb Przytuły Kolonia- 1.9171ha 186- obręb Mieczki- 0.1747 ha 178- obręb Mieczki- 0.2968 ha	
4	104624 B	Gardoty – Mrocзки	1,82	Żwirowa -1,330 Bitumiczna - 0,490	157/1- obręb Gardoty- 0.2241 ha 157/2- obręb Gardoty- 1.2779 ha 112- obręb Gardoty- 0.2525 ha	
5	104625 B	Wilamowo – Gardoty	2	Żwirowa	302- obręb Wilamowo- 1.2076 ha	
6	104626B	Stara Kubra – Kubra Przebudówka I	1,8	Żwirowa	94- obręb Stara Kubra- 1.6273 ha 165- obręb Stara Kubra- 2.5619 ha	
7	104627 B	Stara Kubra – Kubra Przebudówka II	1,8	Żwirowa	104- obręb Stara Kubra- 1.0617 ha 165- obręb Stara Kubra- 2.5619 ha	

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi	Długość drogi w km	Rodzaj nawierzchni	Nr działki, powierzchnia (ha)	Uwagi
8	104628 B	Od drogi wojewódzkiej nr 668 do Przytuły Las	3,081	Bitumiczna	58- obręb Przytuły Las- 0.7526 ha 59- obręb Przytuły Las- 1.7924 ha	Ograniczenie 10 ton
9	104629 B	Wagi – Kubra Przebudówka	2,58	Bitumiczna – 2,580	155- obręb Kubra Przebudówka- 1.5621 ha 76- obręb Wagi – 1.1267 ha	
10	104630 B	Doliwy – Nowa Kubra	1,392	Żwirowa – 0,951 Bitumiczna – 0,441	132- obręb Doliwy- 0.3001 ha 175 - obręb Doliwy- 0.1282 ha 30 - obręb Nowa Kubra- 0.5876 ha Decyzja Starosty Łomżyńskiego Nr 6/2013 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej z dnia 15.10.2013r. 177/1- obręb Doliwy- 0.0619 ha 182/1 - obręb Doliwy - 0.0117 ha 183/1 - obręb Doliwy- 0.0007 ha 127/1 - obręb Doliwy- 0.0007 ha 165/1 - obręb Doliwy- 0.0411 ha 184/1 - obręb Doliwy- 0.0465 ha 174/1 - obręb Doliwy- 0.0387 ha 171/1 - obręb Doliwy- 0.0758 ha	

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi	Długość drogi w km	Rodzaj nawierzchni	Nr działki, powierzchnia (ha)	Uwagi
					188/1 - obręb Doliwy- 0.0023 ha 124/1 - obręb Doliwy- 0.0062 ha 176/1 - obręb Doliwy- 0.0280 ha 123/3 - obręb Doliwy- 0.0039 ha 125/3 - obręb Doliwy- 0.0004 ha 128/1 - obręb Doliwy- 0.0019 ha 129/1 - obręb Doliwy- 0.0027 ha 133/1 - obręb Doliwy- 0.0065 ha 178/1 - obręb Doliwy- 0.0017 ha 173/1 - obręb Doliwy- 0.0082 ha 180/1 - obręb Doliwy- 0.0130 ha 172/1 - obręb Doliwy- 0.0062 ha 179/1 - obręb Doliwy- 0.0082 ha 181/1 - obręb Doliwy- 0.0164 ha	
11	104631 B	Mieczki – Olszewo Góra	1,26	Żwirowa – 1,000 km Bitumiczna – 0,26 km	198- obręb Mieczki- 0.4620 ha 182/1- obręb Mieczki- 0.6672 ha	
12	104632 B	Trzaski – Kubra Przebudówka	1,92	Gruntowa	15- obręb Trzaski- 0.4808 ha 60- obręb Trzaski- 0.6741 ha 151- obręb Kubra Przebudówka- 0.7865 ha	
13	104633 B	Obrytki – Grzymki	1,27	Gruntowa	248- obręb Obrytki- 0.2279 ha	

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi	Długość drogi w km	Rodzaj nawierzchni	Nr działki, powierzchnia (ha)	Uwagi
					245/2 - obręb Obrytki- 1.2219 ha 245/4- obręb Obrytki- 0.0717 ha	
14	104634 B	Od drogi wojewódzkiej nr 668 do Mieczki	1,625	Bitumiczna	187/1- obręb Mieczki- 1.3437 ha	
15	104635 B	Od drogi powiatowej Przytuły – Łoje Gręzko do Pierki Okopne	0,6	Bitumiczna -0,52 km Żwirowa – 0,08 km	124,133 -obręb Pierki Okopne- 0.4620 ha	
16	104636 B	Od drogi wojewódzkiej nr 648 – Bagienice	1,9	Bitumiczna	86/2- obręb Bagienice- 1.3202 ha	
17	104637 B	Przytuły, ul. Kościelna	0,27	Bitumiczna	152/1- obręb Przytuły- 0.3270 ha	
18	104638 B	Obrytki, ul. Lipowa	0,15	Żwirowa	255- obręb Obrytki- 0.1538 ha	
19	104639 B	Obrytki, ul. Podleśna	2,08	Bitumiczna- 0,8 km Gruntowa- 1,28 km	249/1- obręb Obrytki- 0.9783 ha 249/2- obręb Obrytki- 1.1620 ha	
20	104640 B		1,29	Bitumiczna- 0,3 km	241/1- obręb Obrytki- 0.8467 ha	

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi	Długość drogi w km	Rodzaj nawierzchni	Nr działki, powierzchnia (ha)	Uwagi
		Obrytki, ul. Romańska		Gruntowa- 0,99 km	241/2- obręb Obrytki- 0.4262 ha	
21	104641 B	Gardoty - Wilamowo	1,35	Żwirowa	300 – obręb Wilamowo - 1.5626	
22	104642 B	Doliwy	1,12	Żwirowa	52 – obręb Doliwy - 0.9840	
23	104643 B	Przytuły Kolonia	1,1	Żwirowa	213 – obręb Przytuły Kolonia – 0.3711 311 – obręb Przytuły Kolonia – 0.4237 312 – obręb Przytuły Kolonia – 0.0461 364 – obręb Przytuły Kolonia – 0.1586	
24	104644 B	Przytuły	1,17	Bitumiczna – 0,493 Żwirowa – 0,677	272 – obręb Przytuły– 1.3033	
25	104645 B	Gardoty	0,78	Żwirowa	160 – obręb Gardoty – 0.2434 170 – obręb Gardoty – 0.3765 12/5 – obręb Gardoty – 0.0384	
26	104646 B	Bagienice-Borawskie	2,1	Bitumiczna – 0,75 km Gruntowa- 1,35 km	Decyzja Nr 1/2016 znak ROŚB.6740.2.7.2015 z dnia 26.01.2016r. o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej Obręb Borawskie:	

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi	Długość drogi w km	Rodzaj nawierzchni	Nr działki, powierzchnia (ha)	Uwagi
					64/1 - pow. 0.0225 ha 67/3 – pow. 0.0009 ha 69/1 – pow. 0.0045 ha 70/1 – pow. 0.0014 ha 71/1 - pow. 0.0010 ha 72/1 – pow. 0.0010 ha 73/1 – pow. 0.0004 ha 74/1 – pow. 0.0007 ha 75/1 – pow. 0.0019 ha 76/1 – pow. 0.0009 ha 77/1 – pow. 0.0030 ha 78/1 – pow. 0.0025 ha 79/1 – pow. 0.0024 ha 80/1 – pow. 0.0038 ha 81/1 – pow. 0.0006 ha 82/1 – pow. 0.0043 ha 83/1 – pow. 0.0186 ha 84/1 – pow. 0.0080 ha 90/1 – pow. 0.0061 ha 92/1 – pow. 0.0004 ha 95/1 – pow. 0.0020 ha 96/1 – pow. 0.0024 ha 97/1 – pow. 0.0051 ha 98/1 – pow. 0.0103 ha 99/3 – pow. 0.0137 ha 100/1 – pow. 0.0034 ha 101/1 – pow. 0.0102 ha 102/1 – pow. 0.0002 ha	

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi	Długość drogi w km	Rodzaj nawierzchni	Nr działki, powierzchnia (ha)	Uwagi
					105/1 – pow. 0.0014 ha 150/1 – pow. 0.0029 ha 203/1 – pow. 0.0021 ha 204/1 – pow. 0.0179 ha 65 – obręb Borawskie – 0.7761 87 – obręb Bagienice – 0.6175 260 – obręb Obrytki – 0.5709 88 – obręb Borawskie – 0.4538	
27	104647 B	Mroccki	0,8	Bitumiczna	111 – obręb Mroccki – 0.8057	
28	104648 B	Grzymki	1,45	Bitumiczna	304 – obręb Wilamowo – 1.4310	
29	104649 B	Supy	1,972	Bitumiczna – 0,408 Gruntowa: 1,564	185 – obręb Supy – 1.338	
30	104650 B	Wilamowo	0,37	Bitumiczna	4028 – obręb Wilamowo – 0.49	
31	161000 B	Chrzanowo	1,214	Żwirowa	43 – obręb Chrzanowo – 0.49 Część 7 – obręb Chrzanowo – 1.543	
Razem			Ok.46,426 km		Ok. 450.440 m² 48.901 ha 489010000,00m²	

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Przytułach, stan na 31.12.2020 r.

Część dróg stanowiących sieć drogową Gminy Przytuły nie odpowiada wymaganiom określonym w przepisach prawa dla dróg publicznych, charakteryzuje się niewystarczającymi parametrami technicznymi w stosunku do określonych w nich wymogów. Spora część dróg posiada nawierzchnię żwirową (16.772 km), co powoduje, że możliwość poruszania się tymi szlakami komunikacyjnymi jest bardziej uzależniona od warunków atmosferycznych niż ma to miejsce w przypadku dróg asfaltowych. Na terenie gminy występują też drogi gruntowe: 9.416 km.

W związku z tym niezbędne jest podjęcie działań mających na celu poprawę standardu technicznego dróg publicznych, zapewniającą poprawę jakości dróg i bezpieczeństwa ruchu drogowego. W tym celu niezbędne jest dokonanie budowy, przebudowy rozbudowy i modernizacji istniejących dróg publicznych stanowiących sieć komunikacyjną gminy. Ponadto – dla zwiększenia poziomu bezpieczeństwa rowerzystów i pieszych – konieczne jest tworzenie odpowiednich dla nich ścieżek.

Przez teren gminy nie przebiega linia kolejowa.

5.2. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Na terenie Gminy Przytuły w 2020 r. – według danych GUS – 84,3% ludności korzystało z wodociągów. Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca wynosiło 44 m³. Długość czynnej sieci rozdzielczej wynosiła 60,9 km.

Woda na pokrycie potrzeb bytowo gospodarczych pobierana jest z 3 studni głębinowych SW-1 52 m z 1978 r., SW-2A 94 m z 2020 r., SW-3 78,5 m z 2013 r. Studnie te pracują naprzemiennie, największą wydajność posiada studnia SW-3 i jest to główna studnia. Na dzień dzisiejszy nie zastała wydana decyzja wodno prawna uwzględniająca najnowszą studnie i obowiązuje decyzja Starosty Łomżyńskiego ROŚB.6531.1.2014 z dnia 15 maja 2014 r. zasoby eksploatacyjne ujęcia wody podziemnej na stacji wodociągowej w m. Nowa Kubra wynoszą Q=50,0 m³/h przy s= 11,m i warstwie wodonośnej Swe = 10,7 m.

Tabela 29. Stan zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy Przytuły

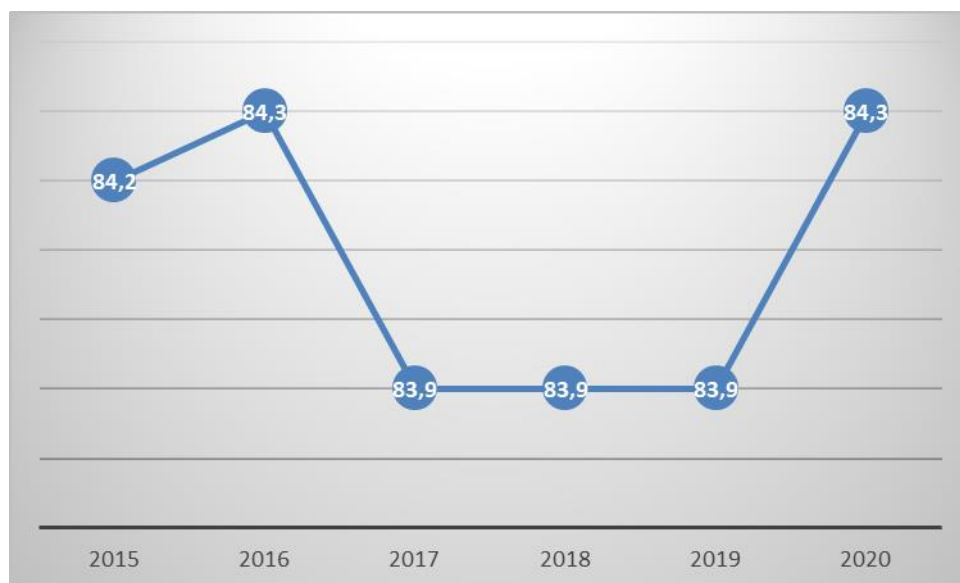
	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wodociągi							
długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej)	km	-	-	-	-	-	60,9
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	60,9	60,9	60,9	60,9	60,9	60,9

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	60,9	60,9	60,9	60,9	60,9	60,9
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy, eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej	km	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	473	475	463	463	463	477
awarie sieci wodociągowej	szt.	17	13	1	1	2	2
woda dostarczona	dam ³	-	-	-	-	-	90,6
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	84,8	82,6	68,9	80	93,6	90,6
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	39,4	38,2	31,8	37,4	44,9	44
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	1824	1826	1803	1760	1740	-
Woda dostarczona do wodociągu na terenie gminy w czasie doby w badanym roku							
woda dostarczana do wodociągu	dam ³	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2
woda sprzedana z wodociągu ogółem	dam ³	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2
woda sprzedana z wodociągu gospodarstwom domowym	dam ³	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2
Przedsiębiorstwa świadczące usługi w gminie w badanym roku							
przedsiębiorstwa świadczące usługę (dostarczające wodę)	ob.	2	2	1	2	2	2

Źródło: Dane GUS

W sprawie zasad korzystania z wodociągu na terenie gminy istnieje regulamin przyjęty poprzez Uchwały Nr XXXIII/135/10 Rady Gminy Przytuły z dnia 12 marca 2010 roku w sprawie ustalenia regulaminu dostarczania wody na terenie Gminy Przytuły (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego 2010.106.1562) zmieniona Uchwałą nr XXXV/140/10 Rady Gminy Przytuły z dnia 30 kwietnia 2010 r. w sprawie zmiany regulaminu dostarczania wody (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego 2010.106.1573).

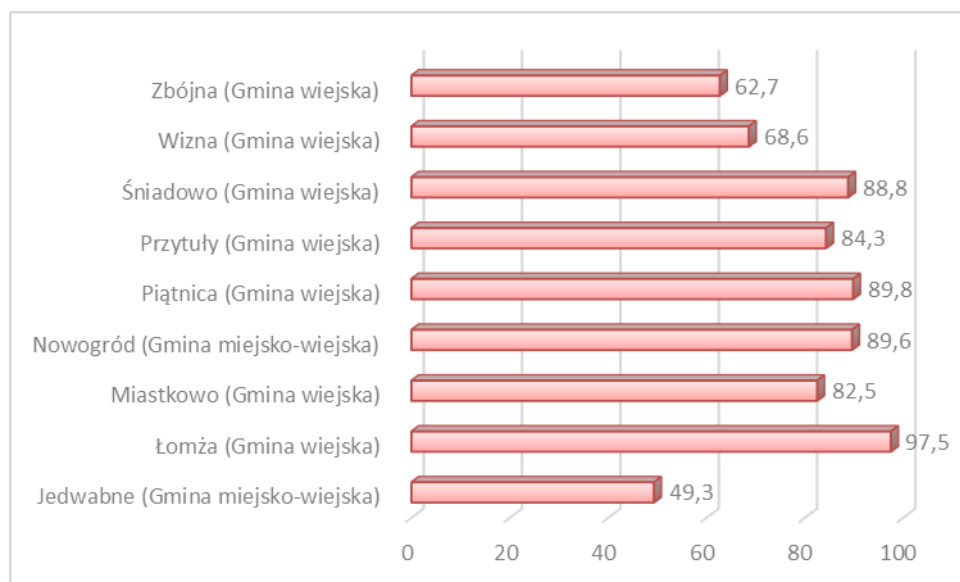
Wykres 29. Odsetek ogółu ludności gminy korzystający z wodociągu w latach 2015 - 2020

Źródło: Dane GUS

Biorąc pod uwagę odsetek ogółu ludności gminy korzystającej z wodociągu sytuacja Gminy Przytuły wygląda porównywalnie do innych gmin położonych na terenie powiatu łomżyńskiego.

Wykres 30. Korzystający z wodociągu w % ogółu ludności w gminach leżących na terenie powiatu łomżyńskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Teren Gminy Przytuły nie jest skanalizowany. Na terenie gminy brak jest także gminnej oczyszczalni ścieków.

Ścieki komunalne z terenu gminy oczyszczane są w instalacjach przydomowych lub przechowywane w zbiornikach bezodpływowych.

W 2020 r. na terenie gminy było 242 zbiorników bezodpływowych i 156 oczyszczalni przydomowych.

Zasadne jest jednak rozważenie budowy oczyszczalni ścieków oraz sieci kanalizacji sanitarnej. Zależy to jednak od środków będących w posiadaniu Gminy Przytuły.

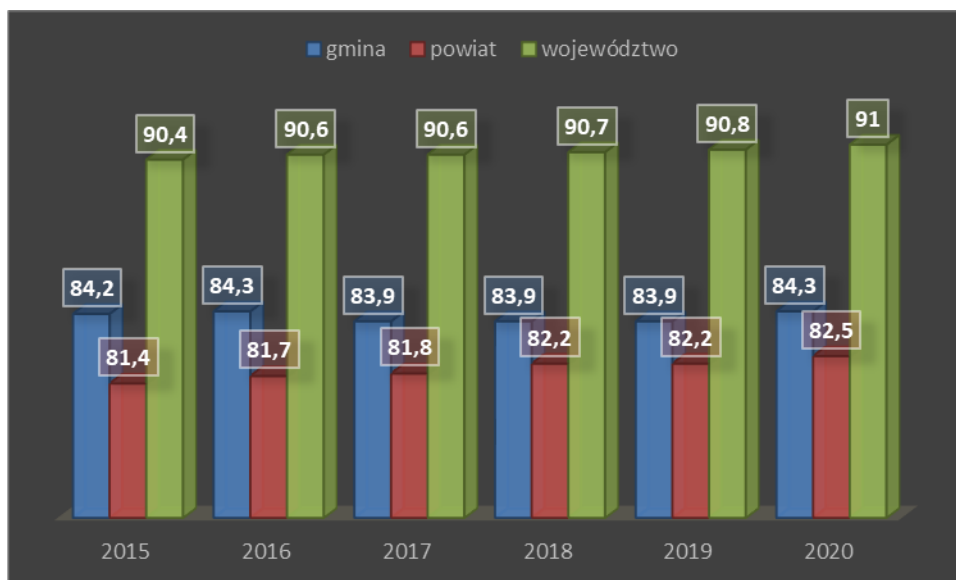
Tabela 30. Liczba zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych na terenie Gminy Przytuły

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych							
zbiorniki bezodpływowe - stan w dniu 31 XII	szt.	242	242	242	242	242	242
oczyszczalnie przydomowe - stan w dniu 31 XII	szt.	156	156	156	156	156	156

Źródło: Dane GUS

Porównując odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej na terenie Gminy Przytuły, powiatu łomżyńskiego oraz na terenach wiejskich województwa podlaskiego można zauważyć, że na obszarze Gminy Przytuły odsetek ten był mniejszy niż w województwie, ale większe niż w powiecie.

Wykres 31. Odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej na terenie Gminy Przytuły, powiatu łomżyńskiego i województwa podlaskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

5.3. GOSPODARKA ODPADAMI

Na terenie Gminy Przytuły źródłami wytwarzanych odpadów są:

- przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą,
- gospodarstwa domowe, w których powstają także odpady wielkogabarytowe czy niebezpieczne,
- obiekty infrastruktury społecznej i komunalnej,
- obszary ogrodów, parków, cmentarzy czy targowisk itp.,
- ulice i place.

Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, wskaźnik ich nagromadzenia, jak również ich struktura oraz skład są uzależnione od różnych uwarunkowań lokalnych. Należą do nich: poziom rozwoju gospodarczego obszaru, zamożność społeczeństwa, rodzaj zabudowy mieszkalnej, sposób gospodarowania zasobami, przyzwyczajenia w konsumpcji dóbr materialnych, a także cechy charakterologiczne mieszkańców i ich podatność na edukację ekologiczną.

Zgodnie z danymi GUS – w 2020 roku na terenie Gminy Przytuły zebrano prawie 242 t odpadów. Na jednego mieszkańca przypadało 84,6 kg odpadów zmieszanych. W 2020 roku była 1 jednostka odbierająca odpady.

Tabela 31. Odpady komunalne z terenu Gminy Przytuły

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Odpady zebrane w ciągu roku							
ogółem	t	-	-	164,22	181,36	240,94	241,35
ogółem w tys. ton	tys. t	-	-	0,16	0,18	0,24	0,24
z gospodarstw domowych	t	-	-	139,66	157,88	210	188,33
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	t	-	-	24,56	23,48	30,94	53,02
Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku							
ogółem	t	-	-	36,82	50,04	44,92	67,01
z gospodarstw domowych	t	-	-	35,56	48,48	41,72	58,31
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	t	-	-	1,26	1,56	3,2	8,7
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku							
ogółem	t	109	124,52	127,4	131,32	196,02	174,34
ogółem na 1 mieszkańca	kg	50,6	57,6	58,8	61,4	94,1	84,6
z gospodarstw domowych	t	94,82	109,58	104,1	109,4	168,28	130,02
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	kg	44	50,7	48,1	51,1	80,8	63,1
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	szt.	1	1	1	1	1	1
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	t	-	-	23,3	21,92	27,74	44,32
Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów							
ogółem	%	-	-	22,4	27,6	18,6	27,8
z gospodarstw domowych	%	-	-	25,5	30,7	19,9	31
papier i tektura, metale, szkło i tworzywa sztuczne	%	-	-	18,2	23,7	13,7	19,6
biodegradowalne	%	-	-	-	-	-	0,1
Dzikię wysypiska							
dzikię wysypiska na 100 km ² powierzchni ogółem	szt.	0	0	0	0	0	-
powierzchnia dzikich wysypisk na 100 km ² powierzchni ogółem	m ²	0	0	0	0	0	-
punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych – stan w dniu 31 XII	szt.	-	-	1	1	1	-

Źródło: Dane GUS

Zgodnie z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (obowiązującą od początku 2012 r. z późniejszymi zmianami) na gminach spoczywa zadanie zapewnienia odpowiedniego i właściwego zagospodarowania wszystkich odpadów komunalnych z możliwością selektywnego zbierania. Zmieszane odpady komunalne, czy pozostałości po sortowaniu tych odpadów przeznaczone do składowania, powinny być kierowane do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych – RIPOK, tak by były zagospodarowane w regionie swego powstania. W przypadku braku RIPOK lub podczas awarii odpady mogą być kierowane do instalacji zastępczych, wyznaczonych w Wojewódzkim Programie Gospodarki Odpadami. Odpady powinny odbierać od mieszkańców firmy, wyłonione w drodze przetargu, a za odbiór odpadów mieszkańcy uiszcza jednolitą stawkę, z możliwością obniżki dzięki stosowaniu segregowania odpadów u źródła ich powstawania.

W województwie podlaskim wydzielono cztery regiony gospodarki odpadami (RGO): Centralny, Południowy, Północny i Zachodni. Gmina Przytuły przynależy do Zachodniego Regionu Gospodarki Odpadami, Obszar Czartoria.

Miejsce zagospodarowania przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu gminy niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania: Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w Czartorii 18-413 Miastkowo.

Zgodnie z „Raportem o stanie Gminy Przytuły” na terenie gminy usługę odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych świadczy MPO Spółka z o.o. z siedzibą ul. 42 Pułku Piechoty 48 w Białymstoku. Firma została wyłoniona w drodze przetargu nieograniczonego. Segregacja prowadzona jest w systemie workowym i w specjalnych pojemnikach na odpady zmieszane. Odpady padłych zwierząt przekazywane są uprawnionym odbiorcom odpadów na podstawie zawartych umów.

Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych umiejscowiony ul. Supskiej 10 18-423 Przytuły. PSZOK otwarty jest w każdy poniedziałek i czwartek w godzinach od 8.00 do 15.00. Nieodpłatnie przyjmowane są następujące rodzaje odpadów komunalnych:

- papier,
- szkło,
- metale i tworzywa sztuczne oraz opakowania wielomateriałowe,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,

- zużyte akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek,
- chemikalia,
- inne odpady niebezpieczne,
- odpady tekstyliów i odzieży,
- odpady budowlane i rozbiórkowe w ilości 100 kg/ na gospodarstwo/na rok,
- zużyte opony z wyłączeniem opon pochodzących z działalności rolniczej/ w ilości 4 sztuk/na gospodarstwo/na rok.

Zgodnie z zasadami zużyte baterie należy przekazywać do specjalnych pojemników ustawionych w Urzędzie Gminy w Przytułach. Zaś przeterminowane leki należy przekazywać do specjalnych pojemników ustawionych w Aptece, ul. Supska 7, 18-423 Przytuły.

W ramach realizacji przedsięwzięcia pn.: „Usuwanie odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag” w dniach od 01 lipca 2020 r. do 21 września 2020 r. od rolników z terenu Gminy Przytuły odebrane zostały zalegające odpady pochodzące z działalności rolniczej, tj.:

- folia rolnicza biała w ilości – 56,20 Mg,
- folia rolnicza czarna w ilości – 30,80 Mg,
- siatki i sznurka do owijania balotów – 23,888 Mg,
- opakowań po nawozach i typu Big Bag – 31,430 Mg.

Razem masa przyjętych odpadów z Gminy Przytuły – 142,318 Mg. Odpady zostały odebrane od 172 rolników.

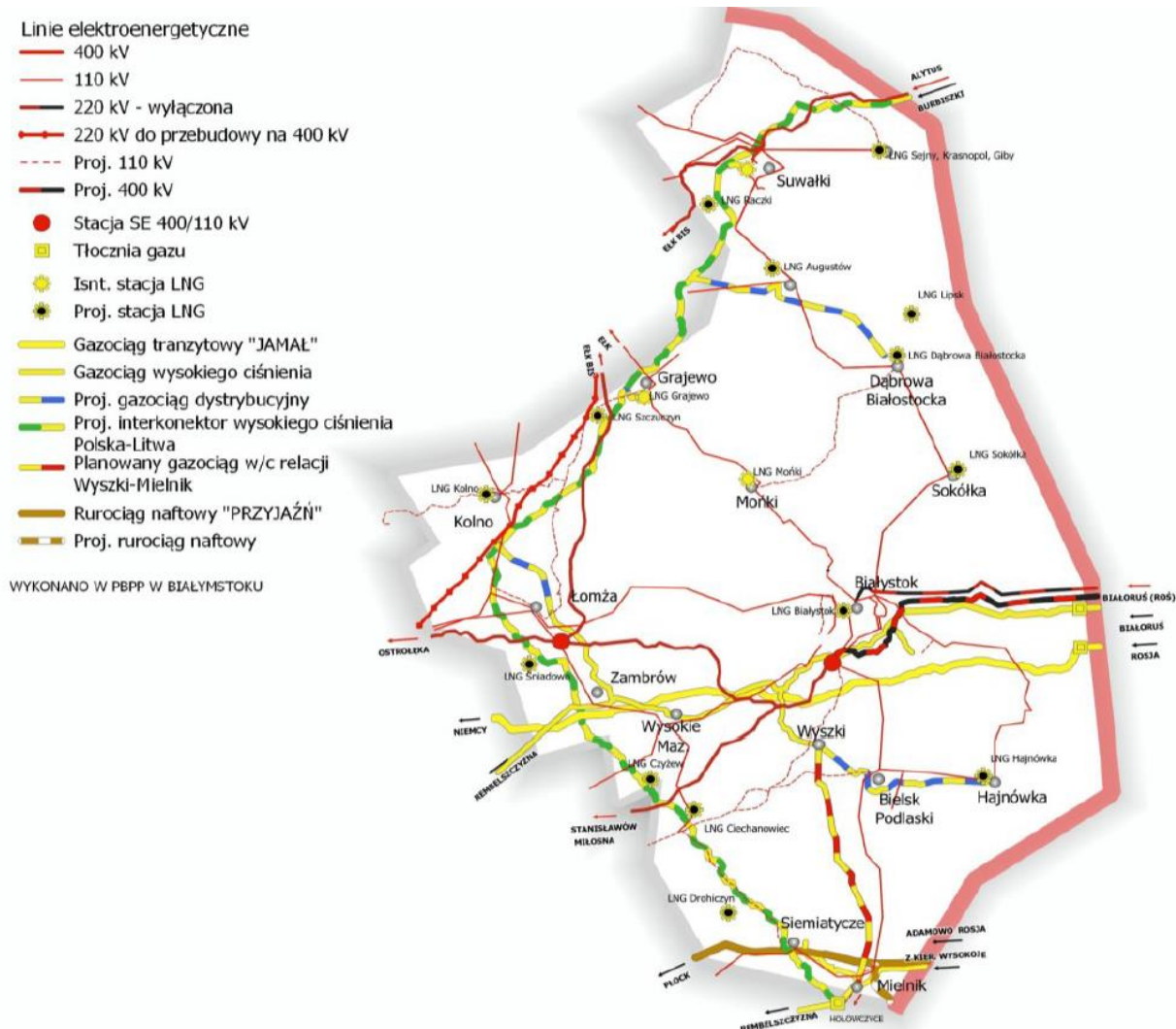
5.4. INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA I GAZOWA

Na terenie Gminy Przytuły nie funkcjonuje sieć ciepłownicza ani gazowa (od 2018 r. brak osób korzystających z sieci gazowej). Dostępna jest natomiast infrastruktura energetyczna zaopatrująca mieszkańców w energię elektryczną.

Gmina Przytuły zasilana jest w energię elektryczną liniami napowietrznymi 15kV z istniejącej stacji transformatorowej 110/15kV w Łomży (RPZ-III Jantar) oraz z rozdzielni sieciowej RS 15/15kV w Stawiskach. Rysunek 9. przedstawia infrastrukturę energetyczną przebiegającą przez województwo podlaskie.

Biorąc pod uwagę dane GUS należy stwierdzić, że ilość odbiorców oraz zużycie energii elektrycznej w Gminie Przytuły (tak jak na obszarze całego powiatu łomżyńskiego) stale wzrasta.

Rysunek 9. Infrastruktura energetyczna województwa podlaskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030

6. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

6.1. INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA

Na terenie Gminy Przytuły działają następujące placówki edukacyjne:

- Szkoła Podstawowa w Wagach,
- Szkoła Podstawowa w Przytułach.

Tabela 32. Stan organizacji szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/2021

Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	w tym:									
			0	0	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Szkoła Podstawowa w Wagach	4	43	-	8	6	7	3	2	0	6	8	3
Szkoła Podstawowa w Przytułach	10	164	15	18	20	12	12	15	10	28	15	19
Razem	14	207	15	26	26	19	15	17	10	34	23	22

Źródło: Dane Urzędu Gminy Przytuły

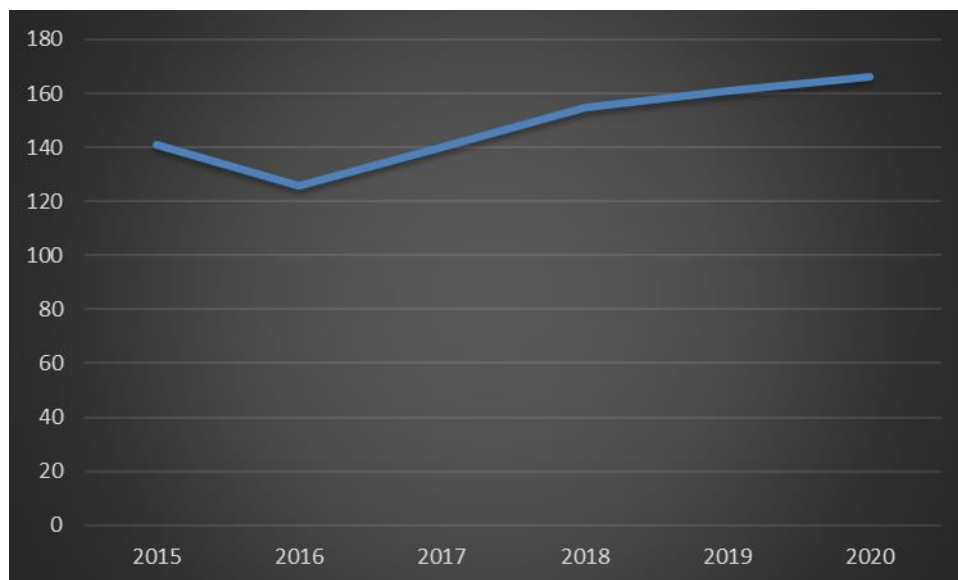
Tabela 33. Stan organizacji szkół podstawowych w roku szkolnym 2021/2022

Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	w tym:									
			0	0	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Szkoła Podstawowa w Wagach	4	42	-	3	7	6	7	3	2	0	6	8
Szkoła Podstawowa w Przytułach	10	164	14	19	18	20	12	12	15	10	28	16
Razem	14	206	14	22	25	26	19	15	17	10	34	24

Źródło: Dane Urzędu Gminy Przytuły

W roku szkolnym 2020/2021 do szkół podstawowych uczęszczało tu 207 dzieci. Uczniowie kształcili się w 14 oddziałach. W roku szkolnym 2021/2022 było to 206 dzieci (14 oddziałów). Analizując dane zaprezentowane na wykresie 22 można zauważyć w miarę stałą ilość dzieci uczęszczających do szkół w Gminie Przytuły (z niewielkim nagłym spadkiem w 2016 r.), co jest zjawiskiem pozytywnym, ponieważ nie powoduje konieczności poszukiwania przez władze gminy oszczędności związanych z utrzymaniem placówek.

Wykres 32. Liczba uczniów uczęszczających do placówek edukacyjnych na terenie Gminy Przytuły

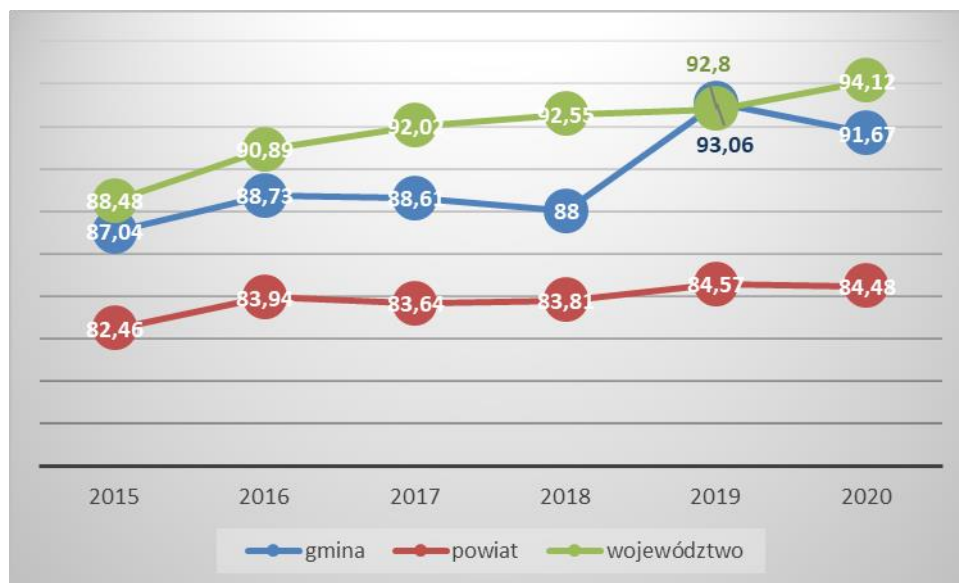

Źródło: Dane GUS

W gminie nie funkcjonują szkoły ponadgimnazjalne, a młodzież kontynuuje naukę w placówkach zlokalizowanych przede wszystkim na terenie Łomży. Współczynnik skolaryzacji netto, liczony jako relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania, wynosi w gminie 91,67%. Dość wysoki wskaźnik skolaryzacji na poziomie szkoły podstawowej wskazuje na to, że znaczna część uczniów kształci się w placówkach zlokalizowanych na terenie gminy.

Porównując współczynniki skolaryzacji w stosunku do szkół podstawowych na terenie Gminy Przytuły, powiatu łomżyńskiego oraz województwa podlaskiego można zauważyć, że najmniejsza wartość wskaźnika występuje na terenie powiatu łomżyńskiego, a największa na terenie województwa podlaskiego (na terenie gminy współczynnik skolaryzacji był wyższy niż w województwie jedynie w 2019 r.).

Wykres 33. Współczynnik skolaryzacji netto w Gminie Przytuły, powiecie łomżyńskim oraz w woj. podlaskim (szkoły podstawowe)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Osiągnięcia uczniów są wynikiem nauczania i uczenia się. Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej są to sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe.

Egzamin ósmoklasisty odbył się w dniach od 25 do 27 maja 2021 r. Jest to egzamin obowiązkowy, co oznacza, że każdy uczeń musi do niego przystąpić, aby ukończyć szkołę. Każdy ósmoklasista przystąpił do egzaminu z trzech przedmiotów obowiązkowych tj. języka polskiego, matematyki, języka obcego nowożytnego.

Egzamin ósmoklasisty pisało 20 uczniów, 18 uczniów ze Szkoły Podstawowej w Przytułach i 2 uczniów ze Szkoły Podstawowej w Wagach.

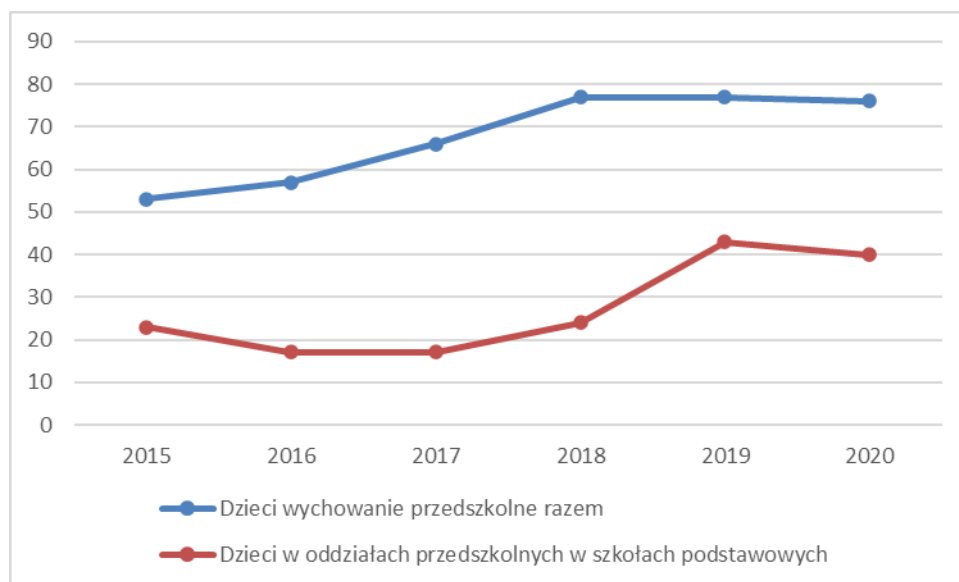
Analizie poddano prace 20 uczniów. Uczniowie uzyskali wynik 48% pkt. z języka polskiego, a średni wynik w powiecie łomżyńskim to 57% pkt. Wynik ten plasuje się na poziomie niskim. Z matematyki wynik wyniósł 35% pkt. i plasuje się na poziomie średnim, a średni wynik w powiecie wyniósł 45%. Z języka angielskiego z poziomu podstawowego ósmoklasiści osiągnęli 37% pkt., a średni wynik w powiecie 58%.

Na terenie Gminy Przytuły w roku szkolnym 2020/2021 funkcjonowały 2 Punkty Przedszkolne: w Przytułach i Wagach, do których uczęszczało łącznie 35 dzieci w wieku 3-5 lat. W roku szkolnym 2021/2022 uczęszczało łącznie 33 dzieci w wieku 3-5 lat.

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na wykresie 24, od 2015 r. liczba dzieci objętych nauczaniem przedszkolnym rośnie. Trzeba jednak pamiętać, że poprawa dostępności do

edukacji przedszkolnej jest jednym z wyzwań czekających każdą gminę, szczególnie w przyszłości w kontekście przyciągania do gminy i zachęcania do zamieszkania w niej młodych małżeństw (dotyczy to także Gminy Przytuły).

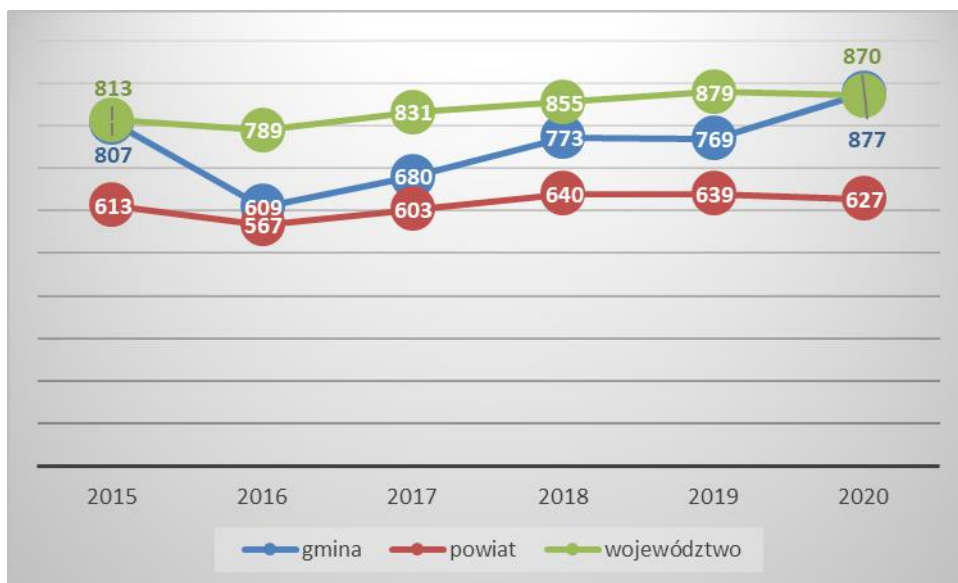
Wykres 34. Ilość dzieci objętych nauczaniem przedszkolnym

Źródło: Dane GUS

Porównując wskaźnik ilości dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Przytuły, powiecie łomżyńskim oraz województwie podlaskim można wskazać na zadawalający poziom objęcia wychowaniem przedszkolnym najmłodszych mieszkańców Gminy Przytuły. Wskaźnik ten nie odbiega znacząco od danych zaprezentowanych dla całego województwa. W roku 2015 i 2020 wskaźnik ten osiągał prawie taki sam poziom. Gmina Przytuły wygląda dobrze na tle powiatu łomżyńskiego, gdzie sytuacja wygląda dużo gorzej niż w województwie.

Wykres 35. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Przytuły, powiecie łomżyńskim oraz województwie podlaskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

6.2. INFRASTRUKTURA SPORTOWA I REKREACYJNA

Na terenie Gminy Przytuły infrastruktura sportowa w dużym stopniu związana jest z funkcjonującymi placówkami edukacyjnymi.

Na infrastrukturę rekreacyjną składają się przebiegające przez teren gminy następujące szlaki turystyczne.

Do infrastruktury sportowo – rekreacyjnej można zaliczyć:

1. Boisko sportowe w m. Nowa Kubra;
2. Boisko sportowe w m. Wilamowo;
3. Siłownia zewnętrzna w m. Nowa Kubra (przy boisku);
4. Siłownia zewnętrzna w m. Wilamowo (przy Świątlicy Wiejskiej);
5. Siłownia zewnętrzna w m. Przytuły (przy budynku Urzędu Gminy);
6. Siłownia zewnętrzna w m. Wagi (przy Szkole Podstawowej);
7. Plac zabaw w m. Wilamowo (przy Świątlicy Wiejskiej);
8. Plac zabaw w m. Przytuły (przy budynku Urzędu Gminy);
9. Plac zabaw w m. Nowa Kubra (przy boisku);
10. Plac zabaw w m. Wagi (przy Szkole Podstawowej);
11. Plac zabaw w m. Przytuły (Przy Szkole Podstawowej).

Do ważniejszych imprez sportowo-rekreacyjnych odbywających się na terenie gminy zaliczyć można Piknik Rodzinny w Przytułach, jest to coroczna impreza odbywająca się w lipcu dla wszystkich mieszkańców gminy.

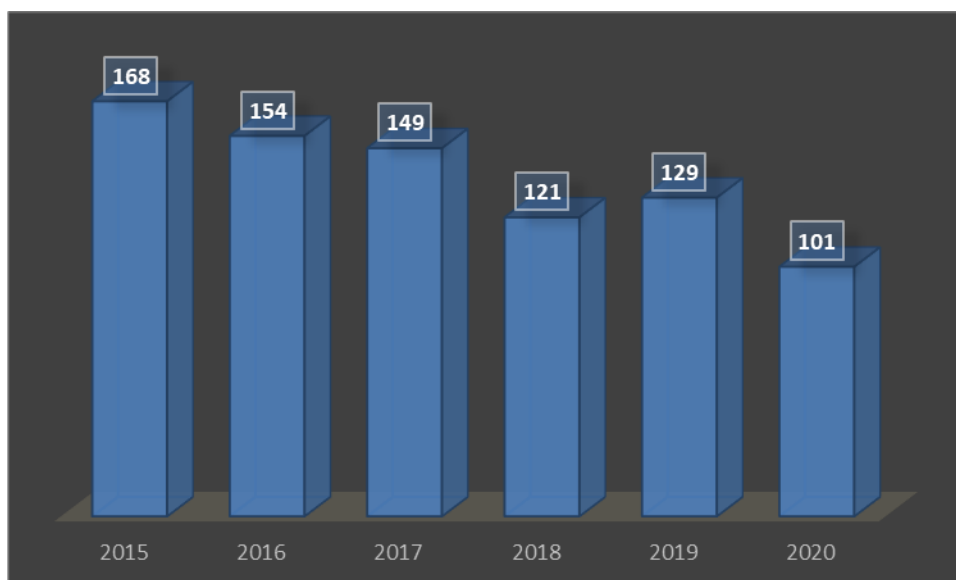
6.3. INFRASTRUKTURA KULTURY

Na terenie Gminy Przytuły funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Przytułach (wpisany do Rejestru Instytucji Kultury).

Zgodnie z danymi GUS w 2020 r. biblioteka dysponuje księgozbiorem w liczbie 12517 woluminów.

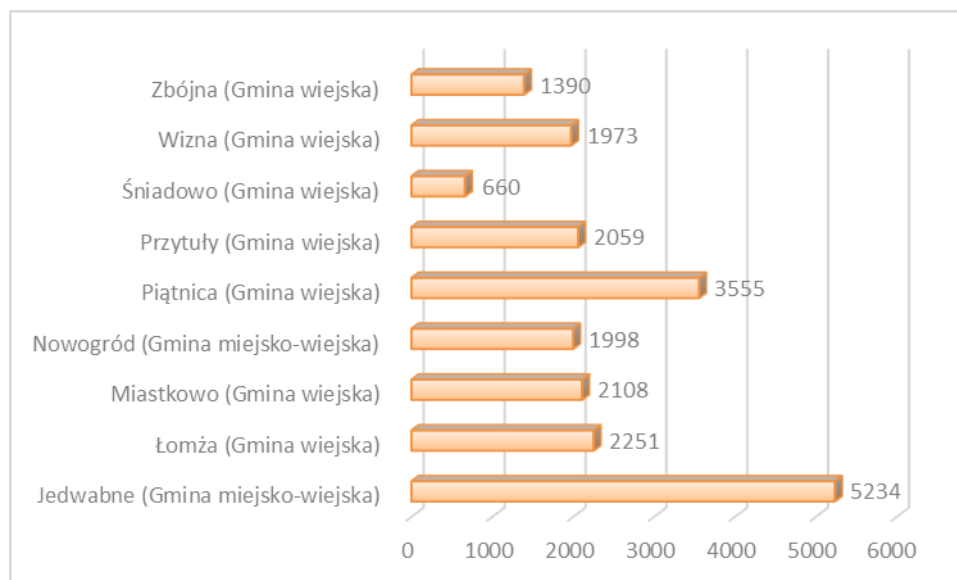
Z oferty biblioteki skorzystało w 2020 r. 101 osób, które wypożyczyły na zewnątrz 2008 pozycji.

Wykres 36. Liczba czytelników korzystających z placówki bibliotecznej w Gminie Przytuły

Źródło: Dane GUS

Wykres 37. Ludność na 1 placówkę biblioteczną w gminach położonych na terenie powiatu łomżyńskiego

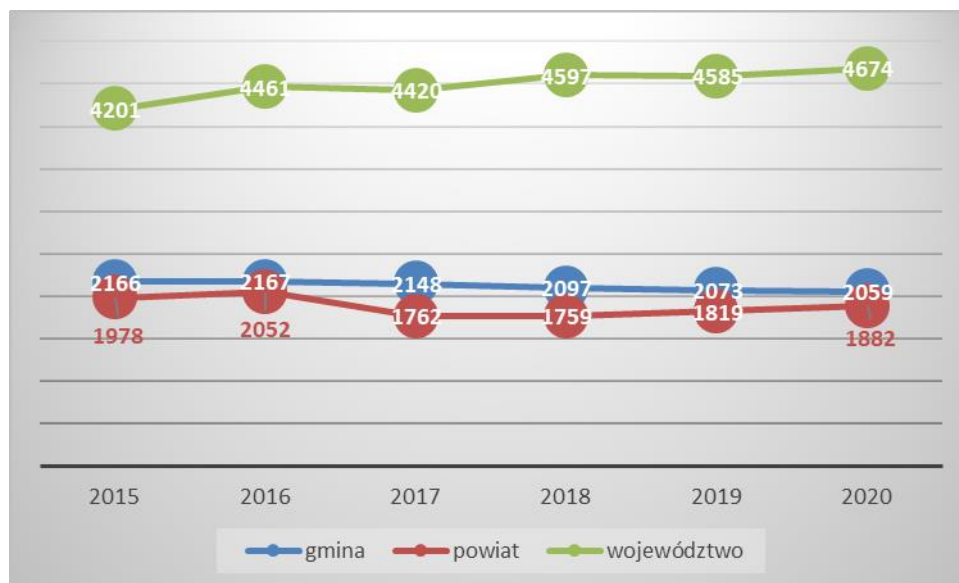

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Porównując liczbę osób przypadających na 1 placówkę biblioteczną można zauważyć, że w przypadku Gminy Przytuły sytuacja ta znajduje się na średnim poziomie zarówno porównując wskaźnik wśród gmin położonych na terenie powiatu łomżyńskiego jak i w porównaniu do wielkości wskaźnika w powiecie i województwie.

W porównaniu z powiatem łomżyńskim sytuacja na terenie gminy wygląda lepiej jednak w porównaniu z województwem podlaskim sytuacja ta jest dużo gorsza - przypada tu więcej osób na 1 placówkę niż w województwie, mniej niż w powiecie. Może to stanowić pewne utrudnienie w dostępie do wybranej, bardziej popularnej literatury.

Wykres 38. Ludność na 1 placówkę biblioteczną w Gminie Przytuły, powiecie łomżyńskim oraz województwie podlaskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Gminy Przytuły działa Koło Gospodyń Wiejskich wpisany do Krajowego Rejestru. Został wpisany pod nazwą: Stowarzyszenie Mieszkańców Wsi Wilamowo "Wilamowiacy" (nr koła w rejestrze 2007060001).

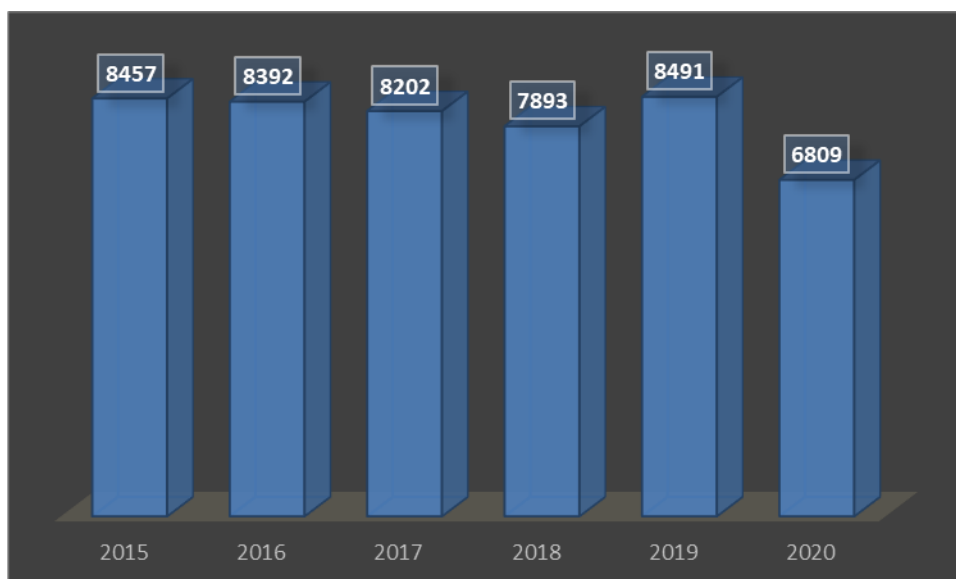
6.4. INFRASTRUKTURA OCHRONY ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

W zakresie podstawowej opieki medycznej na terenie Gminy Przytuły usługi wykonuje jedna placówka (zgodnie z danymi GUS). Na obszarze gminy funkcjonuje jeden punkt apteczny.

W zakresie opieki szpitalnej oraz specjalistycznej mieszkańcy korzystają z usług placówek zlokalizowanych na terenie miasta Łomża.

Jednym z głównych aspektów w kwestii infrastruktury społecznej i jakości opieki zdrowotnej, który uwzględniono w analizie, jest dostęp pacjentów do świadczeń. Jest on bardzo istotny, zwłaszcza w kontekście najstarszych mieszkańców gmin. Zgodnie z informacjami zaprezentowanymi na wykresie 39 brak jednolitej tendencji w liczbie udzielonych porad w ostatnim okresie. W latach 2015 – 2018 ich liczba malała, w 2019 r. zaś osiągnęła najwyższy wynik w analizowanych latach.

Wykres 39. Liczba porad zdrowotnych udzielonych na terenie Gminy Przytuły

Źródło: Dane GUS

Zadania z zakresu pomocy społecznej są realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS), który jest jednostką organizacyjną gminy. Analizując dane na temat liczby osób oraz gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej, zaprezentowanych w tabeli 34, można zauważyć tendencję malejącą (od 2018 r.), co jest zjawiskiem korzystnym i może powodować w przyszłości brak konieczności przekazywania dodatkowych środków z budżetu gminy na cele związane z pomocą społeczną.

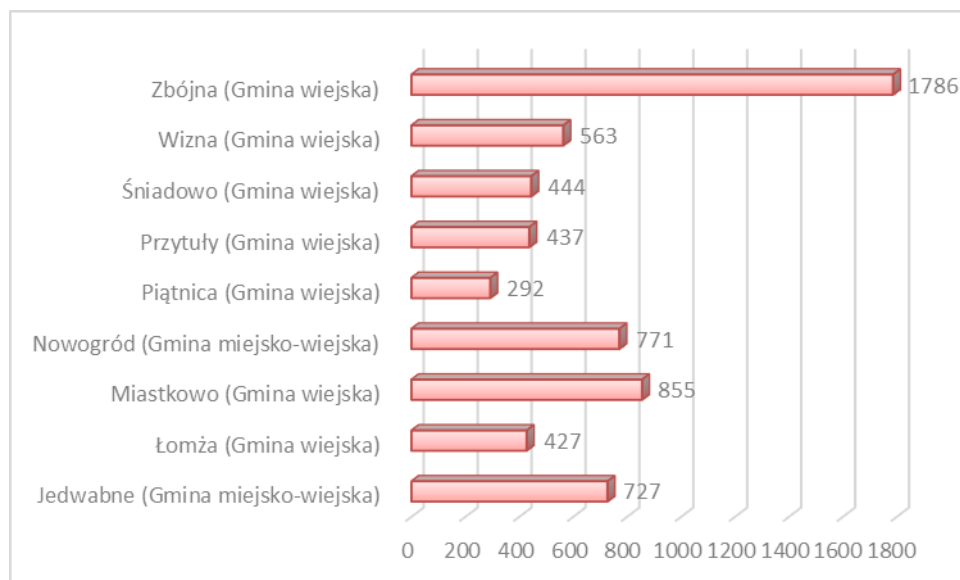
Tabela 34. Liczba osób i gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Przytuły

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej	38	38	39	43	37	34
liczba osób korzystających z pomocy społecznej	129	126	120	119	101	90

Źródło: Dane GUS

Ważnym zadaniem wykonywanym przez nasz GOPS były zadania związane z procedurą Niebieskiej Karty tj. przemocą w rodzinach. Kilkakrotnie w ciągu roku odbywały się posiedzenia grup roboczych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego, na których omawiano sprawy każdej rodziny dotkniętej przemocą, ustalano plan pracy oraz efekty pracy. Efekty pracy są widoczne a na koniec 2020 roku pozostały 4 Niebieskie Karty. Rodziny korzystają ze wsparcia osób i instytucji pomocowych a także stosują się do zaleceń osób pracujących z poszczególnymi rodzinami.

Wykres 40. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w gminach leżących na terenie powiatu łomżyńskiego

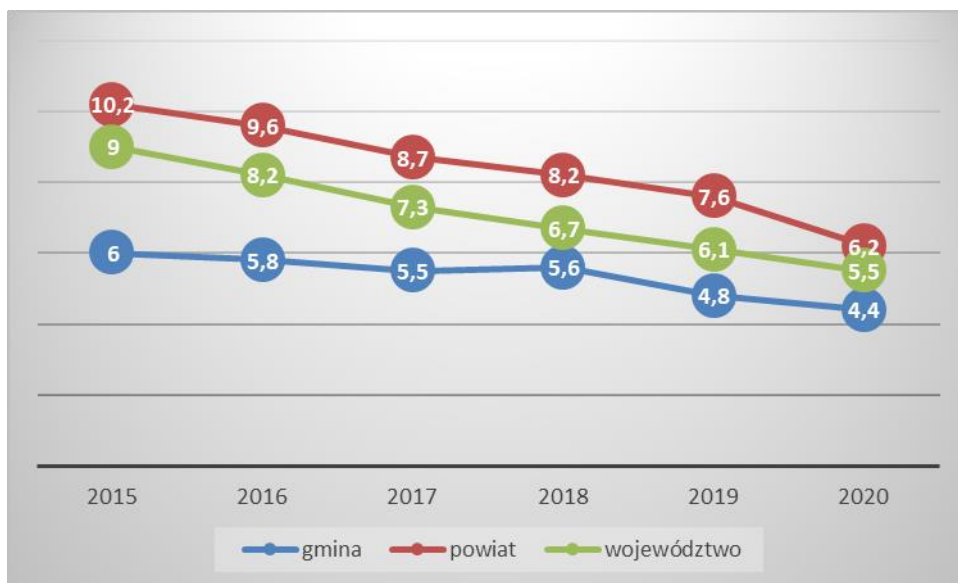

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Biorąc pod uwagę beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w gminie patrząc na sytuację Gminy Przytuły i innych gmin położonych na terenie powiatu łomżyńskiego sytuacja na jej terenie nie odbiega od sytuacji w innych gminach. Najmniejsza liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej znajdowała się w gminie wiejskiej Piątnica, największa w gminie wiejskiej Zbójna.

Porównując udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w Gminie Przytuły z adekwatnymi wskaźnikami na poziomie powiatu łomżyńskiego i województwa podlaskiego w latach 2015-2020 zauważalna jest nieco bardziej korzystna sytuacja w odniesieniu do Gminy Przytuły, jednak nie odbiega ona znacząco od danych na temat województwa podlaskiego (sytuacja ta była bardziej zróżnicowana w pierwszych latach analizy).

Wykres 41. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w Gminie Przytuły, powiecie łomżyńskim oraz województwie podlaskim (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

6.5. INFRASTRUKTURA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwają funkcjonariusze Posterunku Policji w Łomży.

O sprawnie działający system ratowniczo-gaśniczy dba jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej, które zajmują się także propagowaniem działań na rzecz ochrony środowiska.

Na terenie Gminy Przytuły działa jedna jednostka Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP Przytuły) typu „S2”. Brała ona udział w (zgodnie z „Raportem o Stanie Gminy Przytuły za 2020 r.”) 21 interwencjach oraz 45 wyjazdów gospodarczych. Poza akcjami ratowniczo-gaśniczymi OSP zabezpieczał inne uroczystości oraz imprezy gminne i lokalne.

7. FINANSE SAMORZĄDOWE

W tabeli 35 zaprezentowano dochody i wydatki Gminy Przytuły w latach 2015-2020. Wynika z nich, że w 2016 r. i 2017 r. gmina odnotowała deficyt budżetowy. W pozostałych okresach dochody przewyższały wydatki, co pozwala na stwierdzenie, że w kolejnych latach gmina będzie dysponowała środkami niezbędnymi do realizacji inwestycji poprawiających stan życia mieszkańców.

Tabela 35. Dochody i wydatki Gminy Przytuły w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
dochody ogółem	8 832 908,85	8 902 596,90	10 226 753,29	10 967 559,91	12 584 554,10	13 175 893,76
wydatki ogółem	8 382 033,25	8 956 975,91	10 401 030,96	10 290 951,26	12 030 409,02	12 812 479,81
wynik budżetu	450 875,60	-54 379,01	-174 277,67	676 608,65	554 145,08	363 413,95

Źródło: Dane GUS

W analizowanych latach dochody gminy wzrastały. W przypadku wydatków brak tak jednolitej tendencji, od 2018 r. ulegały również wzrostowi. Szczegółowy podział dochodów i wydatków według działów Klasyfikacji Budżetowej prezentuje tabela 36.

Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Przytuły na lata 2021-2024 wynik budżetu w 2021 r. osiągnie poziom ujemny, w latach 2022 – 2023 będzie to już wynik dodatni.

Tabela 36. Dochody i wydatki wg działów Klasyfikacji Budżetowej

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej							
ogółem	zł	-	-	10226753,29	10967559,91	12584554,10	13175893,76
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	zł	549332,48	576536,79	570031,93	604964,10	785921,57	830149,10
Dział 020 - Leśnictwo	zł	1339,02	1194,21	1165,18	1165,84	1207,49	1298,57
Dział 600 - Transport i łączność	zł	2000,12	90354,11	1145187,45	598652,73	1152241,17	634086,68
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	zł	5046,80	4411,54	4293,70	19883,88	19308,34	19960,14
Dział 720 - Informatyka	zł	82088,69	5249,41	0,00	0,00	0,00	0,00
Dział 750 - Administracja publiczna	zł	71841,31	51376,12	103162,47	70633,39	57220,40	67758,84
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	zł	39545,00	14023,14	454,00	49630,66	38689,65	35761,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	zł	0,00	0,00	2000,00	17840,00	560000,00	20000,00
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	zł	1220691,37	749153,54	857337,85	951338,64	948781,34	1019552,03
Dział 758 - Różne rozliczenia	zł	4360653,06	4409906,93	4071777,65	4587240,00	4757253,00	6107946,36
Dział 801 - Oświata i wychowanie	zł	111107,07	109352,19	138458,35	208051,70	134875,60	224623,77
Dział 852 - Pomoc społeczna	zł	1078356,88	2680905,87	171862,91	167169,51	160953,86	172748,41
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	zł	53649,39	40078,00	39600,00	49869,00	63397,00	70794,00
Dział 855 - Rodzina	zł	-	-	2963216,16	2942950,04	2781243,49	2835241,77
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	zł	1257257,66	170055,05	158205,64	698170,42	915537,19	1134673,09

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	zł	0,00	0,00	0,00	0,00	207924,00	1300,00
Wydatki ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej							
ogółem	zł	8382033,25	8956975,91	10401030,96	10290951,26	12030409,02	12812479,81
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	zł	556408,81	509203,67	523811,64	538668,82	723457,04	1127920,00
Dział 600 - Transport i łączność	zł	1142073,95	1445210,15	1968123,58	557434,81	73120,10	1184294,53
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	zł	2380,00	198,00	7140,00	8891,14	3861,00	0,00
Dział 710 - Działalność usługowa	zł	7100,00	5577,60	6980,77	6512,50	4085,51	6093,82
Dział 720 - Informatyka	zł	102750,71	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dział 750 - Administracja publiczna	zł	970079,33	1010916,47	1109768,02	1196186,96	1223708,73	1317239,96
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	zł	39545,00	14023,14	454,00	49630,66	38689,65	35761,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	zł	48946,77	50400,54	52954,72	90977,14	853978,33	92389,01
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	zł	36903,20	26549,52	20631,59	14189,59	18141,59	14361,17
Dział 758 - Różne rozliczenia	zł	90851,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dział 801 - Oświata i wychowanie	zł	2529951,28	2570698,91	2889555,61	3434303,55	3077717,60	4239541,74
Dział 851 - Ochrona zdrowia	zł	20538,34	24079,44	15968,56	22592,23	22614,42	21089,87
Dział 852 - Pomoc społeczna	zł	1263792,65	2889881,53	402578,48	414876,19	445401,99	455050,95
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	zł	65599,39	49520,40	49500,00	52504,00	66760,00	74655,00
Dział 855 - Rodzina	zł	-	-	2982067,85	2969257,38	2827251,50	2846888,37
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	zł	1440893,04	278556,06	300833,42	389119,66	2485235,17	1291009,85
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	zł	63969,78	82160,48	70662,72	545806,63	166386,39	106184,54

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dział 926 - Kultura fizyczna	zł	250,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

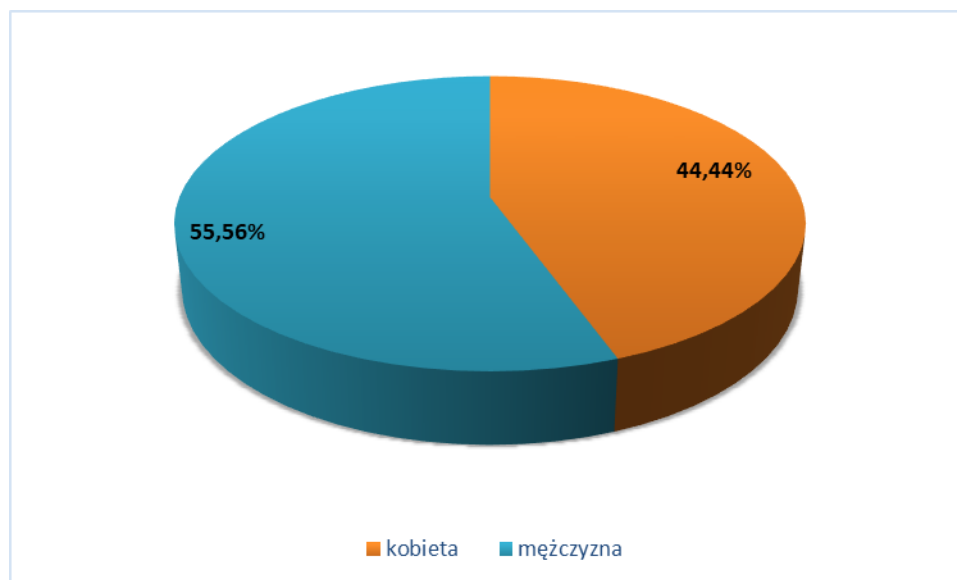
Źródło: Dane GUS

8. PODSUMOWANIE ANALIZY I DIAGNOZY

8.1. PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADANIA ANKIETOWEGO

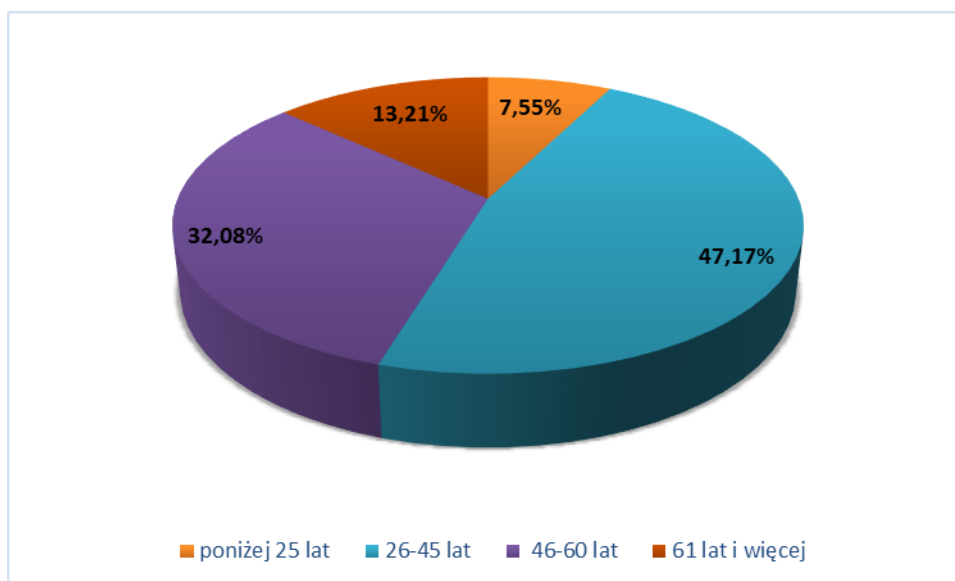
W ramach prac nad przygotowaniem „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Przytuły” oraz „Strategii Rozwoju Gminy Przytuły na lata 2021-2027” wśród mieszkańców analizowanej jednostki samorządu terytorialnego zostało przeprowadzone badanie ankietowe. Ankieta była dostępna w siedzibie Urzędu Gminy Przytuły. W badaniu wzięły udział 54 osoby zamieszkujące Gminę Przytuły. Struktura ankietowanych z uwzględnieniem ich płci, wieku i statusu zawodowego została zaprezentowana na wykresach 42 – 44. Wynika z nich, że wśród osób biorących udział w badaniu przeważali mężczyźni, którzy stanowili 55,56% ankietowanych. Biorąc pod uwagę wiek - przeważały osoby w przedziale 26-45 lat. Analizując dane dotyczące statusu zawodowego należy stwierdzić, że największa ilość ankietowanych posiadała status rolnika (43,64%). Jako inne zostały wskazane osoby przebywające na emeryturze oraz zajmujące się gospodarstwem domowym – tak zwana „gospodyni domowa”.

Wykres 42. Płeć ankietowanych

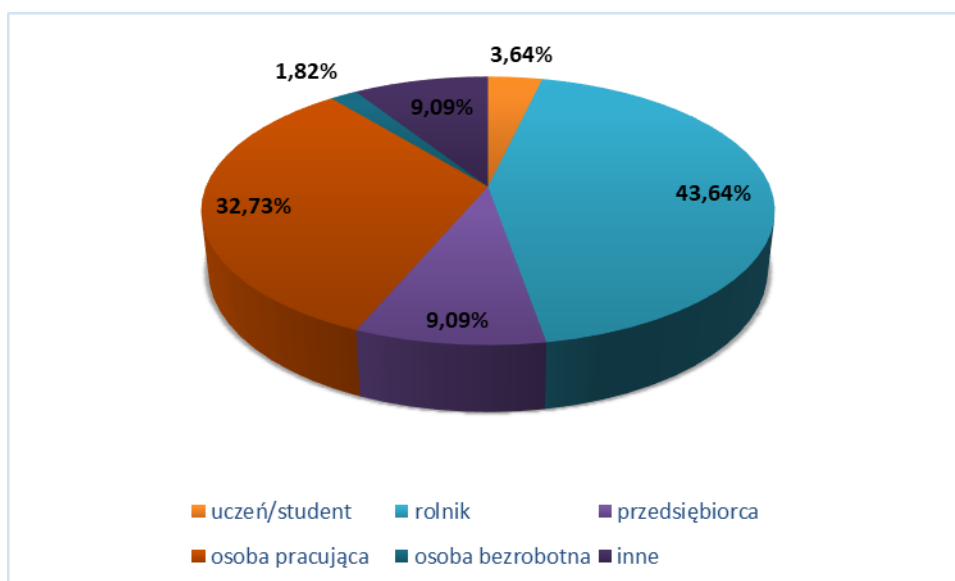
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Wykres 43. Wiek ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Wykres 44. Status zawodowy respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Pytania sformułowane w ramach ankiety zostały podzielone na następujące obszary:

- społeczeństwo;
- gospodarka;
- środowisko i przestrzeń;
- infrastruktura techniczna;
- turystyka i rekreacja;
- kultura;

– edukacja.

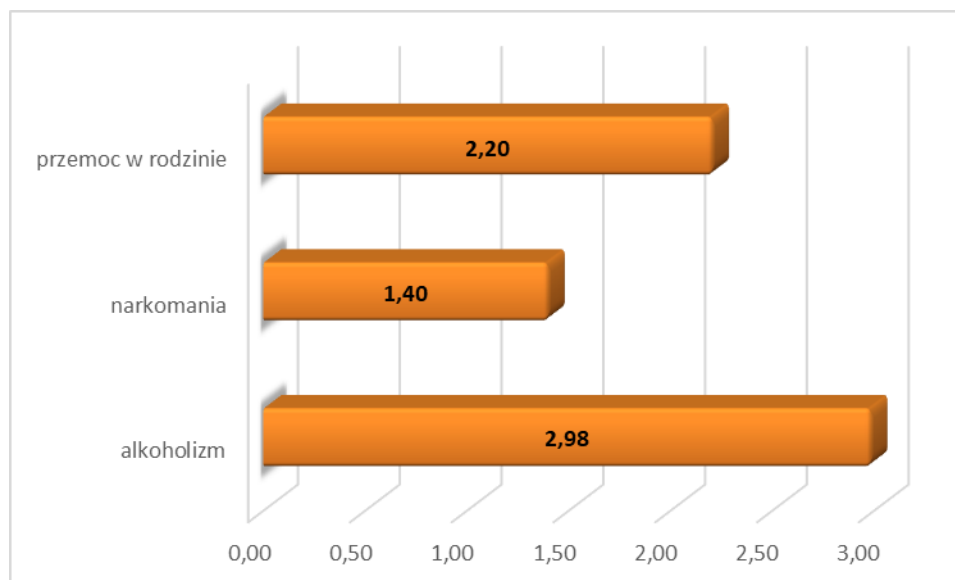
W ramach poszczególnych obszarów respondentów poproszono o dokonanie oceny według 5-ciestopniowej skali, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą, a 5 - najwyższą. Na podstawie zebranych odpowiedzi obliczoną średnią ocenę dla każdego obszaru.

Ankietowanych poproszono także o wskazanie mocnych i słabych stron Gminy Przytuły, szans i zagrożeń dla jej rozwoju oraz najpilniejszych aspektów, które wymagają poprawy.

SPOŁECZEŃSTWO

Jako najbardziej istotny problem w obszarze: Społeczeństwo ankietowani wskazali alkoholizm (ocena średnia: 2,98 pkt), przemoc w rodzinie (2,20 pkt) oraz narkomanię (1,40 pkt).

Wykres 45. Skala występowania problemów społecznych w Gminie Przytuły

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Ankietowani nisko ocenili poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy społeczności lokalnej (średnia ocena 2,70 pkt). Średnia ocen wśród kobiet i mężczyzn była na podobnym poziomie. Kobiety zaangażowanie mieszkańców oceniły na poziomie 2,67 pkt, mężczyźni 2,73 pkt. Kobiety były więc trochę bardziej krytyczne w tym zakresie. 50% odpowiedzi wśród kobiet oceniło poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy społeczności lokalnej na 3, 37,50% na 1 i 2. 33,33% mężczyzn oceniło jego poziom na 3, 43,33% na 1 i 2.

Jednocześnie najbardziej krytycznie w tej sprawie wypowiedzieli się najmłodsi mieszkańcy gminy (poniżej 25 roku życia). Średnia ocena w tym przedziale wiekowym wyniosła 2,0 pkt.

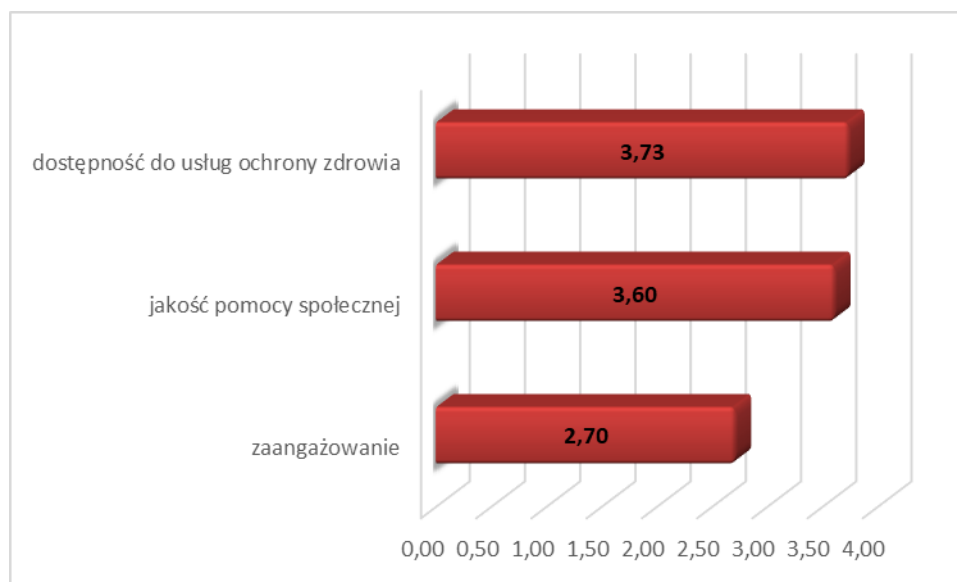
Lepiej została oceniona ochrona zdrowia i pomoc społeczna na terenie gminy. Jakość pomocy społecznej na terenie Gminy Przytuły została oceniona na 3,60 pkt. Bardziej pozytywnie na

ten aspekt patrzyli mężczyźni (60% mężczyzn określiło jakość pomocy społecznej na poziomie 4 – 5, w przypadku kobiet taką ocenę wskazało 43,48%). Najbardziej krytycznie patrzył na poziom pomocy społecznej mieszkańcy gminy do 25 roku życia – średnia ocena 3,25 pkt, najbardziej pozytywnie osoby w wieku 26-45 lat – średnia ocena 3,67 pkt.

Poziom ochrony zdrowia na terenie gminy został oceniony na 3,73 pkt. 39,13% kobiet oceniło jego poziom na 3, a 47,83% na 4 – 5. 24,14% kobiet oceniło jego poziom na 3, a 72,41% na 4 – 5. Kobiety były więc bardziej krytycznie nastawione także do tego zagadnienia.

Patrząc na wiek ankietowanych najgorszą średnią ocen poziom ochrony zdrowia uzyskał u najstarszych mieszkańców 3,29 pkt (61 lat i więcej), najlepiej oceniony on został wśród najmłodszych mieszkańców średnia 4,25 pkt (poniżej 25 lat).

Wykres 46. Ocena poziomu zaangażowania mieszkańców oraz podstawowych usług w Gminie Przytuły

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

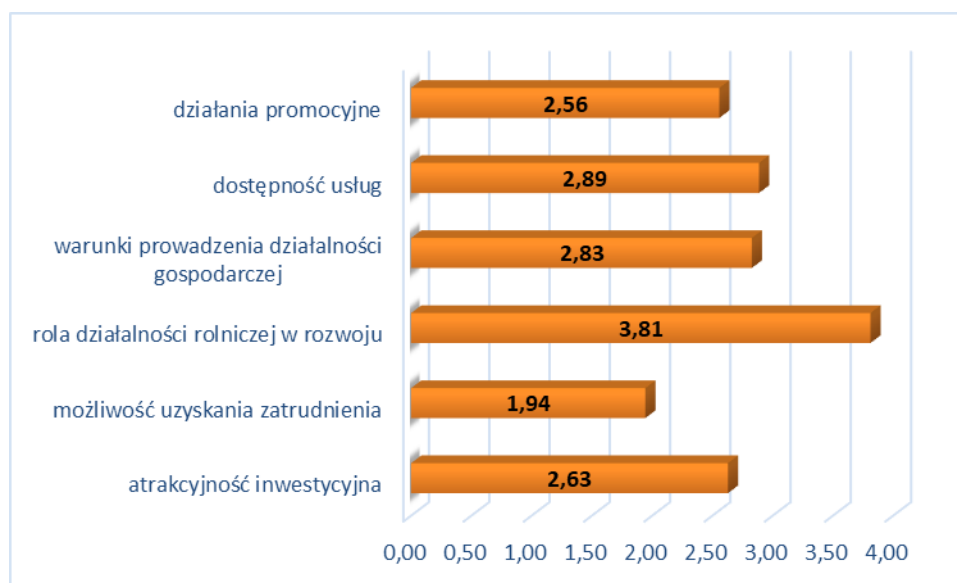
GOSPODARKA

W sferze gospodarczej ankietowani najlepiej ocenili rolę działalności rolniczej w perspektywie rozwoju gminy (średnia ocena 3,81 pkt). Biorąc pod uwagę rolniczy charakter terenu, nie powinno dziwić takie ukierunkowanie wypowiedzi mieszkańców.

Respondenci nisko ocenili natomiast możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy (1,94 pkt). Najgorzej ocenili je mieszkańcy do 25 roku życia (średnia 1 pkt), najlepiej mieszkańcy w wieku 26-45 lat (średnia 2,16 pkt). Tym samym 100% mieszkańców do 25 roku życia dało najniższą ocenę. Taką samą ocenę dało 28% osób w wieku 26-45 lat, 52,94% w wieku 46-60 lat i 42,86% w wieku 61 lat i więcej.

Działania promocyjne gminy mające na celu pozyskanie inwestorów tworzących miejsca pracy (2,56 pkt), czyli umiarkowanie słabo. Najgorzej ocenili ją mieszkańcy w wieku 61 lat i więcej (średnia 1,83 pkt). Najlepiej ocenili ją mieszkańcy w wieku 46-60 lat (średnia 2,76 pkt). Ankietowani podobnie ocenili dostępność do usług na terenie gminy (2,89 pkt) oraz atrakcyjność inwestycyjną gminy (2,63 pkt) została oceniona, w miarę dobrze – warunki prowadzenia działalności gospodarczej (2,83 pkt).

Wykres 47. Ocena warunków funkcjonowania Gminy Przytuły – gospodarka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ

Ankietowani bardzo wysoko ocenili estetykę obiektów użyteczności publicznej oraz funkcjonalność obiektów użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie Gminy Przytuły (odpowiednio 4,15 pkt i 4,06 pkt). Bardzo wysoko została także sklasyfikowana estetyka miejscowości, w której zamieszkują (3,77 pkt) oraz czystość środowiska naturalnego 3,76 pkt.

Jako najmniej korzystną w analizowanym obszarze respondenci ocenili efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czyli optymalne wykorzystanie terenów). Średnia ocena w ramach tego pytania wyniosła 3,29 pkt, co wskazuje na niedobory w tym zakresie zauważalne przez osoby zamieszkujące Gminę Przytuły. Najgorzej gminę w tym zakresie ocenili mieszkańcy w wieku 46-60 lat (średnia 2,67 pkt).

Wykres 48. Ocena warunków funkcjonowania Gminy Przytuły – środowisko i przestrzeń

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

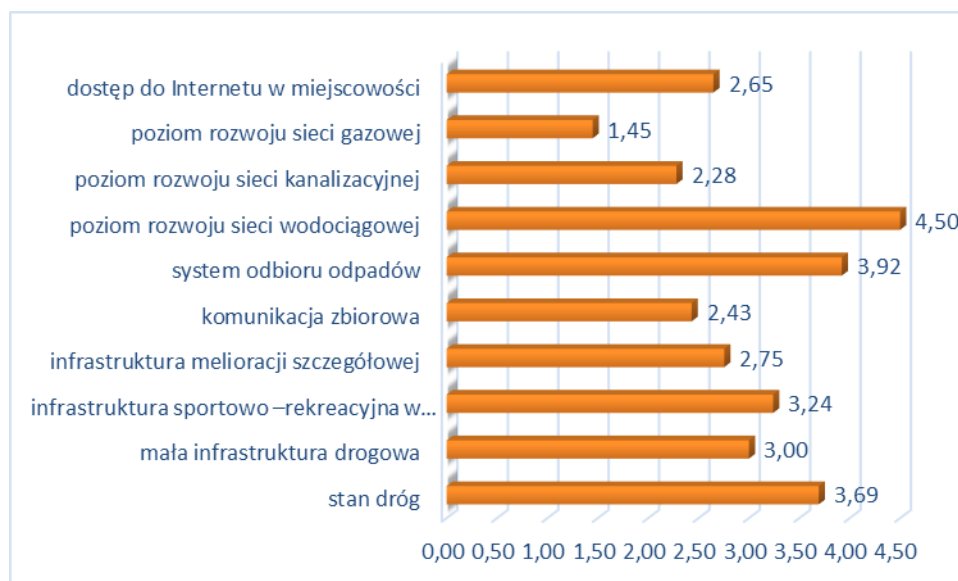
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

W obszarze: Infrastruktura techniczna ankietowani najlepiej poziom rozwoju sieci wodociągowej (4,50 pkt), system odbioru odpadów (3,92 pkt) oraz stan dróg (3,69 pkt), co wskazuje, że mieszkańcy zauważają poprawę w jakości i dostępności infrastruktury i pozytywnie oceniają działania władz gminy mające na celu zapewnienie jak najszerszego dostępu do infrastruktury technicznej.

Z kolei jako największy problem gminy w obszarze infrastruktury technicznej mieszkańcy Gminy Przytuły wskazali na niezadawalający i właściwie niezauważalny poziom rozwoju sieci gazowej (1,45 pkt), niewystarczający poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej (2,28 pkt) – wielu mieszkańców w ankiecie podkreślało, że one nie występują na terenie gminy. Nisko oceniono także komunikację zbiorową (2,43 pkt).

Infrastruktura drogowa najgorzej została oceniona przez osoby w wieku 61 lat i więcej (średnia ocena 3,00 pkt) najlepiej zaś przez osoby w wieku 46-60 lat (średnia ocena 3,88 pkt).

Wykres 49. Ocena warunków funkcjonowania Gminy Przytuły – infrastruktura techniczna

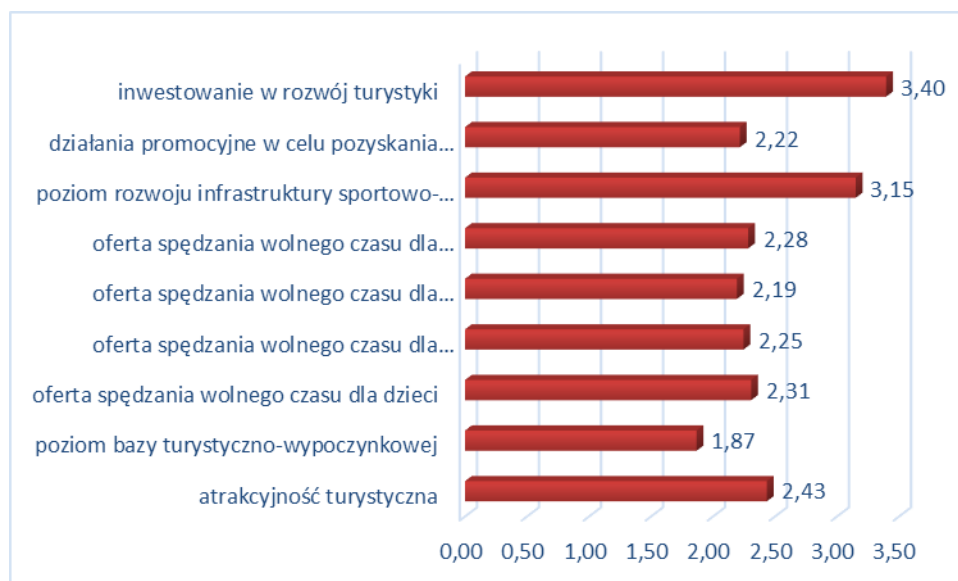
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

TURYSTYKA I REKREACJA

Mieszkańcy Gminy Przytuły zauważają potrzebę inwestowania w rozwój turystyki (3,40 pkt), co może przyczynić się także do wzrostu dochodów mieszkańców, którzy dzięki rozwojowi tej gałęzi gospodarki będą mogli znaleźć zatrudnienie na terenie gminy. Mieszkańcy jednak stosunkowo nisko ocenili atrakcyjność turystyczną gminy (2,43 pkt) oraz poziom rozwoju bazy sportowo-rekreacyjnej (1,87 pkt).

Respondenci niekorzystnie też ocenili ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów (2,28 pkt), dorosłych (2,19 pkt), młodzieży (2,25 pkt) i dzieci (2,31 pkt). Wśród ankietowanych pojawiły się nawet głosy, że można je spotkać jedynie we własnym domu. Oferta zagospodarowania czasu wolnego jest – zdaniem mieszkańców – nadal niewystarczająca, pomimo podejmowanych przez gminę starań.

Wykres 50. Ocena warunków funkcjonowania Gminy Przytuły – turystyka i rekreacja

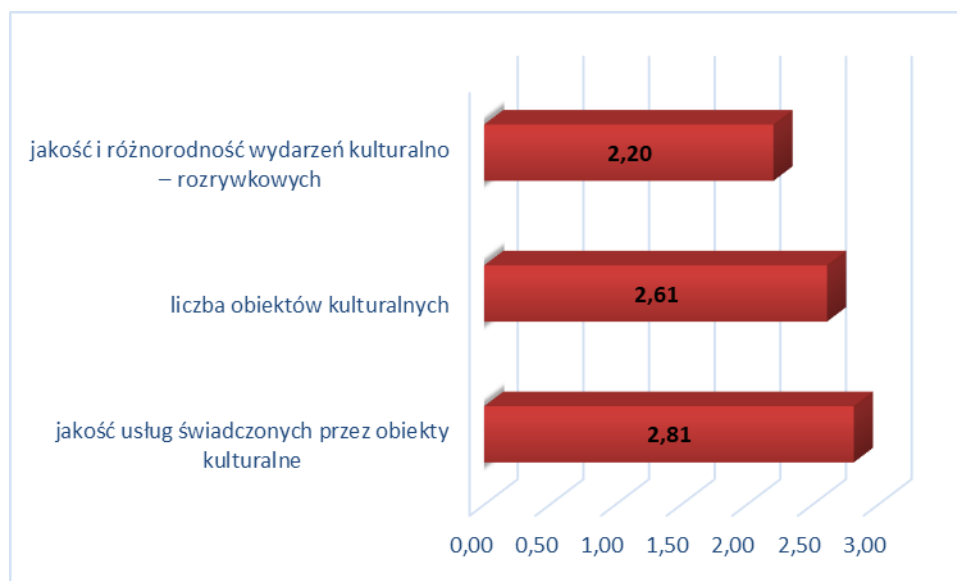

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

KULTURA

Mieszkańcy Gminy Przytuły stosunkowo negatywnie oceniają jakość oraz różnorodność wydarzeń kulturalno – rozrywkowych odbywających się na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego (2,20 pkt). Najgorzej ten aspekt funkcjonowania gminy postrzegają osoby w wieku 46-60 lat – średnia ocena 1,94 pkt, 41,18% osób z tego przedziału wiekowego oceniło ten aspekt na 1 a 35,29% na 2 (w sumie 76,47% głosów w tej grupie wiekowej oceniło ten aspekt poniżej 3). Jakość usług świadczonych przez obiekty kulturalne została oceniona bardziej pozytywnie (2,81 pkt), respondenci zauważyli także niewystarczającą liczbę obiektów kulturalnych (2,61 pkt).

Wykres 51. Ocena warunków funkcjonowania Gminy Przytuły – kultura

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

EDUKACJA

W zakresie działań edukacyjnych na terenie Gminy Przytuły ankietowani najlepiej ocenili jakość edukacji przedszkolnej (4,09 pkt), zaś najmniej są zadowoleni z ilości obiektów oświatowych (3,35 pkt). Najsłabsza ocena (1) wystąpiła wśród mieszkańców w wieku: poniżej 25 lat, 46-60 lat oraz 61 lat i więcej. Czyli wśród najmłodszych respondentów oraz w starszych grupach wiekowych. We wszystkich grupach wiekowych średnia ocen znajdowała się na podobnym poziomie (oscylowała od 3,12 pkt w grupie wiekowej 46 – 60 lat do 3,75 pkt w grupie wiekowej poniżej 25 lat). 75 % ocen na poziomie 4 – 5 wystąpiło w grupie wiekowej poniżej 25 lat.

Przy ocenie jakości edukacji w gimnazjum duża część ankietowanych podkreślała, że one nie funkcjonują.

Wykres 52. Ocena warunków funkcjonowania Gminy Przytuły – edukacja

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

ASPEKTY WYMAGAJĄCE POPRAWY

W ramach ankiety mieszkańcy gminy wskazali także sfery, które wymagają najpilniejszej poprawy. Jako najbardziej istotne wskazano:

- poprawę infrastruktury drogowej (chodników, dróg) – 33 wskazania;
- poprawę jakości obsługi medycznej – 17 wskazań;
- zmniejszenie bezrobocia – 13 wskazań;
- promocję gminy – 13 wskazań.

MOCNE I SŁABE STRONY GMINY, SZANSE I ZAGROŻENIA DLA JEJ ROZWOJU

Według respondentów mocne strony gminy to przede wszystkim:

- czyste środowisko naturalne;
- wystarczająca ilość miejsc w przedszkolach i punktach przedszkolnych;
- dobry dostęp do opieki medycznej;
- dobry stan dróg;
- infrastruktura komunalna (wodociągi, kanalizacja);
- korzystne położenie;
- niski poziom bezrobocia.

Z kolei słabymi stronami Gminy Przytuły są:

- niska inicjatywa społeczna;
- brak dogodnych międzymiastowych połączeń komunikacyjnych (linie autobusowe);

- brak podmiotów gospodarczych o silnej pozycji w regionie;
- niska konkurencyjność usług na rynku lokalnym;
- zły stan dróg.

Jako największe zagrożenia dla rozwoju gminy respondenci wskazali:

- ucieczkę ludzi młodych z obszarów wiejskich do większych miast;
- malejące dochody budżetu gminy;
- brak rozwoju małej przedsiębiorczości (handel, usługi);
- malejąca inicjatywa społeczna;
- brak gospodarstw agroturystycznych i ekoturystycznych.

Szanse dla zwiększenia potencjału Gminy Przytuły to – według mieszkańców:

- dostęp do środków finansowych z Unii Europejskiej;
- osiedlanie się na terenie gminy nowych mieszkańców;
- rozwój małej przedsiębiorczości (handel, usługi);
- agroturystyka i ekoturystyka;
- posiadanie przez gminę terenów przeznaczonych bezpośrednio pod działalność inwestycyjną;
- wzrastające dochody budżetu gminy.

PODSUMOWANIE

Przedstawiony materiał badawczy zawiera informacje odnośnie opinii mieszkańców Gminy Przytuły w wielu ważnych dla niej kwestiach. Głównym celem badania było zweryfikowanie poglądów mieszkańców na temat funkcjonowania kluczowych obszarów gminy oraz poznanie oczekiwań co do jej przyszłości. Badanie dostarcza materiałów diagnostycznych, jak również inspiracji w kontekście definiowania kierunków rozwoju gminy, które zostaną wykorzystane w ramach dalszych prac nad konstruowaniem Strategii Rozwoju Gminy Przytuły na lata 2021-2027.

8.2. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, dzięki czemu stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Jej nazwa to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie

pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strenghts), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats).

S -> STRENGHTS, czyli silne strony

W -> WEAKNESSES, czyli słabe strony

O -> OPPORTUNITIES, czyli okazje

T -> THREATS, czyli zagrożenia

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten można przeprowadzić również w inny sposób, mianowicie: czynniki pozytywne, czyli atuty i szanse, oraz czynniki negatywne, czyli wady i zagrożenia.

Analiza SWOT została przeprowadzona w oparciu o przedstawioną diagnozę sytuacji gminy oraz z uwzględnieniem wyników przeprowadzonych badań ankietowych. Zgodnie z zakresem przeprowadzonej diagnozy oraz w oparciu o sfery najbardziej istotne dla rozwoju gminy, analizę SWOT przeprowadzono w pięciu obszarach:

- sfera przestrzenno-środowiskowa;
- sfera społeczna;
- sfera gospodarcza;
- infrastruktura techniczna;
- infrastruktura społeczna, jakość życia mieszkańców.

Sfera przestrzenno-środowiskowa	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – korzystne położenie geograficzne oraz komunikacyjne; – tradycje kultywowane podtrzymywane przez mieszkańców; – funkcjonujące koło gospodyń wiejskich; – cenne zabytki architektoniczne; – duża świadomość społeczna lokalnego dziedzictwa kulturowego; – walory kulturowe; – zadawalający stan części dróg; – istnienie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczający stan techniczny części dróg (nawierzchnia gruntowa bądź żwirowa); – brak sieci kanalizacyjnej i niewystarczająca ilość przydomowych oczyszczalni ścieków oraz szczelnych szamb; – niewystarczający poziom izolacyjności budynków użyteczności publicznej oraz obiektów prywatnych; – niewystarczający poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach indywidualnych; – niewystarczający poziom efektywności energetycznej części budynków indywidualnych i użyteczności publicznej; – nieefektywne oświetlenie uliczne;

	<ul style="list-style-type: none"> – występowanie obszarów zdegradowanych wymagających interwencji; – znaczne zanieczyszczenie wód powierzchniowych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – racjonalna polityka przestrzenna; – poprawa dostępności terenów i poprawa systemów komunikacji; – możliwość pozyskania funduszy w nowej perspektywie finansowej; – stworzenie spójnej oferty turystycznej oraz rozwój i rozbudowa zaplecza rekreacyjnego i okółoturystycznego; – tworzenie i rozbudowa istniejących tras turystycznych; – zabezpieczenie gruntów rolnych o wysokiej waloryzacji przestrzeni produkcyjnej, strategicznych dla produkcji żywności 	<ul style="list-style-type: none"> – przewlekłość procedur lokalizacyjnych inwestycji; – duże koszty opracowania planów zagospodarowania przestrzennego; – zwiększenie kosztów montażu alternatywnych źródeł energii; – niestabilność warunków ekonomiczno-prawnych dla działalności gospodarczej

Sfera społeczna	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – wzrastający poziom życia mieszkańców (coraz lepszy dostęp mieszkańców do infrastruktury); – podnoszenie poziomu wykształcenia przez mieszkańców gminy; – duża świadomość społeczna lokalnego dziedzictwa kulturowego; – stabilna liczba mieszkań; – stosunkowo niski poziom bezrobocia; – zadawalający przyrost naturalny 	<ul style="list-style-type: none"> – niekorzystne zmiany demograficzne (ujemne saldo migracji, spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym); – zmniejszanie odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym (starzenie się społeczeństwa); – niedostateczny poziom wykształcenia mieszkańców; – niski udział mieszkańców pracujących poza rolnictwem; – niski poziom aktywności społecznej; – niski poziom wiedzy mieszkańców w zakresie edukacji ekologicznej; – niewystarczający system aktywizacji osób starszych oraz dorosłych; – niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu wolnego dzieci, młodzieży i dorosłych, a także seniorów; – niewystarczająca ilość funkcjonujących placówek kulturalnych zapewniających zagospodarowanie czasu wolnego
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – lokalizacja gminy; – rozwój rolnictwa ekologicznego; – wzrastające zapotrzebowanie na wypoczynek w gospodarstwach rolnych; – stworzenie spójnej oferty turystycznej oraz rozwój i rozbudowa zaplecza rekreacyjnego i okółoturystycznego zapewniających dodatkowe dochody dla mieszkańców gminy 	<ul style="list-style-type: none"> – niekorzystne ogólnopolskie zmiany demograficzne; – zbyt mała różnica między najniższym wynagrodzeniem, a wysokością świadczeń socjalnych; – rosnące koszty pracy; – ucieczka ludzi młodych z obszarów wiejskich do większych miast; – niewystarczające zainteresowanie ofertą inwestycyjną gminy

Sfera gospodarcza	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – czyste środowisko naturalne; – wysokie walory środowiska naturalnego 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczający stan infrastruktury oraz bazy turystycznej; – brak wyznaczonych terenów inwestycyjnych; – mała ilość podmiotów gospodarczych; – niska konkurencyjność usług; – problem z nieodpowiednim składowaniem odpadów w tym odpadów niebezpiecznych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – możliwość pozyskania funduszy w nowej perspektywie finansowej; – lokalizacja gminy na terenach atrakcyjnych turystycznie; – wzrastające zapotrzebowanie na wypoczynek w gospodarstwach rolnych, – transfer nowych technologii do rolnictwa zmierzających do modernizacji zaplecza technicznego; – stworzenie spójnej oferty turystycznej oraz rozwój i rozbudowa zaplecza rekreacyjnego i okółoturystycznego; – tworzenie i rozbudowa istniejących tras turystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczające zainteresowanie ofertą inwestycyjną gminy, brak jednej oferty turystycznej na terenie powiatu; – niestabilność warunków ekonomiczno-prawnych dla działalności gospodarczej; – zbyt mała różnica między najniższym wynagrodzeniem, a wysokością świadczeń socjalnych; – rosnące koszty pracy

Infrastruktura techniczna	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – efektywny system gospodarki odpadami; – funkcjonowanie PSZOK; – istnienie sieci wodociągowej; – prowadzenie prac polepszających stan dróg na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> – brak sieci kanalizacyjnej oraz niewystarczająca ilość przydomowych oczyszczalni ścieków oraz szczelnych szamb; – niewystarczający poziom izolacyjności budynków użyteczności publicznej oraz obiektów prywatnych; – niewystarczający poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach indywidualnych; – niewystarczający poziom efektywności energetycznej części budynków indywidualnych; – niedostateczny stan dróg oraz infrastruktury drogowej (chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie); – brak sieci gazowej; – słaby dostęp do internetu; – problem z nielegalnymi praktykami związanymi ze składowaniem odpadów w tym odpadów niebezpiecznych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – racjonalna polityka przestrzenna, tworzenie planów miejscowych na terenach rozwojowych, – poprawa dostępności terenów i poprawa systemów komunikacji, 	<ul style="list-style-type: none"> – przewlekłość procedur lokalizacyjnych inwestycji, – duże koszty opracowania planów zagospodarowania przestrzennego,

<ul style="list-style-type: none"> – możliwość pozyskania funduszy w nowej perspektywie finansowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost kosztów budowy alternatywnych źródeł energii, – zmiany prawa powodujące zmniejszenie opłacalności wykorzystania odnawialnych źródeł energii
---	---

Infrastruktura społeczna, jakość życia mieszkańców	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – funkcjonowanie placówek wychowania przedszkolnego; – funkcjonowanie szkół podstawowych; – funkcjonowanie ośrodka zdrowia; – funkcjonowanie Ochotniczej Straży Pożarnej zapewniającej bezpieczeństwo mieszkańców; – dobry stan podstawowej opieki medycznej 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczający poziom wiedzy mieszkańców; – niezadawalające wyniki egzaminów ósmoklasisty; – niewystarczająca oferta w zakresie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci; – niedostateczne wyposażenie jednostek OSP; – niewystarczający system aktywizacji osób starszych, dorosłych oraz młodzieży
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – możliwość pozyskania funduszy w nowej perspektywie finansowej; – zwiększenie współpracy Gminy Przytuły z organizacjami pozarządowymi; – przeznaczenie dodatkowych środków finansowych na dofinansowanie inicjatyw organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> – zmiany przepisów prawnych dotyczących polityki finansowej jednostek samorządu terytorialnego

9. SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

TABELA 1. LICZBA MIESZKAŃCÓW POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCI.....	6
TABELA 2. ZESTAWIENIE GRUNTÓW W POSIADANIU GMINY	6
TABELA 3. ZESTAWIENIE GRUNTÓW GMINA PRZYTUŁY, STAN NA 31.09.2021 R.	7
TABELA 4. STRUKTURA GLEB WG KLAS BOTANICZNYCH.....	17
TABELA 5. ZESTAWIENIE ZASOBNOŚCI GLEB NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO W LATACH 2011-2014.....	17
TABELA 6. ZŁOŻA ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH NA TERENIE GMINY PRZYTUŁY, 2020 R.....	20
TABELA 7. POMNIKI PRZYRODY, STAN NA 18.08.2021 R.....	23
TABELA 8. JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH NA TERENIE GMINY PRZYTUŁY.....	25
TABELA 9. JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH PRZEPŁYWAJĄCYCH PRZES GMINĘ PRZYTUŁY – ELEMENTY BIOLOGICZNE I PH.....	26
TABELA 10. JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH PRZEPŁYWAJĄCYCH PRZES GMINĘ PRZYTUŁY – STAN FIZYKOCHIMICZNY I EKOLOGICZNY	27
TABELA 11. JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH PRZEPŁYWAJĄCYCH PRZES GMINĘ PRZYTUŁY – STAN CHIMICZNY I OCENA STANU JCWP.....	28
TABELA 12. WYKAZ OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH, STAN NA 10 SIERPNIA 2021 ROKU.....	30
TABELA 13. STAN LUDNOŚCI FAKTYCZNIE ZAMIESZKUJĄCEJ TEREN GMINY	33
TABELA 14. LUDNOŚĆ NA TERENIE GMINY PRZYTUŁY W LATACH 2015 – 2019 WG RÓŻNYCH PODZIAŁÓW	35
TABELA 15. RUCH NATURALNY W LATACH 2015 – 2019	35
TABELA 16. GRUPY WIEKOWE LUDNOŚCI W LATACH 2015-2020	38
TABELA 17. STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW	42
TABELA 18. ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY PRZYTUŁY W LATACH 2015 – 2019.....	44
TABELA 19. WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ W INSTALACJE TECHNICZNO – SANITARNE NA TERENIE GMINY PRZYTUŁY W LATACH 2015 – 2020.....	45
TABELA 20. LICZBA OSÓB PRACUJĄCYCH NA TERENIE GMINY PRZYTUŁY.....	48
TABELA 21. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA TERENIE GMINY PRZYTUŁY W LATACH 2015-2020.....	51
TABELA 22. GOSPODARSTWA ROLNE OGÓŁEM NA TERENIE GMINY	53
TABELA 23. GOSPODARSTWA PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ ROLNICZĄ.....	53
TABELA 24. GOSPODARSTWA ROLNE Z UPRAWĄ.....	54
TABELA 25. GOSPODARSTWA STOSUJĄCE NAWOZY MINERALNE I WAPNIOWE.	54
TABELA 26. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH W LATACH 2015 – 2020	56

TABELA 27. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON WEDŁUG GRUP RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI PKD 2007	56
TABELA 28. DROGI PUBLICZNE NA TERENIE GMINY PRZYTUŁY	61
TABELA 29. STAN ZAOPATRZENIA W WODĘ NA TERENIE GMINY PRZYTUŁY	68
TABELA 30. LICZBA ZBIORNIKÓW BEZODPŁYWOWYCH ORAZ OCZYSZCZALNI PRZYDOMOWYCH NA TERENIE GMINY PRZYTUŁY	71
TABELA 31. ODPADY KOMUNALNE Z TERENU GMINY PRZYTUŁY	73
TABELA 32. STAN ORGANIZACJI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH W ROKU SZKOLNYM 2020/2021	77
TABELA 33. STAN ORGANIZACJI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH W ROKU SZKOLNYM 2021/2022	77
TABELA 34. LICZBA OSÓB I GOSPODARSTW DOMOWYCH KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ NA TERENIE GMINY PRZYTUŁY	85
TABELA 35. DOCHODY I WYDATKI GMINY PRZYTUŁY W LATACH 2015-2020.....	88
TABELA 36. DOCHODY I WYDATKI WG DZIAŁÓW KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	89
RYСУNEK 1. POŁOŻENIE GMINY PRZYTUŁY NA TLE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO	4
RYСУNEK 2. LOKALIZACJA PROJEKTU W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM.....	5
RYСУNEK 3. POŁOŻENIE GMINY PRZYTUŁY NA TLE REGIONÓW FIZYCZNOGEOGRAFICZNYCH, CZ. 1	14
RYСУNEK 4. POŁOŻENIE GMINY PRZYTUŁY NA TLE REGIONÓW FIZYCZNOGEOGRAFICZNYCH, CZ. 2	15
RYСУNEK 5. PRZEBIEG WAŻNIEJSZYCH SZLAKÓW KOMUNIKACYJNYCH PRZESZ TEREN GMINY PRZYTUŁY	21
RYСУNEK 6. DROGI WOJEWÓDZKIE PRZEBIEGAJĄCE PRZESZ GMINĘ PRZYTUŁY	22
RYСУNEK 7. ZESTAWIENIE OBIEKTÓW PIĘTRZĄCYCH	24
RYСУNEK 8. KOŚCİÓŁ PARAFIALNY W PRZYTUŁACH – WIDOK WSPÓŁCZESNY Z LEWEJ, KOŚCİÓŁ PRZESZ ZNISZCZENIEM W 1941 ROKU Z PRAWEJ	31
RYСУNEK 9. INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	76
WYKRES 1. POWIERZCHNIA GMIN W POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM	13
WYKRES 2. SOŁECTWA I MIEJSCOWOŚCI W GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO	13
WYKRES 3. LUDNOŚĆ ZAMIESZKUJĄCA TEREN GMINY WEDŁUG PŁCI, STAN NA 31 XII	33
WYKRES 4. LICZBA MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO, 2020 R.	34
WYKRES 5. GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO, 2020 R.	34
WYKRES 6. PRZYROST NATURALNY WEDŁUG PŁCI W LATACH 2015 – 2020	36
WYKRES 7. PRZYROST NATURALNY W GMINACH NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO, 2020 R.	36

WYKRES 8. SALDO MIGRACJI OGÓŁEM W GMINACH LEŻĄCYCH NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO	37
WYKRES 9. GRUPY WIEKOWE LUDNOŚCI.....	39
WYKRES 10. STRUKTURA LUDNOŚCI W PODZIALE NA GŁÓWNE GRUPY WIEKOWE W GMINIE PRZYTUŁY, POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM I WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM.....	39
WYKRES 11. LUDNOŚĆ W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM W GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO ..	40
WYKRES 12. LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM W GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO	41
WYKRES 13. LUDNOŚĆ W WIEKU POPRODUKCYJNYM W GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO	42
WYKRES 14. POZIOM WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW W GMINIE PRZYTUŁY, POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM I WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM	44
WYKRES 15. LICZBA MIESZKAŃ NA TERENIE GMINY PRZYTUŁY W LATACH 2015-2020.....	45
WYKRES 16. MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE TECHNICZNO – SANITARNE, 2020 R.....	46
WYKRES 17. MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE - W % OGÓŁU MIESZKAŃ NA TERENIE GMIN POŁOŻONYCH NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO	46
WYKRES 18. WYPOSAŻENIE SANITARNE MIESZKAŃ NA TERENIE GMINY PRZYTUŁY, POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	47
WYKRES 19. WYPOSAŻENIE SANITARNE MIESZKAŃ NA TERENIE GMINY PRZYTUŁY I OBSZARACH WIEJSKICH WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	47
WYKRES 20. LICZBA OSÓB PRACUJĄCYCH Z UWZGLĘDNIENIEM PŁCI	48
WYKRES 21. WSKAŹNIK PRACUJĄCYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO, 2020	49
WYKRES 22. WSKAŹNIK PRACUJĄCYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW NA TERENIE GMINY PRZYTUŁY, POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO I WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	50
WYKRES 23. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA TERENIE GMINY PRZYTUŁY W LATACH 2015-2020	51
WYKRES 24. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WG PŁCI W GMINACH LEŻĄCYCH NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO.....	52
WYKRES 25. STRUKTURA GOSPODARSTW W GMINIE PRZYTUŁY, POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM I WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM	55
WYKRES 26. PODMIOTY WEDŁUG GRUP RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI PKD 2007 W LATACH 2015 – 2020	57
WYKRES 27. PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI NA TERENIE GMIN POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO	58
WYKRES 28. PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI NA TERENIE GMINY PRZYTUŁY, POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO I WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO.....	59
WYKRES 29. ODSETEK OGÓŁU LUDNOŚCI GMINY KORZYSTAJĄCY Z WODOCIAĞU W LATACH 2015 - 2020	70

WYKRES 30. KORZYSTAJĄCY Z WODOCIĄGU W % OGÓŁU LUDNOŚCI W GMINACH LEŻĄCYCH NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO	70
WYKRES 31. ODSETEK OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE GMINY PRZYTUŁY, POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO I WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO.....	72
WYKRES 32. LICZBA UCZNIÓW UCZĘSZCZAJĄCYCH DO PLACÓWEK EDUKACYJNYCH NA TERENIE GMINY PRZYTUŁY.....	78
WYKRES 33. WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI NETTO W GMINIE PRZYTUŁY, POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM ORAZ W WOJ. PODLASKIM (SZKOŁY PODSTAWOWE)	79
WYKRES 34. IŁOŚĆ DZIECI OBJĘTYCH NAUCZANIEM PRZEDSZKOLNYM.....	80
WYKRES 35. DZIECI W PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO NA 1 TYS. DZIECI W WIEKU 3-5 LAT W GMINIE PRZYTUŁY, POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM ORAZ WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM....	81
WYKRES 36. LICZBA CZYTELNIKÓW KORZYSTAJĄCYCH Z PLACÓWKI BIBLIOTECZNEJ W GMINIE PRZYTUŁY	82
WYKRES 37. LUDNOŚĆ NA 1 PLACÓWKĘ BIBLIOTECZNĄ W GMINACH POŁOŻONYCH NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO	83
WYKRES 38. LUDNOŚĆ NA 1 PLACÓWKĘ BIBLIOTECZNĄ W GMINIE PRZYTUŁY, POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM ORAZ WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM	84
WYKRES 39. LICZBA PORAD ZDROWOTNYCH UDZIELONYCH NA TERENIE GMINY PRZYTUŁY	85
WYKRES 40. BENEFICJENCI ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ NA 10 TYS. LUDNOŚCI W GMINACH LEŻĄCYCH NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO	86
WYKRES 41. UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ W LUDNOŚCI OGÓŁEM W GMINIE PRZYTUŁY, POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM ORAZ WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM (W %)	87
WYKRES 42. PŁEĆ ANKIETOWANYCH	92
WYKRES 43. WIEK ANKIETOWANYCH	93
WYKRES 44. STATUS ZAWODOWY RESPONDENTÓW	93
WYKRES 45. SKALA WYSTĘPOWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE PRZYTUŁY	94
WYKRES 46. OCENA POZIOMU ZAANGAŻOWANIA MIESZKAŃCÓW ORAZ PODSTAWOWYCH USŁUG W GMINIE PRZYTUŁY	95
WYKRES 47. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY PRZYTUŁY – GOSPODARKA.....	96
WYKRES 48. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY PRZYTUŁY – ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ.....	97
WYKRES 49. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY PRZYTUŁY – INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	98
WYKRES 50. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY PRZYTUŁY – TURYSTYKA I REKREACJA	99
WYKRES 51. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY PRZYTUŁY – KULTURA.....	100

WYKRES 52. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY PRZYTUŁY – EDUKACJA.....	101
---	-----